„ŞOCUL VIITORULUI"

Putem vorbi de o obsesie a viitorului. Nu în primul rînd bazîndu-ne pe literatura de ştiinţă-ficţiune care a asigurat, şi continuă s-o facă, foamea de necunoscut şi curiozitatea omenirii. Despre altceva este vorba : ceea ce a început ca o conturare timidă a cadrului lumii de mîine, de această dată pe baza unor prognoze realmente ştiinţifice, s-a transformat de cîtva timp într-un gînd aproape obsedant, într-o întrebare continuă pe care şi-o pun sociologii, economiştii şi arhitecţii, medicii, fizicienii, matematicienii, oamenii de cultură şi, nu mai puţin, chiar cei de afaceri. Ne preocupă mai mult ca oricînd cum vom trăi mîine pentru că inteligenţa umană, în secolul nostru, a arătat în ce ritm accelerat poate crea. Niciodată de-a lungul omenirii creaţia nu a oferit un spectacol atît de perfect şi cuprinzător, pe care l-a prezentat cu dezinvoltură, degajat, lăsîndu-ne să-l vedem sau nu, să-i percepem sau nu subtextul, nuanţele. În profesia noastră l-am simţit : noi ca ingineri, noi ca matematicieni, noi ca sociologi. Noi ca oameni mai puţin. Realizăm cu oarecare întîrziere efectele dezvoltării materiale asupra noastră înşine. Nu numai pentru că sînt ulterioare prin firea lucrurilor, dar şi pentru că, la nivelul individului, sînt greu perceptibile. Cînd filozoful, sociologul sau psihiatrul le-a sesizat, ele se află mai de mult printre noi.

Future Shock by Alvin Toffler

S-a scris mult despre viitor, s-au făcut previziuni, s-au iniţiat discuţii publice, s-au alcătuit colective de cercetători astfel încît a devenit o preocupare pe cale de a se constitui într-o ramură de ştiinţă. A dezbate viitorul este o necesitate universală. Respectarea normelor de convieţuire, raţionalitatea, necesităţile unei populaţii de peste şase miliarde, în anul 2000, vor fi mai stringente decît pentru trei miliarde şi jumătate, cîte sînt astăzi. Această societate impune crearea din timp a condiţiilor ei specifice. Nu este de loc surprinzător că după decenii agitate, oamenii aspiră la securitate şi preferă certitudinile în locul surprizelor. Este uşor de înţeles dacă avem în vedere pericolul poluării sau al deteriorării mediului, decalajele, subalimentaţia, creşterea demografică, în sfîrşit uriaşele stocuri de arme nucleare, chimice sau biologice şi multe altele. În aproape toate ţările lumii, mii de specialişti se străduiesc să pună la punct metodele în măsură să mărească vizibilitatea drumului care se întinde în faţa noastră — condiţie indispensabilă supravieţuirii şi evoluţiei umanităţii. În 1970, în Europa occidentală existau 293 de organisme destinate elaborării previziunilor pe termen lung (84 în Anglia, 70 în Franţa, 33 în R.F. a Germaniei, 22 în Italia etc.). Cîteva zeci de instituţii similare au apărut în Japonia. În Statele Unite, după o considerabilă proliferare (600 în 1967), numărul lor s-a fixat azi la 356. Ţările socialiste şi-au creat în ultimii ani numeroase secţii şi departamente specializate, au avut loc congrese şi simpozioane în domeniile previziunii ştiinţifice şi tehnice (Praga), social-economice, biologice şi medicale (Moscova). Pe plan internaţional, printre marile congrese pe tema paradigmelor viitorului se înscriu cel de la Oslo, în 1967 şi Kyoto, în 1970.

Pînă recent, previziunea era raportată în special la procesele şi fenomenele naturale, practic imposibil de planificat (starea timpului, seismele etc.). Experienţa a arătat că dezvoltarea economică dirijată şi controlată impune o viziune ştiinţifică a societăţii aşa cum va arăta peste un anumit număr de ani. Socialismul a introdus un concept de valoare universală — planul — ceea ce înseamnă a gîndi pe termen lung ; altfel spus, în viitor. Materialismul istoric a demonstrat, de fapt, cu mult timp în urmă şi în modul cel mai desăvîrşit, posibilitatea studierii ştiinţifice a problemelor viitorului : societatea încetează să fie un joc indescifrabil de forţe oarbe, ci rezultatul unor factori ce pot fi cunoscuţi şi struniţi. Iată cele trei etape : cunoaşterea, stăpînirea şi prevederea, timpii unei metode ştiinţifice verificată continuu în cursul procesului de extindere şi întărire a sistemului socialist, factorul determinant al secolului nostru. Cuvîntul „previziune" s-a extins, deci, cu mari şanse de a-şi găsi terenul optim, asupra fenomenelor societăţii, adică a celor care pot fi dirijate : aspectele sociale ale ştiinţei şi tehnicii, economie, relaţii sociale, educaţie, construcţii urbane, cultură, stat şi drept, politică, relaţii internaţionale, artă militară, punerea în valoare a Terrei şi a Cosmosului.

Eficacitatea previziunilor, în orice domeniu, este reală în măsura în care va fi pace. Scopul principal al noii preocupări a omenirii constă în însăşi salvgardarea acestei stări optime a existenţei, condiţie a evoluţiei istorice viitoare. Se vorbeşte de funcţia „punerii în gardă" şi „a aducerii la cunoştinţă" : metodele previziunii explorative sînt menite să explice factorilor responsabili, ca şi marilor mase, perspectiva evoluţiilor contemporane. Numeroase studii ale „mişcării Pugwash" urmăresc, de pildă, dezvoltarea unei multitudini de idei pentru viitoarea cooperare paşnică între popoare şi ideologii diferite.

NU-L CĂUTAŢI ÎN DICŢIONAR

Trăim din ce în ce mai repede şi fenomenele se succed unele altora din ce în ce mai alert : aceasta a adăugat un sens acut necesităţii de a prevedea şi desena imaginea viitorului. De cele mai multe ori, s-a mers sub aceeaşi stea polară a întrebării : „Cum va fi (în) lumea de mîine ?" Grăbim pasul, dar încotro ? Este sensul scenariilor lui Herman Kahn sau al previziunilor obţinute prin metoda Delphi (fără ca acestea să fie singurele). Viitorul poate fi abordat şi altfel : cum a încercat să facă Alvin Toffler în volumul „Şocul viitorului", avînd ca punct de referinţă societatea nord-americană. O problemă de interes general, viitorul, este raportată la un caz particular : datele, argumentele, concluziile, soluţiile se vor subordona acestui cadru. Dar, în măsura în care fiecare colectivitate umană reflectă, în modul ei specific, problemele evoluţiei societăţii în ansamblu, fenomenele ca atare nu rămîn izolate, chiar dacă formele lor de manifestare diferă. Vom găsi în cartea lui Toffler date general valabile, preocupări la nivelul întregii umanităţi, pe lîngă cele strict locale. Eroul volumului este ritmul cu care se dezvoltă, la modul cel mai general, lumea de azi. El face ca viaţa noastră şi mediul nostru să fie în continuă schimbare : a deveni conştienţi de această accelerare, de toate anexele şi consecinţele ei, i se pare autorului mai important chiar decît a desluşi posibilele direcţii ale viitorului.

„Şocul viitorului" este un „best-seller", plasîndu-se continuu pe primele locuri în clasamentele de „nonficţiune" şi în fruntea enumerărilor recente ale lucrărilor din domeniul viitorului. Autorul, Alvin Toffler, s-a făcut deja cunoscut pentru „Consumatorii de cultură" şi volumul premiat — „Şcoala în mediul urban". Profesor la fundaţia Russell Sage şi la Universitatea Cornell, unde a condus cercetări pe tema sistemului de valori ale viitorului, Alvin Toffler predă cursuri despre sociologia viitorului la „New School for Social Research".

Ce înseamnă „future shock" (şocul viitorului) ? Ca termen în sine este mult mai vechi, totuşi nu trebuie căutat în dicţionarul „Index Medicus". Autorul l-a în-

→

*) Alvin Toffler : „Future Shock", Random House Inc. New York, 1970.

trodus, în 1965, într-un articol din revista „Horizon", pentru a desemna dezorientarea indivizilor în momentul în care sînt puşi să treacă într-un timp foarte scurt printr-un număr mare de situaţii noi. Prin comparaţie, există posibilitatea unui „culture shock" : vizitatorul nepregătit intră într-o lume (ideea de spaţiu) complet nouă. Aici valorile nu mai corespund : da înseamnă nu, zîmbetul — indispoziţie etc. Exemplul furnizat este cazul voluntarilor „Corpului Păcii", aflaţi în deplasare în Borneo sau Brazilia. Afirmaţia poate fi susţinută cu alte date care existau în momentul apariţiei cărţii — prezenţa trupelor americane în Vietnam — sau care au survenit între timp : eşecul intervenţiei în Cambodgia şi Laos. Este într-adevăr perfect plauzibilă apariţia fenomenului „culture shock" dat fiind că se îndeplinesc cele două condiţii : a „vizitatorului nepregătit" şi a „lumii complet noi". Însăşi concluzia autorului este că fenomenul „culture shock" *„se întîmplă americanilor care se întîlnesc cu o altă societate : de aici frustrarea, dezorientarea, zăpăceala"*.

„Future shock" nu se întîmplă în deplasare ci stînd pe loc. *„Simptomul numit şocul viitorului există printre noi. Această carte ne poate ajuta să trecem peste confruntarea cu ziua de mîine"*. Cuvintele sînt scrise pe supracopertă ca o invitaţie directă la lectură, dacă nu din plăcere, măcar din curiozitate şi, eventual, necesitate. Cine nu este tentat să afle ce se va întîmpla mîine cu persoana sa şi cum se poate salva, dacă este cazul, de „şocul viitorului" ? Alvin Toffler consacră această carte „schimbării" sau mai exact „ratei schimbării" societăţii şi posibilităţilor de adaptare ale individului la ritmul ei accelerat de transformare. Contrar aşteptărilor „Future Shock" este totuşi o carte despre prezent. McLuhan o caracterizează ca „o lucrare despre ceea ce se află în mijlocul nostru". Alvin Toffler face parte de fapt din categoria sociologilor care părăsesc proiecţiile tehnologice pentru a scruta viitorul de pe poziţiile omului.

Cartea lui Toffler este aşadar scrisă într-un scop — declarat — extrem de funcţional. Ea se referă la societatea nord-americană pe care Toffler speră să o ajute : întîi explicînd — deci aducînd la cunoştinţă date despre lume şi rata schimbării ei, care pot scăpa celui neavizat ; apoi, atrăgînd atenţia — este cazul să facem eforturi şi exerciţii de adaptare la acest ritm neobişnuit pentru a nu fi luaţi prin surprindere — şi, în sfîrşit, oferind soluţii de prevenire a „coliziunii cu viitorul", conştient de erorile ce se pot strecura în aceste soluţii : *„Pentru viitor imaginaţia contează mai mult decît corectitudinea. Erorile pot fi şi ele utile"*.

CE-AR SPUNE UN „HIBERNATUS" DIN 1940

Schimbarea, ca „proces prin care viitorul invadează vieţile noastre", solicită mai multă mobilitate în toate sensurile, mai multă capacitate de adaptare şi voinţă de a o face. În general, este de constatat o oarecare rezistenţă, invocată de puterea tradiţiei, a obiceiurilor, chiar a inerţiei. De exemplu, dificultăţile pe care le implică introducerea unor noi metode de învăţămînt în şcoli, reorganizarea unor departamente etc. „Future Shock", este tocmai maladia schimbării care, susţine Toffler, ameninţă societatea nord-americană. Este, afirmă autorul, un simptom al zilei de mîine dar *„a devenit clar că nu rămîne un pericol potenţial prea îndepărtat, ci o boală adevărată, de care suferă deja o mare parte a oamenilor"*.

Argumentaţia în sprijinul acestei teorii constituie revelaţia cititorului. Pentru a-şi susţine ideile, Alvin Toffler se sprijină pe cele mai diverse informaţii, multe de ordin ştiinţific, majoritatea însă cotidiene, pe care le avem sub ochii noştri dar nu le identificăm (sub acest aspect particular). Datele furnizate de Toffler făcînd parte din patrimoniul universal ne creează impresia unei soarte generale. Implicit, concluzia spre care tinde autorul este că, într-o anumită fază a dezvoltării, orice societate omenească se poate vedea ameninţată de „şocul viitorului". Ne întrebăm : ar urma deci concluzia că progresul aduce după sine o alienare a omenirii, este potenţial distrugător ? Că trebuie să respingem viitorul şi să păstrăm statu-quo-ul ? Că ţările slab dezvoltate trebuie să considere aceasta o fericire sau că mersul înainte al omenirii trebuie oprit ?

Evoluţia societăţii este o lege obiectivă, verificată pe spaţii enorme de timp. În conjuncturi diferite, acest uriaş adevăr se verifică pe cele mai diverse căi şi în cele mai variate modalităţi, în conformitate cu condiţiile concrete în care se manifestă. Progresul nu presupune căi sau soluţii unice, aceleaşi în orice condiţii. Din contra, diversitatea lor, alegerea căilor optime, respectarea specificului naţional înseamnă tot atîtea garanţii de reuşită. Pe plan mondial, omenirea cunoaşte stadii diferite de dezvoltare : în epoca ordinatoarelor, unii trăiesc încă după regulile comunei primitive. Dar ceea ce caracterizează universul nostru contemporan este uriaşul avînt al forţelor progresului, purtătoare ale noului : ascensiunea lor înseamnă tot atîtea drumuri deschise egalităţii între oameni şi naţiuni, respectului reciproc, bunăstării. Afirmarea lor se face în condiţii specifice de la ţară la ţară, constituind un atribut al viitorului care, la rîndul său, pentru fiecare situaţie în parte, intervine în mod diferit. Altceva înseamnă problemele cercetării prospective în cazul Japoniei şi altceva în cel al Indiei. Dar nu numai atît : între ţări cu nivele apropiate de dezvoltare, situaţiile nu sînt, nici de data acesta, similare. Integrarea economică vest-europeană este în continuare o „problemă spinoasă" tocmai pentru că se tinde spre o estompare a personalităţii fiecărui partener şi spre dizolvarea ei într-o unitate aparent armonioasă. Practica a dovedit că dezvoltarea devine posibilă tocmai prin adaptarea celor mai noi cuceriri ale practicii universale la condiţiile concrete ale fiecărei ţări în parte.

„Socul viitorului" este un simptom local, consecinţă a unei anumite stări de fapt ; mai mult, o stare psihică descoperită de Alvin Toffler, deci o premisă de lucru, o teorie nouă care poate să nu se verifice întru totul, ci să rămînă un fenomen oarecare, trecător, valabil la un moment dat pentru o anumită societate. Contribuţia reală a autorului constă de aceea, în primul rînd, în culegerea celor mai surprinzătoare date privind evoluţia societăţii şi ordonarea lor pentru a-i servi ca bază la elaborarea unei teorii. Nu lipsesc aprecierile subiective sau unilaterale, tributare unei anumite concepţii despre lume, insistenţele inutile, omisiunile stînjenitoare. Dar originalitatea cărţii e asigurată în primul rînd de punerea sub reflectoare a realităţilor pe marginea mutaţiilor şi a mobilităţii lumii contemporane, atît de „printre noi" încît trec adesea neobservate.

Cum ştim că schimbarea se accelerează ? *„Nu există un punct static, o neschimbare de tip Nirvana, în contrast cu care să măsurăm schimbarea. De aceea ea este, în mod necesar, relativă. Este de asemenea inegală. Dacă toate procesele s-ar produce cu aceeaşi viteză, sau chiar dacă s-ar accelera sau încetini la unison, ar fi imposibil să observăm schimbarea. Viitorul, însă, invadează prezentul cu viteze diferite. Astfel devine posibil să comparăm viteza diferitelor procese pe măsura desfăşurării lor. Ştim, de pildă, că în comparaţie cu evoluţia biologi-*

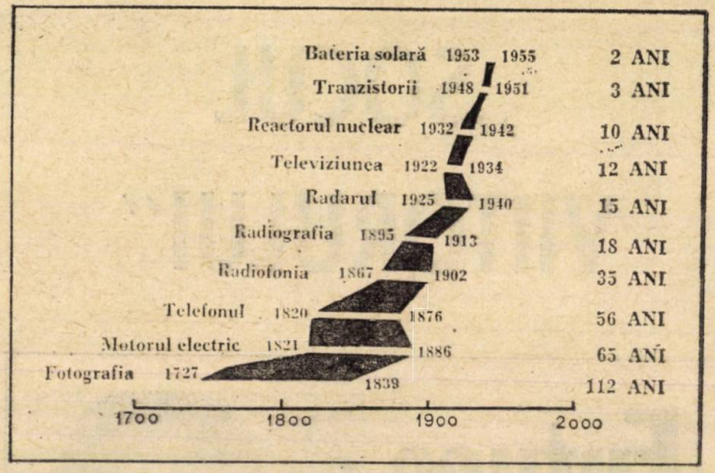

ACCELERAŢII
Cum a scăzut de-a lungul vremii durata dintre o invenţie şi momentul aplicării ei

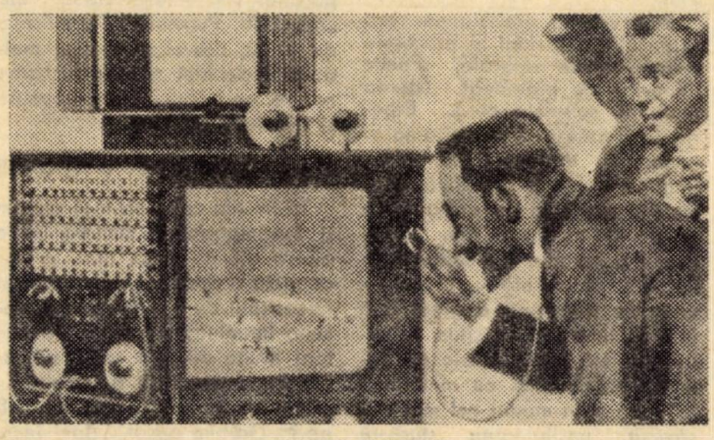

ŞTIINŢĂ-FICŢIUNE...
...la începutul secolului nostru, sau cum se credea pe-atunci că va arăta un televizor

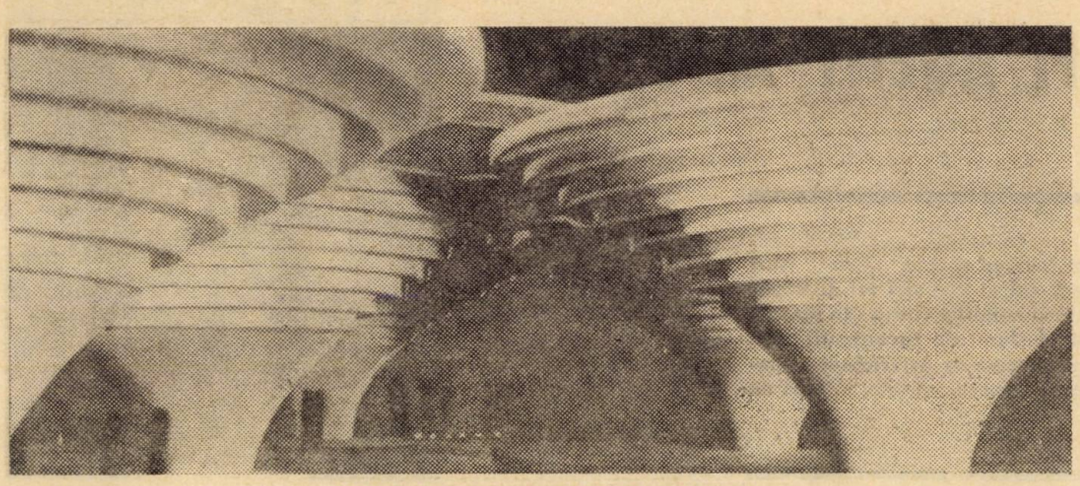

PROIECTUL UNUI ORAŞ AL VIITORULUI
Vom trăi în „oraşe-duplicat" ?

că a speciilor, evoluţia culturală şi socială este extrem de rapidă. Ştim că unele societăţi se transformă din punct de vedere tehnologic sau economic mai repede decît altele. Ştim, de asemenea, că sectoare diferite din cadrul aceleiaşi societăţi au ritmuri diferite de schimbare. Tocmai această inegalitate a schimbării permite măsurarea ei. Avem totuşi nevoie de un etalon care să ne permită să comparăm procese foarte diverse, iar acest etalon este timpul. Fără timp, schimbarea nu are sens. Şi fără schimbare timpul s-ar opri în loc. Timpul este moneda de schimb care face posibilă comparaţia între ratele de schimbare ale diferitelor procese".

Rata schimbării marchează treptele progresului, orice evoluţie integrîndu-şi organic noţiunea de timp. Ultimii 50 de mii de ani ai existenţei umane sînt divizaţi în grupuri de circa 60 de ani-viaţă (a unui om), ceea ce înseamnă 800 de asemenea perioade. Din acestea, 650 omul le-a petrecut în peşteri, numai în ultimele 70 a fost posibilă comunicarea prin scris, în ultimele şase a apărut cuvîntul tipărit, iar în urmă cu două — electricitatea. Majoritatea bunurilor materiale de azi sînt rezultatul ultimei perioade, adică a ultimilor 60 de ani. Omenirea a trecut de la agricultură la industrie, de la munca manuală la sisteme automate. Nouăzeci la sută din marii savanţi ai omenirii sînt încă în viaţă. Un „hibernatus" din 1940 readus la existenţă ar avea impresia că trăieşte într-o civilizaţie necunoscută. Între timp s-au descoperit penicilina, radarul, televizorul, tranzistorii, ordinatoarele, sateliţii artificiali ai Pămîntului, energia atomică etc. Totul în aproximativ 30 de ani, adică în răstimpul dintre două generaţii (trei generaţii formînd un secol). Se poate de altfel vedea în ce ritm înaintează veacul din însăşi soarta cărţii. Pînă a ieşi de sub tipar, unele date erau deja perimate pentru că *„n-am învăţat încă să concepem, să studiem, să scriem şi să publicăm în timp real".*

ORAŞE — DUPLICAT

Viitorul ne invadează pe diferite căi. Fiecare progres tehnologic este generator de noi progrese tehnologice. A scăzut considerabil durata de timp necesară trecerii unei invenţii în practică : distanţa între elaborarea la planşetă şi punerea în funcţiune a produsului inteligenţei tinde să se reducă, astfel încît producţia de serie să înceapă în cel mai scurt timp posibil. Telefonul a necesitat 56 de ani (1820—1876) pentru a funcţiona curent, circuitele integrate numai trei (1958—1961). Pentru a nu mai vorbi de rapiditatea cu care s-a dezvoltat maşina de calcul : calculatoarele au ajuns la a patra generaţie, iar la fiecare 2—3 ani performanţele lor de bază se măresc de zece ori.

Problemele urbane devin arzătoare. În 1850 existau în lume patru oraşe cu mai mult de un milion de locuitori. În 1968, numărul lor a ajuns la 141. Rata de creştere a populaţiei oraşelor, conform cifrelor furnizate de Institutul de Ştiinţe Sociale din Haga, se ridică anual la 6,5 la sută. Aceasta înseamnă că populaţia urbană a globului se dublează într-un interval de 11 ani. Vom constitui deci oraşe-duplicat ? Şi aceasta în numai 11 ani, cînd se ştie că un oraş cere aproximativ 35 de ani pentru a fi numai refăcut. Devin explicabile preocupările constructorilor parizieni privind oraşele subterane sau ale celor japonezi — pe piloni, deasupra oceanului.

Consumul de energie pe cap de locuitor înregistrează cifre record. Dr. Homi Bhabha, renumitul om de ştiinţă indian, care a condus prima Conferinţă internaţională pentru folosirea energiei atomice în scopuri paşnice, a luat ca termen de referinţă litera Q, marcînd energia degajată de arderea a 33 000 milioane tone de cărbune. A demonstrat că, pînă la 1850, consumul total de energie abia ajungea la jumătate Q ; de la 1850, consumul a ajuns la un Q pe secol ; astăzi, rata este de aproximativ zece Q într-un secol. Înseamnă că jumătate din consumul total de energie de-a lungul celor 2 000 de ani se datoreşte ultimilor o sută.

Dezvoltarea economică este cel puţin la fel de revelatoare. În Franţa producţia industrială a crescut cu 5 la sută între 1910—1945, dar cu 220 la sută între 1948—1965. Deci, un copil de aproximativ 10 ani dispune de un număr net superior de bunuri şi servicii în comparaţie cu părinţii săi la aceeaşi vîrstă. Lucrurile tind continuu spre o diferenţiere din ce în ce mai mare, ceea ce presupune obiceiuri noi, o nouă imagine despre lume, şi indirect, decalaje între generaţii.

În acest caz devine implicită „moartea permanenţei", cum de altfel se intitulează primul capitol. Oamenii rup cu trecutul : *„Progresele tehnologiei permit îmbunătăţirea obiectului pe măsura trecerii timpului. Computerul din a doua generaţie este mai bun decît computerul din prima, iar computerul din a treia este mai bun decît cel din a doua. Deoarece putem anticipa continuarea progreselor tehnologice, noi îmbunătăţiri survenind la intervale din ce în ce mai scurte, deseori este just din punct de vedere economic să se construiască pe termen scurt şi nu pe termen lung. David Lewis, arhitect şi planificator urban de la Asociaţia de proiectare urbană din Pittsburgh, arată că anumite clădiri de locuinţe din Miami sînt dărîmate după numai 10 ani de existenţă. Îmbunătăţirea sistemelor de aer condiţionat din clădirile mai noi reduce rentabilitatea acestor clădiri «vechi». La urma urmelor, devine mai ieftin să dărîmi clădirile datînd de zece ani decît să le modifici. Buckminister Fuller, proiectant-filozof, descria o dată New Yorkul drept un «proces evolutiv continuu de evacuări, demolări, mutări, terenuri temporar virane, instalaţii noi şi apoi repetarea de la capăt. Acest proces este identic în principiu cu rotaţia anuală a culturilor la o fermă — aratul, semănatul seminţelor noi, recoltatul, aratul şi însămînţarea unui alt tip de cultură... Majoritatea oamenilor consideră lucrările de construcţie care blochează străzile din New York... drept neplăceri temporare, urmînd să dispară în curînd. Ei continuă să considere că permanenţa este normală, ceea ce constituie o rămăşiţă a concepţiei newtoniene a Universului. Dar cei ce trăiesc la New York de la începutul secolului, au experimentat în mod clar relativitatea einsteiniană»".*

„ÎMBĂTRÎNIREA" CUNOŞTINŢELOR

Dacă lucrurile pot fi uşor schimbate, la fel se poate întîmpla cu oamenii şi locurile. În afara relaţiilor în mod necesar durabile (rude, prieteni), omul desfăşoară prin forţa împrejurărilor o serie de legături din ce în ce mai scurte şi mai numeroase. Faţă de omul epocii medievale, care îşi cunoştea vecinii cei mai apropiaţi, deplasîndu-se pe o rază de aproximativ 100 de kilometri, omul modern cunoaşte şi intră în contact cu un mare număr de semeni. Circuitul informaţional şi perfecţionarea transporturilor nu fac decît să avantajeze acest schimb. Este considerat modern cel care cunoaşte cît mai multă lume — ceea ce devine posibil şi chiar necesar prin însăşi mobilitatea societăţii. Dezvoltarea economică solicită o capacitate sporită de deplasare şi repartizare continuă a forţei de muncă. Oamenii se mută dintr-un oraş într-altul pentru că s-a construit o nouă fabrică, sau prestează în permanenţă o muncă de şantier care presupune deplasare. Alţii emigrează în căutare de lucru, şomeri permanenţi cu perioade intermitente de muncă. Ei accentuează creşterea populaţiei urbane — expresie a erei industriale.

Există indivizi care se deplasează mai mult ca alţii. Conform unor statistici, savanţii şi inginerii îşi schimbă de două ori mai frecvent locul de muncă în institutele de cercetare ştiinţifică şi în cele de proiectare decît în alte ramuri ale industriei. Ele se află în avangarda progresului tehnic, unde „îmbătrînirea" cunoştinţelor este cea mai rapidă. Se consideră de altfel că „viaţa medie" a unui inginer este de aproximativ zece ani — o bună parte din cunoştinţele sale se perimează după trecerea acestui răstimp de la absolvirea facultăţii. Educaţia permanentă, o monedă atît de bătută în ultimii ani, devine, implicit, soluţia imposibil de ocolit.

Anca VOICAN

(Va urma)

A FI AGENT AL F. B. I.

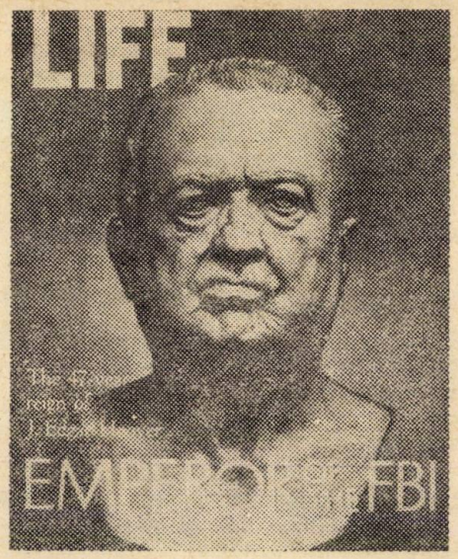

În numărul precedent am evocat ceea ce revista „Life" (vezi imaginea alăturată) numește „cei 47 ani ai domniei lui J. Edgar Hoover, împăratul F.B.I.-ului". Au fost amintite cîteva din etapele principale ale dezvoltării Biroului Federal de Investigații din Statele Unite și cîteva dintre evoluțiile care au determinat actualul val de critici la adresa lui J. Edgar Hoover, considerat, pînă nu demult, intangibil.

Bătrînul domn are tabieturi neschimbate de decenii. Pe la Casa Albă s-au perindat opt președinți, funcția de ministru al justiției (teoretic — dar numai teoretic — superiorul său direct) a fost ocupată între timp de 16 persoane, fața Americii e cu totul alta, numai J. Edgar Hoover a rămas același.

Există oare cu adevărat J. Edgar Hoover?

În fiecare dimineață, un Cadillac negru, condus de un agent de asemenea negru, se oprește în fața vechii și frumoasei sale reședințe în stil georgian din apropierea parcului Rock Creek. Un reporter al revistei „Newsweek" crede a ști că interiorul vilei este decorat cu splendide obiecte de jad și de bronz, dar mai ales cu vitrine încărcate de medalii, diplome de onoare și alte memento-uri agreabile ale carierei de jumătate de veac a „policeman-ului nr. 1" și că în hol s-ar afla un bust al său în stil roman. Viața particulară a lui Hoover a fost înconjurată însă întotdeauna de un asemenea mister (de vreo treizeci de ani este supranumit „Howard Hughes* travestit în polițist") încît nimeni, afară de singurul său prieten, Clyde Tolson (director adjunct al F.B.I., 70 de ani, hemiplegic) nu știe cu adevărat cum arată pe dinăuntru locuința lui. Cu binecunoscutul său dar de a împinge exagerarea pînă la absurd, Art Buchwald scria : „J. Edgar Hoover nici nu există. E o figură mitică, inventată inițial de «Reader's Digest» și devenită apoi, de-a lungul anilor, atît de legendară, încît nici un președinte american n-a mai îndrăznit să dezvăluie națiunii adevărul".

Pentru a-și amuza cititorii și pentru a-l enerva la culme pe solitarul director al F.B.I.-ului, ziaristului Jack Anderson, care semnează în 600 de ziare de pe întreg cuprinsul Statelor Unite rubrica de indiscreții politice „Merry-go-round", inițiată de Drew Pearson, a hotărît să procedeze cu J. Edgar Hoover așa cum procedează agenții acestuia cu cetățenii despre care doresc să obțină informații. „După sistemul F.B.I.-ului, scrie Jack Anderson, l-am urmărit, am pus întrebări vecinilor, i-am scotocit lada de gunoi". Ultima operațiune s-a dovedit deosebit de fructuoasă. Cititorii lui „Merry-go-round" au aflat astfel că J. Edgar Hoover se spală cu săpun Palmolive, folosește crema de ras Ultra Brite, își tratează indigestiile cu Gelusil, iar răgușeala cu Cepacol. Amănunte total nesemnificative ? Desigur. După cum vom vedea, însă, fișele F.B.I.-ului sînt pline de informații încă și mai mărunte și, ca atare, și mai nesemnificative.

Frații Kennedy și Martin Luther King nu se înțelegeau cu directorul F. B. I.

Dar să ne întoarcem la masivul Cadillac cu geamuri care nu pot fi sparte de gloanțe (numai Lincolnul președintelui Statelor Unite mai are asemenea geamuri). După injecția cu vitamine pe care o infirmieră din personalul F.B.I. i-o face în fiecare dimineață la ora 8, J. Edgar Hoover pornește cu nedezmințită punctualitate spre birou. La ora 8,47 precis intră în cabinetul său de lucru (camera 5633 din sediul F.B.I.), trecînd pe lîngă masca de ceară a lui John Dillinger, celebrul „inamic public nr. 1" răpus de oamenii lui. Își amintește oare vorbele cu care-i plăcea lui Robert Kennedy să-l necăjească ?' „Ai fost foarte brav, dragul meu Hoover, obișnuia să-i spună acesta. Dar apropo, ce alt lucru cu adevărat important ai mai făcut de la înlăturarea lui Dillinger ?" Nu s-a înțeles deloc cu Robert Kennedy care, în calitatea sa de ministru al justiției, îi cerea insistent să mărească numărul agenților federali negri. J. Edgar Hoover se laudă că, în ultimele zece luni petrecute de Robert Kennedy la Departamentul justiției, a izbutit să nu-i adreseze niciodată cuvîntul.

Robert Kennedy nu mai există. Nu mai există nici fratele său John Kennedy care, respectînd automatismul creat de președinții dinaintea lui, a reînnoit numirea lui J. Edgar Hoover, dar nu l-a simpatizat niciodată și i-a reproșat în repetate rînduri atitudinea retrogradă în problema drepturilor civile. A fost, desigur, o ironie a soartei ca Hoover să fie cel căruia avea să-i fie dat să pună în mișcare imensa mașinărie a F.B.I.-ului pentru anchetarea crimelor cărora le-au căzut victime cei doi frați Kennedy. Un succes notabil al F.B.I.-ului a fost prinderea, după luni de zile de urmărire prin mai multe țări, a lui James Earl Ray, asasinul pastorului Martin Luther King. Și King era adversar declarat al lui Hoover, care îl făcuse „mincinos".

„Cînd un candidat prezidențial îl mușcă pe Hoover..."

Adversari sau admiratori, cei mai mulți dintre oamenii din trecutul lui Edgar Hoover au dispărut. El însuși ar fi trebuit să părăsească viața publică de la 1 ianuarie 1965, cînd a împlinit 70 de ani, limita maximă de pensionare pentru funcționarii de stat. Președintele de atunci, Lyndon Johnson, a cedat însă stăruințelor lui și i-a îngăduit în mod excepțional să-și păstreze postul. Traducem foarte eufemistic (de dragul bunei cuviințe) explicația pe care a dat-o Johnson : „Prefer să-l știu înăuntrul cortului scuipînd în afară, decît în afara cortului scuipînd înăuntru". Un ordin special al președintelui Nixon a prelungit sine die derogarea. Din vechea gardă a mai rămas alături de Hoover doar adjunctul său, Clyde Tolson, care a împlinit 70 de ani la 22 mai 1970, dar beneficiază și el acum de un „ordin special" permițîndu-i să-și continue activitatea. Sînt tot timpul împreună. În fiecare zi iau prînzul împreună la restaurantul hotelului Mayflower, iar cina — o seară acasă la Hoover, o seară acasă la Tolson. Tot împreună se duc la cursele de cai din Maryland, singura lor distracție. (Nu-și permit niciodată să parieze mai mult de doi dolari de cursă).

Clyde Tolson e un prieten credincios. La 28 februarie, senatorul George McGovern, singurul democrat care și-a anunțat oficial intenția de a solicita desemnarea partidului său în alegerile prezidențiale din 1972, a dat publicității o scrisoare trimisă lui de zece agenți ai F.B.I. în vîrstă de 27 pînă la 31 de ani care (fără să-și dea numele, pentru că, după cum se va vedea, un agent își semnează singur demiterea „dezonorantă" atunci cînd îndrăznește să critice F.B.I.-ul) cereau o anchetă

*) Faimosul miliardar care duce o existență misterioasă.

a Congresului în legătură cu ceea ce se întîmplă la F.B.I. Replica lui Clyde Tolson a fost promptă. Chiar a doua zi, el i-a scris senatorului în termeni insultători : „Între persoanele întîlnite de mine în cei aproape 50 de ani petrecuți la Washington, nu sînteți prima care are o ambiție cu mult mai mare decît aptitudinile sale. Nu pot să nu mă întreb cîți funcționari publici respectabili vor mai fi calomniați înainte ca balonul dv. politic să se dezumfle". McGovern, căruia directorul adjunct al F.B.I. îi ceruse totodată să facă publică această scrisoare, a inclus-o în „Congressional Record" (colecția de procese- verbale ale Congresului) împreună cu scrisorile de același tip adresate lui de toți cei 11 subdirectori ai F.B.I.-ului și de alți nouă funcționari F.B.I. din vechea gardă, precum și cu o declarație de răspuns. Principalii adjutanți ai lui J. Edgar Hoover, arată McGovern în declarația sa, au manifestat „o vehemență aproape isterică, reacția birocrației împietrite care se vede amenințată de critici prea îndelung amînate", iar „atacul personal al d-lui Clyde Tolson, reținut în funcția sa cu mult după vîrsta pensionării, depășește limitele unui comentariu cuviincios din partea unei înalte oficialități guvernamentale".

Am reprodus acest „schimb de cuvinte" pentru a arăta cît de încinsă era atmosfera chiar și înainte de evenimentele cele mai recente, care au făcut-o de-a dreptul incandescentă. „Cînd un om mușcă un cîine, avem o știre — scria Tom Wicker în «The New York Times» — dar cînd un candidat la președinție îl mușcă pe J. Edgar Hoover, avem o știre senzațională". Wicker se referea însă nu la McGovern ci la Edmund Muskie, care i-a adus lui Hoover acuzații mult mai neliniștitoare pentru opinia publică. De altfel, aproape toți posibilii candidați democrați „l-au mușcat" în ultimul timp pe intangibilul director al F.B.I. Cum ar putea să fie calificată această știre după criteriul stabilit de Tom Wicker? J. Edgar Hoover a ajuns de multă vreme să se creadă infailibil și nu concepe ideea că ar putea fi criticat. Ripostează rapid și brutal. În timpul campaniei sale electorale din 1968, Eugene McCarthy a făcut cunoscut că, dacă va fi ales președinte, îl va destitui pe Hoover. Acesta a reacționat, cerîndu-le alegătorilor ca, în numele recunoștinței pe care aprecia că o merită din partea lor, să nu-și dea voturile lui McCarthy.

Intră în scenă frații Berrigan

În cartea sa „Infracțiunea în America", fostul ministru al justiției Ramsey Clark și-a exprimat opinia că „preocuparea egocentrică a lui Hoover pentru propria sa reputație" a determinat o adevărată „goană după glorie" din partea conducerii Biroului Federal de Investigații. Iritat,Hoover a declarat că Ramsey Clark este „o moluscă și un moliu" și că a fost un ministru al justiției „mai incapabil pînă și decît Robert Kennedy". Acum, Ramsey Clark și-a asumat sarcina de a-i apăra pe frații Philip și Daniel Berrigan, preoți catolici, acuzați în mod și intempestiv și ilegal de Edgar Hoover de punerea la cale a unor fapte pasibile de pedepse aspre : „aruncarea în aer a conductelor electrice și termice subterane care deservesc Washingtonul" și „răpirea unei înalte oficialități guvernamentale", în speță consilierul prezidențial Henry Kissinger.

Senzaționala acuzație lansată de Hoover în fața unui subcomitet senatorial, la 27 ianuarie 1970, în timp ce frații Berrigan se aflau în închisoare pentru acțiuni de protest împotriva războiului din Vietnam, a fost apreciată de presa americană drept o „gafă monumentală". Nimeni, nici măcar atotputernicul director al F.B.I., nu-și permisese vreodată să lanseze o învinuire atît de gravă în lipsa unei proceduri legale de punere sub acuzare. Abia după vreo două luni s-a intentat un proces pe baza unor acuzații asemănătoare și toată lumea a fost de părere că Ministerul Justiției s-a lăsat convins să organizeze procesul numai pentru a-i salva obrazul lui Hoover.

De ce s-a pus directorul F.B.I. într-o situație atît de penibilă? Simplu : pentru a-și susține, prin agitarea unui iminent „pericol" în realitate inexistent, cererea de fonduri pentru angajarea a o mie de agenți federali suplimentari. Talentul său de a-i impresiona pe cei de care depinde F.B.I.-ul din punct de vedere financiar este inegalabil. Președintele unui subcomitet pentru alocații al Camerei Reprezentanților obișnuiește să se laude adesea că n-ar respinge pentru nimic în lume o cerere de fonduri din partea lui J. Edgar Hoover. Și cum ar putea s-o facă atîta vreme cît directorul F.B.I. acreditează următoarea imagine despre activitatea agenției sale : „E adevărat că anul trecut F.B.I.-ul a costat pe contribuabili 250 de milioane de dolari. Dar anchetele noastre au adus statului 410 974 099 dolari prin recuperarea unor sume furate,prevenirea unor infracțiuni, aplicarea de amenzi. Pentru fiecare dolar plătit de contribuabil, F.B.I.-ul a restituit 1,60 dolari. Am arestat 13 425 de delincvenți care au fost condamnați la 47 143 de ani închisoare. 96 la sută dintre persoanele puse sub acuzare pe baza anchetelor noastre au fost condamnate".

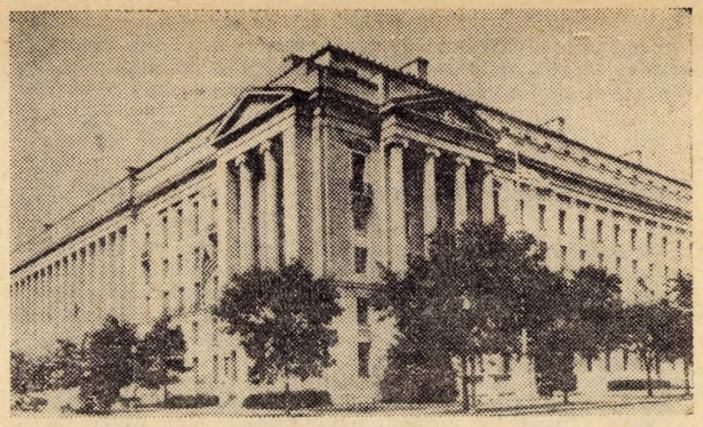

SEDIUL F.B.I.

În fiecare zi, la ora 8,47, J. Edgar Hoover intră în camera nr. 5633

Cum se dilată cifrele

Precizia unei cifre care se termină cu 99 de dolari impresionează, deși nu e un secret că Hoover este un maestru al statisticilor trucate. Anul trecut, de pildă, F.B.I.-ul a pretins că a prins 30 318 fugari și evadați. Realitatea este însă că mai mult de jumătate erau dezertori, urmăriți și descoperiți de organele militare și că majoritatea celor arestați au fost prinși de poliția locală, care i-a predat F.B.I.-ului.

La furturile de automobile, cifrele marchează o și mai marcată tendință inflaționistă. „În fiecare zi — după cum a aflat revista «Newsweek» de la un fost agent — F.B.I.-ul cheamă la telefon poliția locală și cere numerele tuturor automobilelor din alte state ale S.U.A. reținute de poliție dintr-un motiv sau altul. Apoi, agentul de serviciu întreabă prin teleimprimator polițiile din statele respective dacă mașinile cu care s-au săvîrșit contravenții n-au fost cumva furate, deschide un dosar pentru fiecare caz în parte, iar după 30 de zile îl «închide» și consideră automobilul «recuperat»". În anul fiscal 1970 s-a ajuns prin acest truc la un total de 30 599 de vehicule „recuperate", valorînd 52 de milioane de dolari. Cam așa se realizează cifrele pe care F.B.I.-ul le trece la activul său pentru a ajunge la o cifră de precizie maximă ca 410 974 099 dolari.

Ceea ce nu înseamnă însă că agenții federali nu ar fi realmente activi sau că sistemul lor de lucru nu ar fi realmente eficient. Ziaristul italian Franco Nencini, care a vizitat recent F.B.I.-ul pentru a scrie un reportaj în revista „Epoca", relatează un caz tipic, întîmplat chiar în ziua vizitei lui : poliția rutieră din statul Montana a oprit un automobil cu rulotă. Cei doi călători, un bărbat și o femeie, au reacționat cu multă nervozitate. Agenții au intrat în legătură prin radio cu centrala poliției din Montana, care a transmis informațiile „creierului electronic" al F.B.I.-ului din Washington. În opt secunde a venit răspunsul : automobilul fusese furat în Dakota de Nord, rulota în California, femeia era căutată pentru furt într-un magazin din Carolina de Nord, iar bărbatul — pentru emitere de cecuri fără acoperire în Florida.

Agentul F.B.I. trece, în general, neobservat pe străzile orașelor americane. Tuns scurt, bine ras, îmbrăcat îngrijit dar fără ostentație, el se supune, în privința înfățișării și a comportării sale, unor norme la fel de stricte ca și cele care-i măsoară capacitatea profesională. Așa cum trebuie să nimerească fără greș, cu Coltul său,50 de puncte „vitale" din 50 pe manechinul folosit drept țintă la tir, așa cum trebuie să fie expert în karaté, e dator să ducă și o viață exemplară. Nu se admite nici o abatere de la morala convențională. De la achitarea la timp a facturilor personale și folosirea integrală a timpului de muncă pînă la întreținerea perfectă a automobilului și completarea corectă a fișei de activitate zilnică, totul este reglementat cu precizie și severitate. Aventurile sentimentale, divorțurile ca și orice act de insubordonare și orice seamănă a viciu (de pildă un pahar în plus), sînt incompatibile cu calitatea de membru al F.B.I. Femeile n-au voie nici măcar să fumeze. O cafea

→

băută în timpul serviciului echivalează cu un păcat capital. Un fost agent povestește cum „se înghesuiau colegii săi, răsturnînd pînă și mesele, pentru a ieși în grabă din cafenea prin ușa din spate, cînd zăreau un inspector apropiindu-se".

Cine îndrăznește să cirtească

De notat că toate observațiile de acest gen au fost culese de reporteri de la *foști* agenți, nu de la agenți în funcție. Aceștia din urmă, cum spuneam, nu-și pot permite nici măcar o reflecție critică la adresa F.B.I. Anul trecut, 26 de agenți ai F.B.I. au fost obligați să întrerupă frecventarea unor cursuri universitare pentru că profesorii care le predau manifestaseră rezerve față de unele din metodele lui J. Edgar Hoover. Senatorul George McGovern a cerut Congresului să deschidă o anchetă în legătură cu cazul John F.Shaw. Anul trecut, Shaw, în vîrstă de 37 de ani, căsătorit, tată a patru copii, fost căpitan în infanteria marină, licențiat în drept și filozofie, a fost concediat de F.B.I. în următoarele împrejurări : își pregătea doctoratul în drept penal la Colegiul John Jay. Unul dintre profesorii săi formulase opinii critice la adresa F.B.I.-ului. Shaw a vrut să-i răspundă printr-o scrisoare amplă, în care analiza — în contradictoriu cu profesorul — meritele Biroului Federal de Investigații, admițînd totodată că există și unele aspecte nesatisfăcătoare. A încredințat scrisoarea spre dactilografiere unei secretare de la F.B.I. Apoi, recitind-o, s-a răzgîndit : printre rînduri răzbătea o atitudine nu îndeajuns de admirativă față de F.B.I. A rupt deci scrisoarea și a aruncat-o la coș. În loc să se sfîrșească aici, povestea abia a început : scrisoarea a fost recuperată de „binevoitori", reconstituită din fragmente și prezentată superiorilor. Hoover a decis pe loc să-l amendeze cu salariul pe o lună și să-l transfere la oficiul din Butte, statul Montana. Soția lui Shaw, bolnavă de cancer, era pe moarte. Shaw a refuzat transferul. Atunci a fost concediat ca necorespunzător, ceea ce l-a situat în afara grupului juriștilor care pot aspira la vreo carieră. Au trecut șase luni și nimeni nu l-a mai angajat. Între timp, soția lui murise. Pentru cei familiarizați cu sistemul de la F.B.I., nou era numai faptul că un senator a sesizat Congresul. „Dl Hoover — a declarat o fostă (din nou această precizare) oficialitate înaltă a F.B.I.-ului — conduce în mod capricios și cu ranchiună. Cazul Shaw nu este decît ultimul dintr-o serie. Dar acest caz a avut asupra F.B.I.-ului un efect similar cu cel produs de cazul Calley asupra armatei. A fost deosebit de demoralizant".

„Supraveghere" universală

Mult mai important este însă efectul produs asupra opiniei publice de unele dezvăluiri recente. Deși 81 de americani din 100 apreciază că „Hoover a desfășurat ani de-a rîndul o activitate de prim ordin pentru asigurarea securității naționale" (sondaj Harris), 51 la sută dintre cetățenii Statelor Unite au ajuns la concluzia că ar fi totuși cazul ca el să se retragă și numai 41 la sută doresc să fie menținut în funcție (sondaj Gallup). De ce ? Pentru că au ieșit la iveală cîteva fapte care demonstrează, potrivit cuvintelor președintelui Institutului Tehnologic din Massachusetts, Jerome Wiesner, că „nimeni nu-și poate da seama de întreaga amploare a acțiunilor de supraveghere și de strîngere de informații".

Mai întîi, cîțiva congressmeni — Hale Boggs, liderul majorității din Camera Reprezentanților, senatorul Joseph Montoya, senatorul Birch Bayh și alții — au declarat că telefoanele lor sînt interceptate de F.B.I. Întrebați de „The Washington Post", șase senatori din 28 și 58 de membri ai Camerei Reprezentanților din 135 au răspuns că se tem că și convorbirile lor telefonice sînt înregistrate de F.B.I. Aceasta, a declarat Emanuel Celler, președintele Comitetului judiciar al Camerei Reprezentanților, „a inhibat convorbirile telefonice ale congressmenilor". „Cînd ești preocupat de ideea că telefonul tău este interceptat, devii foarte precaut. E foarte grav dacă s-a ajuns la situația ca ceea ce vorbesc congressmenii la telefon să poată fi ascultat sau înregistrat fără voia lor. Dacă nu se va exercita un control asupra Departamentului justiției, S.U.A. se pot transforma într-un stat polițist".

CU CLYDE TOLSON
Mereu împreună cu devotatul subaltern din „vechea gardă"

Apoi a intrat în scenă senatorul Edmund Muskie, despre care se crede că are cele mai multe șanse să devină candidatul Partidului democrat în viitoarele alegeri prezidențiale. El a prezentat Congresului o copie după un raport întocmit de F.B.I. asupra unui miting ținut la 22 aprilie 1970, cu prilejul „Zilei Pămîntului". Edmund Muskie, care luase cuvîntul la această acțiune de combatere a poluării, a avut surpriza de a găsi, în raportul distribuit mai multor agenții guvernamentale, referiri la propriul său discurs. În aceeași zi s-au ținut, în diverse puncte ale Statelor Unite, 50—60 de întruniri asemănătoare la care, după calculele senatorului Gaylord Nelson, au participat cel puțin 150 de congressmeni și o sută de oficialități guvernamentale. Este de presupus că fiecare miting a făcut obiectul unui raport similar. „Dacă s-a exercitat o supraveghere atît de cuprinzătoare cu prilejul «Zilei Pămîntului», întreabă Edmund Muskie, există oare vreo activitate politică în care F.B.I.-ul să nu vadă un subiect potrivit pentru supraveghere ? Oare cîți americani vor ezita, nu vor mai participa la întruniri și nu-și vor mai exprima opinia, de teamă să nu ajungă într-un dosar al F.B.I.-ului" ?

De altfel, J. Edgar Hoover a avut întotdeauna grijă să-i asigure pe congressmeni că nimeni nu este la adăpost de vigilența atotcuprinzătoare a F.B.I.-ului, că în dosarele acestuia există „cîte ceva" împotriva oricui. Din cînd în cînd, telefonează unui legiuitor pentru a-i spune doar atît: „Nu ai de ce să fii îngrijorat, domnule senator. Am luat dosarul dumitale de la fișierul principal și-l țin aici, la mine, ca să-l am sub ochi". Nici nu e nevoie de mai mult.

Un furt neobișnuit...

...i-a pus pentru prima oară pe americani față în față cu propria lor imagine, așa cum este păstrată în arhivele F.B.I. La 8 martie 1971, un grup neidentificat care se autointitulează „Comisia cetățenească pentru anchetarea F.B.I.-ului" a reușit să sustragă de la biroul F.B.I. din Media (Pennsylvania) circa o mie de dosare. De atunci, ziarele și oamenii politici americani primesc, în tranșe de dimensiuni diferite, copii ale acestor dosare. „Comisia" a făcut cunoscut că ele se referă numai în proporție de unu la sută la „crima organizată", în timp ce 40 la sută dintre fișe sînt consacrate „supravegherii politice". La cererea ministrului justiției, ziarele au acceptat să nu publice nici unul dintre numele menționate în documente, pentru a nu deconspira identitatea agenților și mai ales, a informatorilor folosiți de F.B.I. Conținutul dosarelor a fost, totuși, dezvăluit și America s-a îngrozit : pretutindeni mișună informatori plătiți și agenți provocatori, nimeni nu se poate considera imun, sub diverse pretexte mamele sînt momite să dea relații despre fiii lor, soțiile despre soții lor, societățile de telefoane colaborează la spionarea abonaților lor, studenții sînt convertiți în agenți și așa mai departe. Pînă și printre liderii mișcării pentru drepturile civile au fost recrutați informatori.

„Este extrem de neliniștitor ceea ce am aflat prin ridicarea acestui colț al cortinei care ascunde activitatea desfășurată de F.B.I. în numele securității interne", afirmă „The Washington Post", care, laolaltă cu alte ziare și cu numeroase personalități ale vieții publice, cere ca Biroul Federal de Investigații să nu mai fie un stat în stat, ci să fie pus realmente sub controlul Congresului.

Administrația i-a luat apărarea lui Hoover. Toți comentatorii subliniază însă că președintele Nixon și-a cîntărit cu deosebită grijă cuvintele, a preferat să nu discute acuzațiile concrete la adresa directorului F.B.I. și a declarat doar că criticile „vor avea efectul contrar celui dorit" (de a grăbi înlăturarea lui Hoover) întrucît „ar fi nepotrivit ca un om care a muncit 50 de ani să plece umbrit de afirmații răuvoitoare". Fie că Hoover va demisiona sau nu, „banca de informații" constituită sub conducerea lui va rămîne intactă. Ca și noua temere a cetățeanului american că ceea ce spune sau face astăzi va putea fi folosit cîndva (eventual distorsionat) împotriva lui.

Felicia ANTIP

Le Monde
PARIS

DOLARUL ŞI RĂZBOIUL

S-AU subliniat frecvent în ultima vreme legăturile care există între criza dolarului şi politica militară americană, mai precis războiul dus de S.U.A. în Vietnam. Încă la 4 aprilie, un articol din „The New York Times" semnalase că slăbiciunea dolarului rezultă în special din uriaşele cheltuieli militare americane. Unul dintre cei mai buni istorici americani ai războiului din Indochina îmi scria că acest articol, în care se evita cu grijă cuvîntul „Vietnam", a fost înţeles în adevărata lui semnificaţie : anume că marele vinovat este acest război.

Fireşte, războiul nu constituie singura cauză, dar chiar şi studenţii din anul I la economie politică cunosc importanţa „picăturii care face să se verse paharul". Este uşor de arătat cum anume politica militară americană — şi în mod special războiul din Vietnam — se află la originea inundaţiei de dolari de care suferă Europa occidentală. Astfel, s-a vorbit pe bună dreptate (este una din tezele guvernului francez) de afluxul de dolari provenind din investiţiile americane în ţările vest-europene. Dar de unde provine această profuziune ? Într-o măsură, din profiturile inimaginabile (membri ai Congresului american îşi manifestă neîncetat îngrijorarea în această privinţă) ale grupurilor industriale furnizoare de armament. La urma urmelor, aceşti dolari cîştigaţi prea uşor sînt investiţi în ţări avansate în care mîna de lucru nu este prea scumpă, şi în primul rînd în Europa occidentală. Milioanele de dolari pe care fabricarea de arme diverse (de pildă a muniţiilor de genul „dum-dum", interzise prin convenţiile de la Geneva, şi a puştii automate M-16) le aduce cutărei mari firme de automobile, îi servesc la consolidarea uzinelor ei vest-europene. Acesta nu este decît un exemplu printre multe altele. „Cheltuielile militare directe" se află la originea unor şi mai masive „intrări" de dolari. Cîteva firme vest-europene lucrează pentru acest război, iar adversarii europeni ai războiului ar face bine să se ocupe de acest aspect.

Există şi o sursă asiatică de dolari : banii cheltuiţi de forţele armate americane din Vietnam, din Tailanda şi din Japonia intră în cea mai mare măsură în buzunarele oamenilor de afaceri locali, fără să mai vorbim de politicienii corupţi. Aceşti bani nu rămîn în Asia. Cercurile conducătoare ale regimului de la Saigon ştiu că poziţia lor este precară şi că e mai bine să pună banii la adăpost în ţări sigure ; pe de altă parte, afaceriştii saigonezi cunosc dificultăţile dolarului şi, în plus, vor să profite de şansele de revalorizare a mărcii vest-germane. În sfîrşit, piaţa „eurodolarului" procură de multă vreme posibilităţi speculative care nu există în alte părţi.

Dacă sîntem dispuşi să recunoaştem că politica lui Nixon este o politică de facilizare în acest domeniu, nu e cazul să ne mirăm de inflaţia americană. Nixon vrea să fie pe placul opiniei publice reducînd efectivele americane din Vietnam şi, în acelaşi timp, să fie pe placul militarilor şi al lobby-ului armamentelor, ducînd la paroxism războiul aerian şi tehnic. Cheltuielile nebuneşti reclamate de acest „război tehnic" nu sînt compensate nici de reducerea turismului şi a investiţiilor americane în străinătate (efort care fusese întreprins de Johnson), nici chiar de o politică de austeritate în Statele Unite, implicînd majorarea ratelor de scont. Nixon vrea să facă pe plac tuturor (în Statele Unite, bineînţeles), dar consecinţele le suportă Europa occidentală, înecată de dolari sosiţi pe cele mai diverse canale.

Este puţin probabil că hotărîrea de a permite un curs „flotant" al mărcii vest-germane va avea pentru Franţa o altă consecinţă decît să ne aducă un răgaz, cu preţul unor grave încordări în structura financiară şi chiar politică a C.E.E. Într-adevăr, atît timp cît războiul din Vietnam va înrăutăţi echilibrul S.U.A., care influenţează situaţia din toate celelalte ţări occidentale, deţinătorii de dolari vor încerca să se debaraseze de ei, acoperindu-se cu ajutorul unor devize solide, adică în primul rînd cu marca vest-germană şi cu francul elveţian. Nu există decît un singur remediu şi el este de natură politică : sfîrşitul războiului din Vietnam. Din nenorocire, Nixon a reuşit să „treacă moneda", cum se spune în argoul american, adică să transfere principalele dificultăţi guvernelor vest-europene, care nu vor, nu pot sau nu îndrăznesc să exercite presiuni asupra Statelor Unite pentru a reclama încetarea acestui război criminal şi imbecil.

Dar populaţiile vest-europene sînt oare neputincioase ? Ele ar putea să facă mult dacă ar înţelege de ce forţă dispun. De multă vreme se spune în Statele Unite că, deşi industria e copleşită tot mai mult de complexul militaro-industrial, cercurile financiare „clasice" privesc îngrijorate daunele provocate de război economiei. Căci tamponul absorbant vest-european va ţine doar cîtva timp. Or, de cîţiva ani, organizaţiile americane care luptă împotriva războiului cer populaţiilor din celelalte ţări să boicoteze firmele americane şi produsele americane, sau cel puţin să reducă pe cît posibil cumpărarea de produse provenite din S.U.A.

Marele public ar putea în adevăr să reducă sistematic cumpărarea de produse americane sau fabricate sub control american. Nu importă că acest boicot nu ar fi decît foarte parţial : este vorba de o tendinţă. Evident, efectul unor asemenea reduceri ale cumpărăturilor nu va fi niciodată destul de puternic pentru a obliga firmele americane din Europa occidentală să procedeze la acele concedieri masive de muncitori de care par să se teamă unii. De altfel, produsele americane necumpărate ar provoca neapărat cumpărări suplimentare de produse neamericane şi nu ar fi vorba, în cel mai rău caz, decît de un transfer de activităţi.

Dar important este — şi organizaţiile americane care luptă împotriva războiului o cer insistent — că simpla anunţare a unei campanii generale împotriva cumpărării de produse americane şi primele ei rezultate, chiar şi foarte modeste, ar avea efectul unui duş rece asupra marelui business tradiţional, ai cărui conducători vor vedea conturîndu-se astfel o tendinţă extrem de periculoasă pentru ei, în stare să compromită în cele din urmă eforturile lor de cucerire a pieţelor. Azi, într-un climat de nelinişte şi de nemulţumire împotriva politicii economice a lui Nixon, aceasta ar fi poate picătura de apă care ar face să se verse paharul nemulţumirii şi ar determina aceste cercuri să facă uz de importantele pîrghii pe care le deţin. În orice caz, ar fi un ajutor substanţial pentru forţele americane de orice natură, care îşi manifestă dezaprobarea faţă de politica Administraţiei.

Şi poate că, la urma urmelor, lucrul cel mai important este de a permite cetăţeanului mijlociu din ţările noastre să-şi exprime ostilitatea faţă de ceea ce este în acelaşi timp o crimă împotriva umanităţii şi un act de neruşinare economică de proporţii planetare.

Claude BOURDET

MATER DOLAR... OSA

(Din **Le Figaro**)

THE OBSERVER
LONDRA

AVANTAJE ILUZORII

SOȚIA MEA susține că dacă Harold Wilson și cu mine nu luăm repede o hotărîre cu privire la intrarea în Piața comună, va fi vai de noi amîndoi.

Atunci cînd ești invitat să intri într-un club, evaluezi taxa de intrare în raport cu avantajele pe care le-ai avea ca membru. Taxa de intrare în Clubul de la Bruxelles (Piața comună — n. trad.) este exorbitantă — Geoffrey Rippon, principalul negociator britanic, nu dă semne că va obține o reducere substanțială — iar avantajele sînt extrem de îndoielnice. Eu unul, mai degrabă n-aș intra....

Costul aderării Angliei la C.E.E. a fost evaluat la o sumă între 100 000 000 și 1 100 000 000 lire sterline anual, în „Cartea Albă" cu privire la Piața comună apărută în februarie 1970. Această bagatelă urma să fie mai mult decît compensată de uimitorul „efect dinamic" ce ar decurge din existența unei „piețe mult mai mari și în creștere rapidă". Dacă industria britanică „ar reacționa energic la aceste stimulente", se arată în „Cartea Albă", efectul dinamic „ar fi considerabil și foarte avantajos". Ceea ce înseamnă să presupui multe despre industria britanică. Să fim realiști. Dacă e aruncată la fund, industria britanică va rămîne acolo în loc să lupte ca să se ridice la suprafață.

Adepții Pieței comune presupun că, de îndată ce vom pune mîna pe o piață de 250 milioane de consumatori, accelerarea creșterii exporturilor industriale va depăși orice creștere a ritmului de dezvoltare a importurilor. La rîndul ei, aceasta va accelera ritmul de creștere a producției naționale și a venitului real. Da, dar cu condiția ca primul postulat să fie just. El presupune că, o dată ce barierele comerciale vor dispărea, industriașii britanici se vor năpusti pe piețele „celor șase", vînzînd din plin și repede. Totuși, cu excepția industriilor de prestări de servicii și de comerțul cu amănuntul, este greu să ne gîndim la o ramură industrială care să nu aibă în Europa occidentală un omolog cel puțin la fel de eficient, dacă nu și mai eficient.

În loc să ne bucurăm că vom pătrunde pe o piață de 250 milioane de oameni, ar fi mai înțelept să urmărim cum industriașii din cele șase țări își ațintesc privirile asupra pieței noastre de 56 de milioane. Ni se spune că aceasta nu trebuie să constituie un motiv de îngrijorare. „Cartea Albă" recunoștea că dispariția barierelor comerciale cu cele șase țări ar avea inițial un efect dăunător — evaluat la 125—275 milioane lire sterline — asupra cererii nete de produse industriale britanice. Dar „dușul rece" al concurenței crescînde nu ar aduce nimic bun industriei britanice. Nimeni nu mă va convinge că, o dată ce ai pneumonie, nu este mai bine să aștepți să te însănătoșești înainte de a face dușuri reci.

Adepții Pieței comune flutură statistici pentru a dovedi avantajele pe care le-am avea dacă ne-am alătura „celor șase". Între 1958 și 1969, creșterea economică anuală a țărilor din C.E.E. a fost de 5,4 la sută. Marea Britanie a înregistrat media jalnică de 3 la sută. În 1958, venitul britanic pe cap de locuitor a fost mai bun decît al oricărei țări din Piața comună cu excepția Luxemburgului. Acum ne aflăm într-o situație mai proastă decît oricare dintre ele, cu excepția Italiei.

CONTRAPUNCT

EMBARGO PE ȘTIRILE PROASTE

Art Buchwald

Se părea că, oricît de mult ne-am străduit, presa nu poate să facă nimic de natură să mulțumească Administrația Nixon. Sînt fericit să vă informez că atacurile președintelui Nixon, ale vicepreședintelui Spiro Agnew și ale ministrului justiției, John Mitchell, la adresa presei nu au căzut totuși în gol. Un grup de ziariști și comentatori de televiziune au organizat un „Comitet ad-hoc pentru a face știrile mai suportabile pentru Administrație".

Prima ședință a Comitetului a avut loc săptămîna trecută în apartamentul unui faimos caricaturist.

— Domnilor, a spus un comentator, Administrația s-a săturat de modul în care mijloacele de comunicare în masă relatează știrile. În calitate de americani, este de datoria noastră să ne schimbăm comportarea.

— Aveți propuneri ?

— Ce-ar fi să nu mai relatăm cifrele șomajului din Statele Unite ?, a sugerat cineva.

— Aceasta ar fi pe placul Administrației, a declarat un corespondent pentru problemele Casei Albe.

— Ce-ar fi să fie rechemați toți corespondenții de presă din Indochina și să luăm drept bune doar declarațiile purtătorilor de cuvînt ai Pentagonului ?

— Iată un pas în direcția justă, a spus un corespondent de televiziune.

— Nu e destul, a declarat un comentator. Actuala Administrație merită mai mult.

— Am o idee, a sugerat un reporter. Ce-ar fi să cădem de acord ca să predăm săptămînal Ministerului justiției toate notițele, peliculele și benzile noastre de magnetofon ?

— Și ce-ar fi, a adăugat un altul, să nu mai transmitem nici o știre din Asia fără s-o lămurim întîi cu Spiro Agnew ?

O femeie-reporter a declarat :

— Ce-ar fi să punem un embargo asupra tuturor știrilor în legătură cu demonstrațiile împotriva războiului din Vietnam ?

— Sau în legătură cu demonstrațiile de orice fel ?, a adăugat altcineva.

— Toate acestea sînt propuneri bune, a spus un editorialist, dar datorăm actualei Administrații mai mult decît pur și simplu suprimarea știrilor proaste. Trebuie să publicăm știri bune despre activitatea ei.

— Să auzim cîteva propuneri.

În cameră s-a lăsat o tăcere de moarte. În cele din urmă, femeie-reporter a spus :

— Nixon își căsătorește fata cu un tînăr foarte drăguț.

— El a împiedicat răpirea lui Henry Kissinger, a adăugat altcineva.

— El a făcut ca Spiro Agnew să fie cunoscut ca un cal breaz.

— Iată destule realizări cu care să începem, a declarat un comentator. În consecință, am căzut cu toții de acord să lăsăm în pace Administrația Nixon pînă după alegeri.

Din păcate, în momentul acela, o sută de agenți federali, care fuseseră puși la curent de un informator al F.B.I., au pătruns în apartamentul caricaturistului și au arestat pe toți membrii Comitetului, acuzîndu-i de conspirație în vederea răsturnării guvernului Statelor Unite.

(Din **International Herald Tribune**)

LONDRA
Demonstranți împotriva aderării la Piața comună

După părerea mea, este pripit să presupunem că, prin simpla intrare în C.E.E., ritmul nostru de creștere economică va fi împins în sens ascendent. În anii următori intrării ei în C.E.E., Germania occidentală a înregistrat un ritm de creștere mai lent decît înainte. Franța și Italia nu au înregistrat ritmuri de creștere mai rapide după intrarea lor în organizație. Nu există deci motive să se presupună că apartenența la Piața comună oferă îmbunătățirea automată a ritmului de creștere economică. Într-adevăr, toată lumea pare să ignore posibilitatea ca, asemenea Germaniei occidentale, Marea Britanie să aibă un ritm de creștere mai lent după ce va intra în C.E.E. Săptămînalul „New Statesman" scotea în evidență o asemenea perspectivă : „O reducere cu 1 la sută a ritmului nostru de creștere va dubla probabil costul anual al intrării în C.E.E. în decurs de trei ani, îl va tripla în decurs de șase ani etc." Este o perspectivă neplăcută.

Marele eșec al economiștilor occidentali în cursul ultimului deceniu a fost incapacitatea lor de a explica în mod satisfăcător de ce o țară înregistrează un ritm de creștere economică mai rapid decît alta — de ce Japonia se dezvoltă în ritm de 9 la sută pe an în medie, iar Marea Britanie într-un ritm de 3 la sută. Or, este evident că zonele de creștere economică rapidă dobîndesc un elan cumulativ pentru competitivitatea lor în comparație cu zonele de creștere economică lentă. Iată de ce Marea Britanie și-a devalorizat de două ori moneda după război, în timp ce Germania occidentală și-a revalorizat-o de fapt de trei ori.

Unul din obiectivele Pieței comune, stabilite în Raportul Werner, este de a ajunge la o situație în care ajustările autonome ale cursurilor de schimb să fie complet excluse. Cu alte cuvinte, la o situație în care Marea Britanie ar avea cu celelalte țări din C.E.E. relațiile pe care le are districtul Cornwall cu celelalte districte ale Marii Britanii. S-ar putea ca, o dată ce s-ar afla în cadrul C.E.E., Marea Britanie să reușească să împiedice aplicarea Raportului Werner. Dar puterea politică tinde să meargă mînă în mînă cu puterea economică și este riscant să se presupună că Marea Britanie va fi suficient de puternică pentru a proceda astfel.

Anthony BAMBRIDGE

Le Monde diplomatique

PARIS

DEZMOȘTENITUL „NORDESTINO"

REGIMUL militar brazilian, instaurat în urma loviturii de stat din 31 martie 1964, care a răsturnat guvernul constituțional al lui Joao Goulart, și-a celebrat a șaptea aniversare. Autoritățile actuale se străduiesc să pună accentul pe realizările lor economice și pe recenta dezvoltare industrială a țării.

În cursul ultimilor ani, inflația a scăzut, Brazilia cunoscînd un ritm de dezvoltare notabil. Guvernul de la Brasilia își exprimă de asemenea satisfacția în fața creșterii rapide a investițiilor străine. Pentru 1971 se prevăd investiții noi de ordinul a cinci miliarde cruzeiros noi — adică aproximativ un miliard de dolari — în diverse sectoare industriale, din care peste jumătate în industria chimică și de automobile. Întreprinderea „Volkswagen" intenționează să treacă de la o producție zilnică de 900 de vehicule, la o producție de 1 200 vehicule, în timp ce uzinele „Ford" și „General Motors" se pregătesc și ele să-și dezvolte capacitatea.

Progresele economice pe care militarii afirmă că le-au realizat nu pot totuși să ascundă faptul că Brazilia continuă să trăiască sub regimul „stării excepționale", în care garanțiile constituționale au fost treptat suspendate și în care orice opoziție este supusă unei puternice represiuni. Pe de altă parte, se pare că actualul ritm de dezvoltare, departe de a fi dus la atenuarea inegalităților sociale, tinde, dimpotrivă, să le accentueze. În majoritatea lui, poporul brazilian rămîne în afara zonelor dezvoltate, concentrate în mare măsură între Rio de Janeiro și Sao Paulo, ceea ce a contribuit și mai mult la agravarea disparităților regionale.

Contradicțiile societății braziliene sînt deosebit de vizibile în nord-est, care a fost dintotdeauna cea mai dezmoștenită regiune a țării. Pe un teritoriu de aproape două ori mai mare decît al Franței, trăiesc 30 de milioane de locuitori, adică o treime din populația țării. Nord-estul agricol e copleșit și azi de structuri semifeudale ; aproximativ 80 la sută din pămînturile cultivabile formează latifundii neproductive. În timp ce, în restul Braziliei, media de vîrstă se situează între 40 și 50 de ani, ea atinge abia 30 de ani în această regiune. Procentul mortalității infantile este de asemenea mai ridicat aici decît în alte părți : la Teresina, el este de 240 la mie, la Maceio de 305 la mie. La Natal, 360 copii din 1 000 mor înainte de a împlini un an ; la Amaraji, o localitate cu o populație de 17 000 de oameni din statul Pernambuco, toți copiii născuți între lunile iunie și decembrie 1968 au încetat din viață.

În nord-est, subfolosirea forței de muncă și șomajul domnesc sub o formă endemică. Orice „nordestino" este candidat în mod practic la șomaj, iar venitul său anual mediu reprezintă abia o treime față de cel din alte regiuni ale Braziliei. Este adevărat că în nord-est apar noi uzine. Guvernul încurajează investițiile și acordă mari înlesniri industriașilor. La sud de Recife, pe marginea drumului răsar fabrici ultramoderne : de cauciuc sintetic, produse chimice, tuburi, mașini-unelte, rafinării de zahăr și de alcool. Dar investitorii nu au nici un fel de preocupări de ordin social ; îi interesează înainte de toate propriile lor profituri. Noile întreprinderi abia dacă îmbunătățesc condițiile de folosire a brațelor de muncă locale. Pentru a fi competitive, ele nu-și pot începe activitatea decît la un nivel tehnic ridicat, reclamînd muncitori cu înaltă calificare. În consecință, sînt aduși specialiști din alte părți, din sudul țării sau din străinătate.

→

ANDREAS ZEIER CAPPELEN

ministrul afacerilor externe al Norvegiei

Noul conducător al diplomaţiei norvegiene, Andreas Zeier Cappelen, s-a născut la 31 ianuarie 1915, în localitatea Vang din districtul Hedmark. În anul 1939 şi-a luat licenţa în ştiinţe juridice la Universitatea din Oslo. Între 1941 şi 1945 practică avocatura în oraşul Stavenger, iar ulterior — între 1945 şi 1947 — este avocat al statului în districtul Rogaland. Între 1945—1947 şi 1952—1957, Cappelen este ales membru în Consiliul municipal al oraşului Stavenger. Din 1957 pînă în 1958 şi apoi din 1966 pînă în 1967 ocupă funcţia de viceprimar al aceleiaşi localităţi, fiind însărcinat cu problemele financiare. În 1967 Cappelen devine judecător la Tribunalul din Stavanger, iar în 1969 — preşedinte al acestui tribunal.

Intrînd în viaţa politică, Andreas Cappelen ocupă, între 1958 şi 1963, funcţia de ministru pentru problemele comunale în guvernul social-democrat prezidat de Einar Gerhardsen. Din februarie 1963 pînă în luna august a aceluiaşi an i se încredinţează conducerea departamentului finanţelor în cadrul cabinetului. După scurta guvernare a unei coaliţii guvernamentale conduse de John Lyng, Andreas Cappelen revine în toamna anului 1963 (pînă în octombrie 1965) la conducerea aceluiaşi minister.

Din 1966 Cappelen este membru al Consiliului de conducere al Băncii Norvegiene.

În luna martie a.c., după demisia echipei ministeriale conduse de Per Borten, care a marcat sfîrşitul coaliţiei cvadripartite (compuse din partidele conservator, liberal, de centru şi creştin-popular), la cîrma ţării a revenit, după o opoziţie de 6 ani, Partidul Muncitoresc (social-democrat), în frunte cu Trygve Bratteli. În noul cabinet Bratteli, lui Andreas Cappelen i-a fost încredinţat portofoliul afacerilor externe.

A. M.

Pentru locuitorii regiunii rămîn întreprinderile din alte vremuri, cu condiţii de angajare — atunci cînd este de lucru — uneori surprinzătoare. De pildă : 1) să ştii să scrii şi să citeşti ; 2) să ai cel puţin 1,70 m înălţime ; 3) să ai cel mult 25 de ani ; 4) să nu fi lucrat niciodată în meserie. Căci unii patroni din această zonă consideră că un muncitor care a mai lucrat într-o fabrică poate fi „subversiv". Alţi patroni refuză să angajeze muncitori căsătoriţi şi avînd copii.

Pentru a combate întîrzierea economică a nord-estului şi a stimula industrializarea lui, fostul preşedinte Juscelino Kubitschek înfiinţase în 1959 Direcţia superioară a dezvoltării Nord-Estului (SUDENE). Dar eforturile acestui organism nu au dat pînă în prezent decît rezultate limitate. Astfel, în cursul ultimilor zece ani, SUDENE nu a creat decît 150 000 locuri noi de muncă, în timp ce ar fi fost necesare 1 500 000 slujbe noi. Dom Helder Câmara, arhiepiscop de Recife şi Olinda, ne-a declarat : „SUDENE îşi propusese să schimbe structurile nord-estului, şi în primul rînd pe cele agricole. Dar în America Latină nu e uşor să reuşeşti transformări structurale reale — de pildă reforme agrare autentice — deoarece există o legătură firească între cei aflaţi la putere şi marii proprietari. E adevărat că avem o lege a reformei agrare şi chiar un organ oficial pentru aplicarea ei, dar totul rămîne pe hîrtie".

Pentru a compensa carenţele din activitatea SUDENE, autorităţile au elaborat un program de mari lucrări publice. Guvernul de la Brasilia aşteaptă multe de pe urma realizării proiectului său de valorificare a Amazoniei. El speră să poată termina înainte de sfîrşitul anului construirea şoselei transamazoniene, lungă de 3 000 km, care va lega punctul cel mai oriental al Americii de Sud — oraşul Joao Pessoa de la Atlantic — de Peru.

Deocamdată în „sertao" seceta bîntuie de mai multe luni şi a făcut noi ravagii. Ea tinde chiar să ia proporţii, reamintind marele flagel din 1958, care a făcut nenumărate victime. În ultimul timp au fost înregistrate şi numeroase incidente. În diferite locuri, ţărani înfometaţi au atacat trenuri de marfă, au luat cu asalt magazine şi au invadat localităţi pentru a cere apă şi hrană. Chemată în ajutor de către marii proprietari, poliţia a tras în mai multe rînduri asupra acestor „flagelados". Părăsind satele distruse de secetă, numeroase familii de ţărani fără lucru au venit să îngroaşe bidonville-urile din Fortaleza sau din Recife.

Potrivit unor informaţii comunicate de Banca de Nord-Est a Braziliei, culturile alimentare sînt deosebit de afectate de lipsa apei. Scăderea producţiei agricole nu a întîrziat să se repercuteze asupra preţurilor. Azi, 1 kg de fasole costă 2,4 cruzeiros. Cu alte cuvinte, un muncitor plătit cu 2,2 cruzeiros pe zi pe şantierele statului trebuie să lucreze mai bine de o zi pentru 1 kg de fasole. Tot potrivit Băncii din Nord-Est a Braziliei, seceta ar fi adus profituri unei mici minorităţi de agricultori care dispun de mijloace de irigaţie, în timp ce ceilalţi au pierdut totul. Această observaţie confirmă în felul ei ceea ce Dom Helder Câmara repetă neobosit în alţi termeni : „În Brazilia — şi nu numai în Nord-Est — bogaţii devin tot mai bogaţi, iar săracii tot mai săraci".

Jean-Claude BUHRER

„NORDESTINI"

O treime din venitul mediu în raport cu locuitorii celorlalte regiuni

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea...

În urmă cu cîteva numere, revista dv. a scris despre faptul că Brazilia a împins limita apelor sale teritoriale la 200 de mile, după ce, acum doi ani, fostul președinte al statului, Costa e Silva, hotărîse să fie mutată limita respectivă de la 6 la 12 mile marine. Dar nu s-a precizat un aspect esențial al actului respectiv, care, în general, e cunoscut sub numele de „războiul langustelor". Despre ce este vorba? În largul coastelor Braziliei, mai cu seamă în partea de nord a statului, datorită mîlului adus în Atlantic de fluviul Amazon (mîl care conține foarte multe deșeuri alimentare și substanțe nutritive), langustele s-au înmulțit rapid în ultimii ani. Pescuite și preparate, langustele constituie un important produs de export, foarte căutat atît pe piețele nord-americane, cît și în Europa. În fața cererilor sporite de languste, societățile americane interesate în comercializarea lor au trimis nave de pescuit în dreptul coastelor Braziliei. Într-un fel, o bogăție naturală națională a Braziliei era astfel înstrăinată, deoarece vasele de pescuit nord-americane nu plăteau taxe pentru pescuitul langustelor sau, în cel mai bun caz, erau obligate la o „chirie" anuală foarte scăzută. În aceste condiții, nemulțumirile producătorilor brazilieni de conserve de langustă au sporit, iar autoritățile au înțeles că, din cele aproximativ 45 000 tone pescuite anual, Brazilia ar putea realiza un venit bun la exporturi. S-a hotărît, așadar, împingerea limitei apelor teritoriale la 200 de mile, măsură considerată ca apărînd interesele țării. De altfel, de cealaltă parte a continentului s-a procedat în acest fel în urmă cu cîțiva ani (în Peru, Chile, Ecuador etc.) și veniturile țărilor respective au sporit simțitor. Peru, spre exemplu, e astăzi cel mai mare producător de pește din lume. În hotărîrea luată recent în „războiul langustelor" se pare că un rol determinant l-a avut și o... dispută științifică. Unii experți susțin că langustele se deplasează prin mers, altele prin înot. Însă, în acest din urmă caz, spațiul populat de langustele care se hrănesc la gura fluviului Amazon ar fi cu mult mai mare. Iată, deci, o altă justificare a împingerii limitei apelor teritoriale la 200 mile marine. Se înțelege că în Statele Unite, ca și la aflarea altor măsuri similare adoptate în țările continentului latino-american dornice de o dezvoltare proprie, hotărîrea autorităților braziliene nu a produs nicidecum plăcere.

Cristian BANU
Craiova

Se vorbește în ultimul timp de redeschiderea Canalului de Suez, închis acum patru ani, cînd au izbucnit ostilitățile dintre Israel și țările arabe. Nu mă voi opri decît asupra unor implicații economice și tehnice pentru a încerca să subliniez cît de necesară se dovedește o asemenea măsură și cît de utilă ar fi nu numai pentru Egipt ci pentru toate țările europene ale bazinului mediteraneean. Înainte de a fi închis Suezul, aproximativ 40 la sută din petrolul extras în Orientul Mijlociu era transportat pe această cale. Dar, la acea dată, nu puteau trece prin canal decît nave avînd un tonaj maxim de 70 000. Desigur de la deschiderea sa, în 1869, Canalul a fost mereu mărit, adîncit, amenajat, dar dezvoltarea impetuoasă a construcțiilor navale în ultimii ani a depășit capacitatea sa. Astăzi există petroliere care n-ar putea străbate Suezul — de 100 000 tone, 200 000 tone și chiar 300 000 tone. Să examinăm cîteva cifre: astăzi, un petrolier de 250 000 tone care transportă petrol din Orientul Mijlociu (singurele vase rentabile) pe la Capul Bunei Speranțe, poate duce 1,5 milioane tone pe an, făcînd drumul către Europa de șase ori. Or, dacă drumul ar fi scurtat prin străbaterea Canalului, cantitatea de petrol transportată s-ar ridica la 3,5 milioane tone. Pentru ca acest lucru să fie posibil, Canalul de Suez trebuie însă reamenajat, nu numai din pricina aluviunilor depuse în răstimpul cît a rămas nefolosit, ci și datorită faptului că a devenit neîncăpător pentru navele-gigant. Experți egipteni și din alte țări au preconizat două faze de lucru. În prima, Canalul ar urma să fie adîncit pînă la 19,50 metri și lărgit pînă la 145 metri, în așa fel încît vase de 150 000 tone să-l poată străbate. În a doua fază ar urma să fie adîncit pînă la 23,50 metri și lărgit pînă la 190 metri ca să-l poată traversa și nave de 250 000 tone. Dar pentru traducerea în practică a acestor planuri trebuie soluționată totodată și criza din această zonă. În interesul tuturor țărilor.

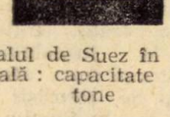

Canalul de Suez în faza actuală : capacitate 70 000 tone

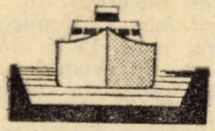

Prima fază preconizată : capacitate 150 000 tone

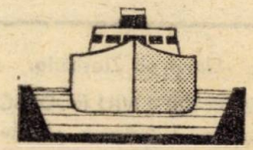

A doua fază preconizată : 250 000 tone

Ing. N. ONESCU
Galați

„Lumea" vă răspunde

COMPLOTUL DE LA TUCUMAN

Victor State, București. Complotul antiguvernamental descoperit recent în Argentina, în rîndurile ofițerilor celei de a 5-a brigăzi de infanterie din Tucuman și a funcționarilor guvernamentali din acea provincie, e legat, potrivit datelor publicate ulterior, de rebeliunea generalului Eduardo Labanca. Ancheta nu a fost încă definitiv încheiată, dar o mare parte a acuzaților au fost sancționați de o comisie a statului major. Potrivit autorităților argentiniene, complotiștii ar fi redactat două feluri de proclamații care se adresau ofițerilor de toate gradele : una a generalului Labanca (acesta acuza guvernul de trădare) și o alta, semnată „El Comandante", al cărei autor nu e cunoscut. În a doua proclamație, pe lîngă critici la adresa guvernului Lanusse, se insista asupra meritelor foștilor președinți ai țării, generalii Levingston și Ongania. Complotul și acțiunile unor ofițeri din rîndurile armatei se datorează — sînt de părere observatorii — opoziției celor care le-au inițiat față de preconizata remitere a puterii către civili și trecerii la un regim constituțional. Ziarul „Le Monde" amintește că trei foști președinți ai Argentinei — generalii Marcelo Levingston, Juan Carlos Ongania, precum și Arturo Frondizi — împreună cu generalul Juan Enrique Guglialmelli, fost secretar al Consiliului Național al Dezvoltării, au criticat proiectul de a se organiza alegeri în următorii doi sau trei ani. Pentru criticile sale, considerate „prea virulente", Guglialmelli a fost pedepsit cu 60 de zile de arest într-o garnizoană foarte îndepărtată.

Gavril Tomescu, Pitești. 1. Companiile petroliere occidentale au cheltuit — potrivit unor reviste de specialitate — peste un miliard de dolari pentru prospectarea Mării Nordului, în care au fost forate mai mult de 430 de puțuri (cea mai mare parte aflîndu-se în zona britanică a Mării Nordului). 2. Corpul galactic descoperit de cei patru astronomi din cadrul N.A.S.A. și de Observatorul național american de la Kitt Peak pare să fie rămășița unui corp ceresc explodat în urmă cu aproximativ 11 000 de ani. Aceiași astronomi sînt de părere că toate gazele ionizate care formează nebuloasa (surprinzător e faptul că, deși are mărimea Căii Lactee, ea nu a fost observată pînă acum) vor dispărea în următorii 50 000 de ani.

M. Stochină, Strehaia, jud. Mehedinți. Cele două rezoluții propuse de țara noastră au fost adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. cu nr. 2658 (XXV) — „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state" și nr. 2667 (XXV) — „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume".

Vasile Cornea, Piatra Neamț. La reuniunea U.N.I.C.E.F., recent deschisă la Geneva, s-a afirmat că „principala victimă a inegalității dintre țările bogate și cele insuficient dezvoltate este copilul" Au fost date cifre concludente : 50 la sută din copiii și adolescenții țărilor în curs de dezvoltare sînt subnutriți — deci aproximativ 900 de milioane. Ajutorul acordat acestor țări de către U.N.I.C.E.F. (70 milioane dolari) este insuficient în prezent.

POȘTA REDACȚIEI

RĂPIREA CONSULULUI ELROM

Dumitru I. Dumitru, București. Consulul general al Israelului la Istanbul, Ephraim Elrom (53 de ani), al cărui cadavru a fost descoperit în dimineața zilei de 23 mai, fusese răpit la 17 mai de patru persoane înarmate. Potrivit relatărilor ulterioare, cei patru au pătruns în locuința lui Elrom, imobilizînd atît pe portar cît și alte douăsprezece persoane care se aflau în apartament. La întoarcerea acasă, diplomatul a fost la rîndul său imobilizat, în ciuda încercărilor de a rezista, și dus cu mașina într-o direcție necunoscută. Consulul se afla în funcție la Istanbul de doi ani. Cotidianul „Le Monde" precizează că, potrivit informațiilor transmise de la Ierusalim, Ephraïm Elrom a ocupat înainte funcții de răspundere în poliția israeliană, fiind unul din ofițerii însărcinați cu interogatoriul criminalului nazist Adolf Eichmann.

Vasile Cornel, Aiud. 1. În armata americană există și cîțiva ofițeri superiori negri. În momentul de față, forțele terestre au patru generali negri, aviația — unul. În marina americană există un amiral negru. 2. „Programul de luptă împotriva cancerului" a fost expus de președintele Richard Nixon în urmă cu trei săptămîni. Subliniind faptul că, în Statele Unite, cancerul ocupă ca flagel social locul imediat următor după bolile de inimă, Nixon a adăugat că 25 la sută din cetățenii țării sînt sau vor fi atinși de această boală. Prin urmare, acțiunile întreprinse pentru găsirea unor remedii trebuie sporite și făcute mai eficiente. S-a hotărît un buget federal separat de 332 de milioane dolari anual, într-o fază inițială, pentru lupta împotriva cancerului. Bugetul va putea fi sporit în funcție de necesități. Se prevede de asemenea crearea unui institut național de cercetări în acest domeniu.

ASTRU MORT ?

Alexandru Cristescu, Buzău. Studiile existente pînă acum, considerau într-adevăr că Luna ar fi un astru mort, în interiorul căruia nu mai există nici un fel de activitate. Zborurile cosmice „Apollo-12" și „Apollo-14" au determinat modificarea într-o oarecare măsură, a acestor ipoteze. După cum se știe, în timpul ultimei expediții pe Lună a fost instalat un observator selenologic de lungă durată, capabil să înregistreze cu cea mai mare precizie mișcările seismice (sensibilitatea este de cîteva sute de ori mai mare decît pe Pămînt), iar echipajul lui „Apollo-12" plasase pe Lună o stațiune cu un rol similar. După un timp, observațiile culese de aparate și transmise pe Pămînt au dat de gîndit echipei de geologi condusă de Gary Latham, de la Observatorul geologic Lamont, din cadrul Universității Columbia (Gary Latham studiază în cadrul N.A.S.A. experimentele seismice lunare). Profesorul Latham susține că Luna nu este încă un astru mort, bazîndu-și teoria pe mișcările seismice înregistrate de aparate, mișcări provenind din adîncul Selenei (de la 400 de mile sau chiar mai mult). Evident, activitatea internă a Lunii este mult diferită de cea a Pămîntului, Luna fiind un corp ceresc rece, cu o temperatură constantă. „Am înregistrat — spune profesorul Latham — faptul că mișcările seismice se succed la intervale de o lună, cu intensitate sporită în perioadele în care cei doi aștri se află mai aproape unul de altul. Acestea sînt perioadele în care atracția gravitațională dintre Pămînt și Lună deformează cîmpul solid lunar cu valori maxime. Statisticile cutremurelor lunare nu urmează legea cutremurelor obișnuite, ci corespund unui tip particular : cutremure asociate activității vulcanice. Mișcările telurice vulcanice sînt generate de mișcări ale magmei sub presiune, la mare adîncime. Este posibil ca și cutremurele lunare să fie provocate de mișcări ale magmei situată în «pungi» izolate în interiorul astrului, la mare adîncime, impulsionate de jos, prin crăpăturile scoarței, în fiecare lună. Ceea ce înseamnă că Luna nu e complet moartă". Același cercetător consideră că instalarea unei a treia stații seismologice, o dată cu misiunea „Apollo-15", va aduce noi precizări în problema respectivă.

PETROLIERE GIGANT

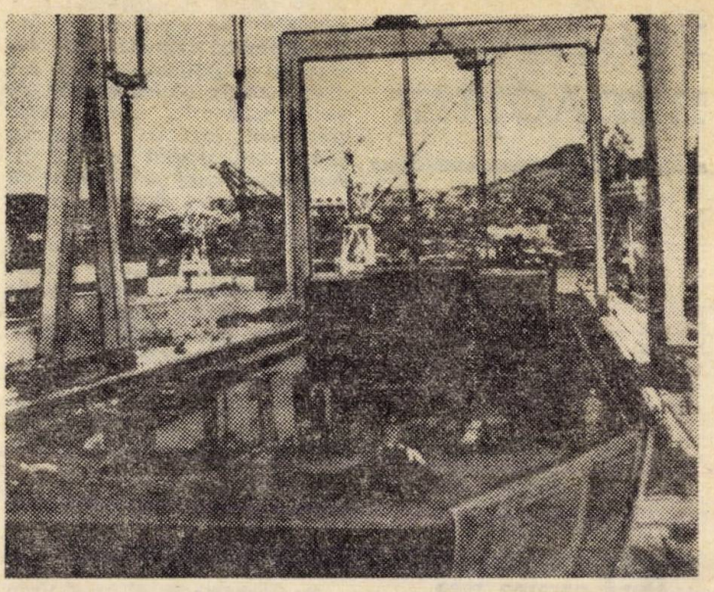

Constantin Țucă, Iași. Industria navală japoneză dispune de cea mai mare capacitate de construcție din lume — 9 700 000 tone. Afirmația dv. este justă : în ultimul deceniu, Japonia a deținut necontenit supremația mondială în acest domeniu. Un scurt istoric. În anul 1962, nava „Nissho Maru" (132 000 tone), cea mai mare din lume la acea dată, era de construcție japoneză. În 1966, „Idemitsu Maru" (210 000 tone). În anii 1968 și 1969 au fost construite primele trei petroliere de 326 000 tone de către firmele „Ishikawajima — Harima" și „Mitsubishi". La sfîrșitul anului trecut, prima din cele două firme a construit un petrolier de 372 000 tone, și plănuiește construirea unei nave de 477 000 tone. Se înțelege că, pentru construcția unor asemenea petroliere-gigant, e nevoie de șantiere cu o foarte mare capacitate. Ca atare, firmele interesate în această industrie au sporit continuu spațiile de care dispuneau și există în prezent posibilități de a realiza nave cu mult mai mari : la șantierele Koyagi din Nagasaki, spre exemplu, se pot construi vase de 1 milion de tone (se află de altfel în studiu un asemenea proiect). Alte mari companii constructoare de nave sînt : Hitachi, Sasebo, Mitsui. Kawasaki. În fotografia de mai sus : șantierul naval din Nagasaki.

Emil Dan, București. Vom avea în vedere propunerea dv. **Ioan Merdariu, Buciumeni, jud. Dîmbovița.** Vedeți răspunsurile revistei noastre la întrebări similare. **Adrian Patilineț, Sebeș — Alba.** Vă mulțumim pentru scrisoare. Așteptăm și păreri personale. **Ion Ionescu, Reșița.** 1. Iugoslavia nu face parte din nici un tratat militar. 2. Ambasada iugoslavă din Stockholm a fost atacată de un grup de teroriști ustași care trăiesc în Suedia. **Ștefan Conschi, București.** În legătură cu John F. Kennedy am răspuns în nr. 13 și 15 din acest an. Nu avem încă date despre producția (mondială și pe țări) de cafea și ceai din 1970. Vom reveni. **I. Pop, Cluj.** Vă mulțumim pentru aprecieri. Episodul „Biroul 40 descifrează o enigmă", precizăm (cum am făcut-o de altfel și în numărul respectiv al revistei) că a fost reprodus integral din volumul menționat în introducerea la text. Nu e exclus ca, uneori, asemenea evenimente să genereze versiuni diferite. Un lucru este însă cert : se consideră că la redactarea volumului respectiv au colaborat cunoscuți specialiști contemporani din istoria spionajului și contraspionajului.

Corneliu Timofte, Galați. Informația la care vă referiți este exactă : rezervele de aur și devize ale Republicii Federale a Germaniei erau mai mari decît ale Statelor Unite.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

C. P. C. S.

● **AUTOSIFONUL** —

în două minute

vă puteți prepara

un sifon

proaspăt,

bine acidulat

● **BOILERUL ELECTRIC** —

cu manevră simplă,

la orice oră

din zi și

din noapte — apă caldă

● **ÎNCĂLZITORUL**

ELECTRIC CU ULEI —

curat, practic, economic

● **ROBOTUL**

DE BUCĂTĂRIE —

ajutor ideal

pentru gospodine

DIRECȚIA INDUSTRIEI LOCALE TIMIȘOARA

vă recomandă dintre

produsele sale:

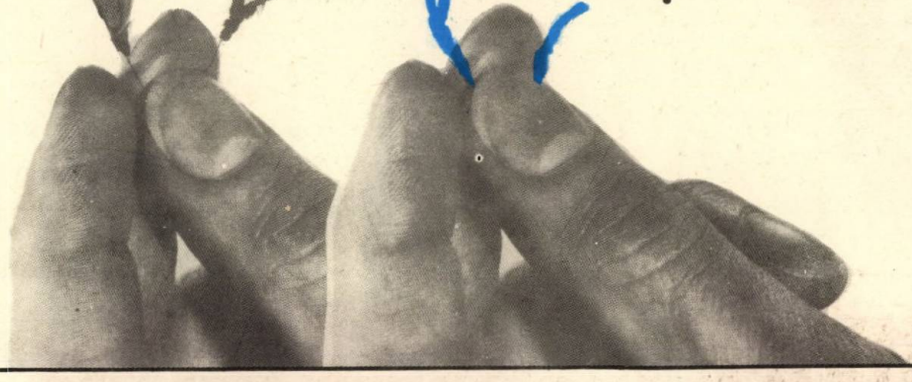

DIRECȚIA

INDUSTRIEI LOCALE

Str. Mărăști nr. 1

Timișoara

Cotidian

...o sărbătoare!

Fabrica PARTIZANUL BACĂU, realizează pantofi, ghete, cizme, bocanci, sandale bărbăteşti; papuci de gimnastică şi de casă, ghetuţe tip BABY, pentru copii.

COTIDIAN
este marca produselor fabricii
PARTIZANUL — BACĂU

pentru toate vîrstele

pentru bărbaţi şi copii

pentru toate anotimpurile

Lei 2

LUMEA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

Nr. 23 3 iunie 1971

VIZITA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE ROMÂNE ÎN R. P. CHINEZĂ

Opțiuni elvețiene

Aeronautică '71

Pe aeroportul Băneasa, la plecarea spre Pekin a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu

Președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Lam Van Luu, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud

LUMEA

Nr. 23 (397) 3 iunie 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

PEKINUL a întîmpinat într-o atmosferă festivă, prin manifestări de caldă prietenie și entuziasm popular, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Eveniment de deosebită însemnătate în dezvoltarea relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate frățească dintre partidele, țările și popoarele noastre, vizita înalților oaspeți români, convorbirile cu conducătorii Chinei populare reprezintă totodată o contribuție de prim ordin la lupta antiimperialistă, la cauza generală a socialismului și păcii în lume (pag. 2)

LA HAVANA a avut loc recent a doua sesiune a Comisiei mixte româno-cubaneze de colaborare economică și tehnico-științifică. Despre lucrările sesiunii și despre vizita făcută în Cuba cu acest prilej de o delegație guvernamentală română ne vorbește tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, conducătorul delegației (pag. 10). Rubrica de interviuri a acestui număr cuprinde de asemenea declarațiile făcute revistei noastre de Pierre Graber, șeful Departamentului Politic Federal al Elveției, care se referă la principalele opțiuni de politică externă ale guvernului său, exprimîndu-și, totodată, opinia asupra unor probleme majore ale vieții internaționale (pag. 11).

„A FI SAU A NU FI în Piața comună ?" Controversa care agită de ani de zile cercurile politice și opinia publică britanică nu a încetat nici după reuniunea Pompidou-Heath, care a dat totuși „cale liberă" asocierii Angliei la „clubul celor șase". În cadrul recentei dezbateri din Camera comunelor, premierul conservator s-a arătat sigur pe poziția sa dar vag în precizări concrete, iar Harold Wilson, liderul opoziției laburiste, s-a mulțumit să-i recomande „a nu forța calendarul". În timp ce comentatorii se întreabă care va fi rolul politic destinat „insularilor" în raport cu Franța și R.F.G., „omul de pe stradă" e preocupat de implicațiile pe care le poate avea „aderarea" asupra nivelului său de trai (pag. 16).

DOUĂ „SUPERVEDETE" — supersonicul sovietic „TU-144" și supersonicul franco-britanic „Concorde" — dețin afișul „Salonului aerospațial" inaugurat pe aeroportul parizian Le Bourget. Alături de ele, alte 174 avioane de diferite tipuri și dimensiuni, elicoptere, machetele unor aparate speciale cu decolare verticală, instrumente de pilotaj automat, precum și „dubluri" de nave cosmice reține atenția publicului, al cărui flux continuu a întrecut toate așteptările (milionul de vizitatori a fost de pe acum larg depășit). Un „mare absent": supersonicul american „SST", rămas în „pană financiară" (pag. 25).

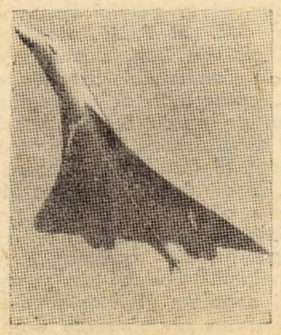

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Vizita delegației de partid și guvernamentale române în R.P. Chineză. 2

Cairo. Tratatul sovieto-egiptean. Dumitru Constantin. 5

Lisabona. Contextul sesiunii N.A.T.O. Sergiu Verona. 6

Washington. Declarații și sondaje de opinii. Felicia Antip. 7

Tendințe favorabile dezvoltării relațiilor internaționale. George G. Potra. 12

Scrisoare din Bologna. Nicolae Puicea. 13

O nouă „bătălie a Angliei" ? George Serafin. 16

Siria. Sensul evoluțiilor recente. Rodica Georgescu. 20

Suedia. De la „dakkar" la „tanker". Ilie Grădinaru. 22

Centenarul nașterii lui Nicolae Iorga. Mihai Arsene. 23

Salonul aerospațial '71. Mircea Grigorescu. 25

DIN SURSE 9

INTERVIURILE NOASTRE

Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România. 10

Pierre Graber, șeful Departamentului Politic Federal al Elveției. 11

INSEMNĂRILE UNUI ECONOMIST

În prim plan : bancherii. Costin C. Kiriței escu. 15

MERIDIANE '71

Buenos Aires. Victor Torynopol. 18

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

The Times, Le Monde Diplomatique, The International Herald Tribune, Izvestia. 27-30

PROFIL

Vittorio Winspeare Guicciardi, director al Oficiului Națiunilor Unite de la Geneva. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31-32

PE COPERTA REVISTEI :
Palatul Poporului din Pekin

VIZITA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA CONDUSĂ DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ÎN REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ

„Partidul Comunist Român, guvernul României socialiste și întregul nostru popor acordă o deosebită prețuire raporturilor de prietenie frățească cu Partidul Comunist Chinez, cu guvernul Republicii Populare Chineze și poporul chinez" — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit la recepția oferită marți seara de către Comitetul Central al Partidului Comunist Chinez și Consiliul de Stat al Republicii Populare Chineze în cinstea delegației de partid și guvernamentale române.

„În ultimii ani, relațiile dintre partidele, țările și popoarele Chinei și României au cunoscut o mare dezvoltare. Prietenia și unitatea noastră se întăresc necontenit, relațiile de colaborare și întrajutorare în diferite domenii se lărgesc pe zi ce trece" — arăta în toastul rostit cu același prilej tovarășul Ciu En-lai.

Sînt acestea coordonatele pozitive — înscriind sentimentele de stimă și simpatie pe care popoarele român și chinez și le nutresc reciproc, relațiile de prietenie și solidaritate internațională dintre partidele, țările și popoarele noastre — în care se încadrează vizita delegației de partid și guvernamentale române condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Chineză.

Manifestările de caldă bucurie și entuziasm cu care capitala Chinei populare a întîmpinat marți, în mod sărbătoresc, pe înalții oaspeți români, ospitalitatea frățească cu care aceștia au fost primiți de sute de mii de locuitori ai Pekinului constituie însăși expresia elocventă a trainicei prietenii ce unește partidele, popoarele și țările noastre. Elocvent a fost astfel entuziasmul cu care, pe platoul central al aeroportului din Pekin, marea mulțime de oameni îmbrăcați în costume viu colorate reprezentînd în chip simbolic diferitele regiuni ale Chinei, tineri din gărzile roșii, membri ai miliției populare fluturînd buchete multicolore, steguleți românești și chinezești, au întîmpinat marți aterizarea, la ora 15,30 ora locală, a avionului oficial cu însemnele tricolorului românesc. Încadrînd din trei părți incinta aeroportului, rîndurile dense ale celor prezenți au desfășurat mari pancarte pe care stăteau scrise, cu litere albe pe fond roșu, în limbile română și chineză : *„Trăiască prietenia dintre poporul chinez și român"*, *„Un călduros bun venit delegației de partid și guvernamentale române"*.

În întîmpinarea delegației de partid și guvernamentale române, pe aeroport au venit tovarășii : Ciu En-lai, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, premierul Consiliului de Stat, membri ai Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, conducători ai armatei, personalități ale vieții de partid, de stat și obștești ai R.P. Chineze.

Pe aeroportul din Pekin

Conducătorii de partid și de stat chinezi au adresat, în numele președintelui Mao Tzedun și al vicepreședintelui Lin Biao, al partidului, guvernului, al marelui popor chinez calde urări de bun venit tovarășului Nicolae Ceaușescu și soției sale Elena Ceaușescu, precum și membrilor delegației române : Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, Manea Mănescu, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, Dumitru Popa, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al comitetului municipal de partid București, primarul general al Capitalei, Ion Iliescu, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., George Macovescu, membru al C.C. al P.C.R., prim-adjunct al ministrului de externe.

După ce, în aclamațiile necontenite ale mulțimii Ceo Jui-tsin, președinta comunei populare „Prietenia chino-română" s-a desprins din rîndurile dese ale celor prezenți pentru a transmite oaspeților urările de bun venit ale tuturor membrilor comunei, platoul aeroportului a devenit o imensă scenă în aer liber, pe care s-a desfășurat într-o înlănțuire de ritmuri și culori un pitoresc spectacol folcloric.

Festiv în aceste împrejurări deosebite, milenarul Pekin a primit cu caldă ospitalitate solii poporului român. De-a lungul a 12 km, bulevardul principal a fost împodobit cu steagurile celor două țări. Pe ambele laturi ale marii artere au fost arborate imense lozinci cu inscripții în limbile română și chineză : *„Un călduros bun venit înalților oaspeți români !"*, *„Un salut călduros tovarășului Nicolae Ceaușescu !"*, *„Trăiască unitatea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, bazată pe marxism-leninism și internaționalism proletar !"*

Și din nou, întreaga ambianță festivă a fost marcată în momentul trecerii coloanei oficiale de uralele și aclamațiile nesfîrșite ale mulțimii.

În piața Tien An-mîn s-au înălțat mii de baloane. Tribunele laterale, populate de numeroși tineri, și-au schimbat înfățișarea : din imense buchete de flori au apărut scrise în limbile română și chineză cu litere galbene pe fond roșu cuvintele „bine ați venit". Din difuzoare s-au revărsat acordurile marșului românesc al brigăzilor de muncă ale tineretului. Un imens portret al tovarășului Nicolae

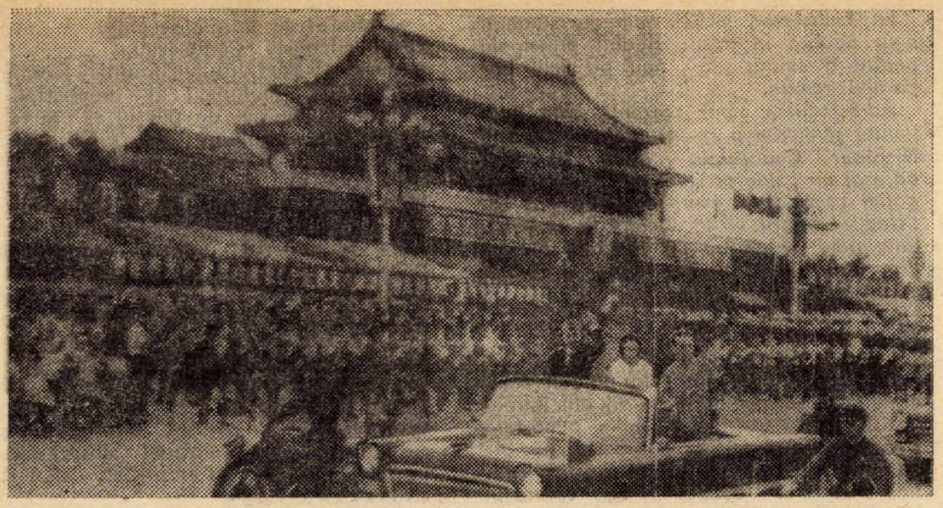

Pe străzile capitalei R. P. Chineze, tovarășul Nicolae Ceaușescu este salutat cu însuflețire de populație

Ceaușescu domina întretăierea a două bulevarde.

Relatînd despre entuziasta primire făcută solilor poporului român ziarul „Jenminjibao" menționa printre altele : *Această vizită reprezintă un mare eveniment în istoria relațiilor prietenești dintre cele două partide și popoare, dintre cele două țări ale noastre. Cu profunde sentimente frățești, cele 700 milioane de chinezi adresează un călduros bun venit solilor poporului prieten".*

■

În prima zi a vizitei la reședința delegației de partid și guvernamentale române a avut loc, într-o atmosferă deosebit de cordială, o întîlnire protocolară între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, împreună cu soția sa, Elena Ceaușescu, și tovarășul Ciu En-lai, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al C.C. al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat. La întîlnire au participat membrii delegației de partid și guvernamentale române. Din partea chineză au fost de față membri ai Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez precum și alte persoane oficiale.

Tot în cursul zilei de marți, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, cu soția sa, Elena Ceaușescu, și Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, au primit într-o atmosferă cordială, la reședința oficială, pe Samdech Norodom Sianuk, șeful statului Cambodgia, președintele Frontului Național Unit al Cambodgiei, împreună cu Penn Nouth, premierul guvernului regal de uniune națională al Cambodgiei, președintele Biroului Politic al C.C. al F.U.N.K., și soția sa.

Seara, Comitetul Central al Partidului Comunist Chinez și Consiliul de Stat al Republicii Populare Chineze au oferit o recepție, în marea sală a Palatului Adunării reprezentanților populari pe întreaga Chină, în cinstea delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

La sosire, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu soția sa, Elena Ceaușescu, tovarășul Ion Gheorghe Maurer și ceilalți membri ai delegației române au fost întîmpinați de tovarășii Ciu En-lai și alți conducători de partid și de stat chinezi. Potrivit tradiției, delegația de partid și guvernamentală română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a fotografiat împreună cu gazdele.

În sala de recepție, pe al cărei fundal se aflau drapelele de stat ale Republicii Socialiste România și Republicii Populare Chineze, oaspeții români au fost salutați cu căldură de persoanele oficiale chineze prezente.

În timpul recepției, care s-a desfășurat într-o ambianță de caldă prietenie și cordialitate, au fost intonate imnurile de stat ale celor două țări. Tovarășii Ciu En-lai și Nicolae Ceaușescu au rostit toasturi, subliniate în repetate rînduri cu vii aplauze.

Exprimînd înalților oaspeți români un călduros bun venit, tovarășul Ciu En-lai a evidențiat în toastul rostit sentimentele de bucurie cu care P.C. Chinez, întregul popor al Chinei populare urmăresc succesele obținute de poporul român sub conducerea Partidului Comunist Român în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. *„Bizuindu-vă pe forțele proprii* — a subliniat vorbitorul — *înlăturînd una după alta numeroase greutăți, ați dezvoltat în mod rapid economia națională, făcînd ca întreaga țară să se afle în plin proces de înflorire. Poporul român este un popor dîrz, care, călindu-se în luptă, a devenit și mai ferm și mai puternic. În prezent, poporul frate român, strîns unit în jurul Partidului Comunist Român, înaintează cu pași mari pe calea independenței și dezvoltării de sine stătătoare. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu «atunci cînd un popor este hotărît să-și apere independența și libertatea nu există forțe în lume în stare să-l îngenuncheze, să-l supună». Aceasta exprimă voința fermă și încrederea în victorie a poporului român în lupta sa unită. Poporul chinez,* a subliniat în continuare vorbitorul, *nutrește o mare admirație față de spiritul revoluționar al poporului român, caracterizat prin sfidarea forței brutale, față de îndrăzneala în lupta și eforturile susținute pentru dezvoltarea patriei ; el se bucură din toată inima de faptul că Republica Socialistă România prosperă și înflorește tot mai mult".*

Referindu-se la relațiile de colaborare și intrajutorare reciprocă ce unesc partidele, țările și popoarele noastre, tovarășul Ciu En-lai a spus : *„Atît în lupta pe plan internațional cît și în activitatea de construcție a țării noastre, tovarășii români ne-au acordat un sprijin și un ajutor activ. Delegația de partid și guvernamentală condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care face în prezent o vizită în țara noastră, ne-a adus sentimentele de profundă prietenie ale poporului român, și acest lucru constituie un sprijin și un imbold pentru poporul chinez. Pentru aceasta, vă mulțumim din inimă".*

Evidențiind temelia solidă, de nădejde a relațiilor dintre România socialistă și China populară, premierul Consiliului de Stat a declarat : *„Relațiile de prietenie dintre partidele, țările și popoarele noastre se bazează pe învățătura marxist-leninistă și pe internaționalismul proletar, se călăuzesc cu strictețe după principiile respectării reciproce a suveranității și integrității teritoriale, neagresiunii reciproce, neamestecului în treburile interne, egalității și avantajului reciproc. Ele pot face deci față oricăror încercări. Vă rugăm, tovarăși români, să fiți încredințați că, în lupta dv. de apărare și de construcție a patriei, poporul chinez, călit prin marea revoluție culturală proletară, va fi întotdeauna alături de dumneavoastră și vă va sprijini cu hotărîre. Sîntem convinși,* a spus în încheiere tovarășul Ciu En-lai, *că vizita de prietenie a delegației de partid și guvernamentale române va aduce, în mod sigur, o contribuție prețioasă la întărirea continuă a prieteniei de luptă și a unității revoluționare dintre partidele, țările și popoarele noastre. Ne exprimăm dorința ca vizita dumneavoastră să se desfășoare cu succes".*

În toastul rostit cu același prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mulțumind pentru înalta ospitalitate arătată solilor poporului român, pentru manifestările pline de însuflețire și caldă prietenie cu care a fost întîmpinată delegația de partid și guvernamentală română a arătat : *„Prietenia româno-chineză are rădăcini adînci în trecutul îndepărtat al popoarelor noastre. Aceste legături s-au dezvoltat și mai mult în anii luptelor revoluționare împotriva exploatării și asupririi. Sîntem bucuroși să constatăm,* a subliniat șeful statului român, *că, în condițiile victoriei revoluției socialiste în cele două țări, ale construirii noii orînduiri, aceste relații cunosc o evoluție pozitivă pe toate planurile — politic, economic, tehnico-științific".*

Referindu-se la vizita pe care o întreprinde în R. P. Chineză delegația de partid și guvernamentală română, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat : *„Avem convingerea că vizita delegației române în Republica Populară Chineză, convorbirile pe care le vom purta cu conducătorii de partid și de stat ai Chinei populare se vor înscrie ca o dată importantă în cronica relațiilor româno-chineze, ca o contribuție de prim ordin la mai buna cunoaștere reciprocă, la întărirea prieteniei și colaborării frățești dintre partidele, guvernele și popoarele noastre, în folosul ambelor țări, al luptei antiimperialiste, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume".*

Exprimînd deosebitul interes al poporului român pentru ampla activitate a poporului chinez pentru edificarea noii societăți, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : *„Partidul Comunist Român, întregul nostru popor apreciază în mod deosebit rolul Republicii Populare Chineze în lupta împotriva imperialismului, pentru eliberarea socială și națională a popoarelor, pentru pace și securitate în lume. Desfășurarea evenimentelor arată că țără participarea Republicii Populare Chineze nu pot fi rezolvate cu succes importantele probleme ale vieții internaționale contemporane".*

Referindu-se la relațiile dintre România și toate celelalte țări socialiste, conducătorul delegației de partid și guvernamentale române a evidențiat : *„Partidul*

și guvernul nostru acordă o atenție primordială dezvoltării prieteniei, alianței și colaborării cu toate țările socialiste, cu toate partidele comuniste și muncitorești. Considerînd că în condițiile de astăzi unitatea țărilor socialiste și a mișcării comuniste și muncitorești internaționale constituie un factor esențial al întăririi frontului antiimperialist, a forțelor revoluționare și progresiste de pretutindeni, partidul și statul nostru depun toate eforturile pentru a se depăși dificultățile existente astăzi în relațiile dintre țările socialiste și dintre partidele comuniste, militează activ pentru întărirea coeziunii lor în lupta împotriva imperialismului și reacțiunii, pentru socialism și pace în lume".

În încheiere, după ce a exprimat poziția partidului și guvernului nostru față de problemele majore ale vieții internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: *„Doresc să exprim încă o dată convingerea că vizita pe care o facem în țara dumneavoastră va duce la dezvoltarea raporturilor de prietenie, colaborare și solidaritate frățească dintre partidele, țările și popoarele celor două țări, că Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză se vor sprijini și vor acționa și în viitor împreună în lupta împotriva imperialismului, pentru triumful cauzei păcii și socialismului în lume".*

■

Miercuri dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu și soția sa, Elena Ceaușescu, împreună cu tovarășii Manea Mănescu, Dumitru Popa, Ion Iliescu, George Macovescu și Aurel Duma, membri ai delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România, au vizitat Universitatea politehnică Cinhua din Pekin, important centru de pregătire a viitorilor specialiști.

Și în această a doua zi a vizitei oaspeții români s-au bucurat de aceleași vibrante manifestări de prețuire și stimă pentru conducătorii partidului și statului nostru, pentru Partidul Comunist Român, pentru poporul român.

De la intrarea în incinta universității și pînă la clădirea principală, de-a lungul unei alei de aproape un kilometru, mii de studenți, cadre didactice, funcționari ai institutului de învățămînt superior au salutat cu deosebită căldură, cu îndelungi urale și ovații pe distinșii oaspeți români.

În cadrul discuției care a avut apoi loc, studenți, cadre didactice, reprezentanți ai organizației de partid și ai comitetului revoluționar au relatat despre preocupările lor, despre bogata activitate care se desfășoară aici pentru educarea comunistă a tineretului, în scopul pregătirii lui temeinice pentru muncă și viață, pentru a fi cît mai util societății.

Luînd cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, *după ce a mulțumit pentru primirea făcută, a transmis gazdelor un călduros salut din partea delegației de partid și guvernamentale române, precum și a studenților și cadrelor didactice din țara noastră. Conducătorul delegației române a menționat utilitatea unor contacte strînse între Universitatea Cinhua și Universitatea din București, a urat studenților și corpului didactic succese în activitatea pe care o desfășoară în însușirea și aplicarea marxism-leninismului.*

În continuare, oaspeții români au fost invitați să viziteze cîteva din facultățile universității. Pe tot parcursul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și soția sa, Elena Ceaușescu, membrii delegației s-au oprit în repetate rînduri pentru a sta de vorbă cu studenții, profesorii și muncitorii veniți să-i întîmpine, pentru a răspunde salutului lor, pentru a se fotografia împreună cu ei.

La încheierea vizitei, mii de studenți s-au adunat în fața clădirii principale pentru a saluta din nou pe solii poporului român.

Adresîndu-se celor prezenți, care ovaționau și aclamau cu însuflețire, tovarășul Nicolae Ceaușescu, *după ce le-a adresat un călduros salut din partea delegației române, a exprimat deosebita satisfacție pentru vizita făcută la universitate, puternic centru de educație revoluționară, de dezvoltare a științei și culturii proletare, socialiste.*

■

Miercuri după-amiază, la palatul Adunării Reprezentanților Populari din întreaga Chină au avut loc, într-o atmosferă deosebit de cordială, convorbiri oficiale între delegația de partid și guvernamentală română condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și delegația de partid și guvernamentală chineză condusă de tovarășul Ciu En-lai, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, premierul Consiliului de Stat.

În spiritul prieteniei și prețuirii reciproce

■

„Această vizită reprezintă un mare eveniment în istoria relațiilor prietenești dintre cele două partide și popoare ale celor două țări ale noastre. Cu profunde sentimente frățești, cele 700 milioane de chinezi adresează un călduros bun venit trimișilor poporului român", scrie cotidianul „Jenminjibao" într-un editorial consacrat vizitei. În vederea acestui eveniment de mare importanță în dezvoltarea și adîncirea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză s-au pregătit „plini de entuziasm — după cum specifică agenția «China Nouă» — muncitori, țărani, studenți, funcționari guvernamentali și alte categorii ale populației Pekinului".

„Ne simțim cuprinși de o adîncă bucurie că, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul stimat al poporului frate român, ne va fi oaspete drag" — au declarat muncitorii de la Fabrica experimentală de produse chimice din Pekin. „Poporul român este un prieten de nădejde al poporului chinez" — a ținut să sublinieze Duan Fu-lian, vicepreședinte al comitetului revoluționar al fabricii.

„Primim cu inima deschisă pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, pe ceilalți membri ai delegației..." „Vizita delegației de partid și guvernamentală română va fi un eveniment istoric în cadrul relațiilor dintre cele două țări și popoare..." „Ne bucurăm că vom putea înfățișa prietenilor din România frățească realizările obținute de poporul chinez, condus de partidul comunist, în frunte cu președintele Mao Tzedun, și totodată că vom afla de la ei despre succesele poporului român în construirea socialismului". Aceste fraze exprimînd alese sentimente de prietenie frățească au putut fi auzite de nenumărate ori în ultimele zile în timpul întîlnirilor și discuțiilor între oameni simpli, reprezentanți ai autorităților, ziariști chinezi.

Vizita în R.P. Chineză a președintelui Ceaușescu a constituit în ultimele zile principalul subiect de discuție al tuturor membrilor comunei populare „Prietenia româno-chineză" aflată în suburbiile Pekinului. „Delegația de partid și guvernamentală română, care este oaspete al Comitetului Central și al guvernului nostru, este de asemenea și oaspetele nostru — au declarat agenției «China Nouă» membrii comunei. Așteptăm cu entuziasm vizita tovarășilor membri ai delegației în comuna noastră".

În același context de sărbătorească întîmpinare a solilor poporului român, presa centrală chineză a consacrat numeroase articole și reportaje țării noastre, muncii creatoare a poporului român.

Sub titlul „Rezultate excelente în producția industrială a României pe primul trimestru al anului", „Jenminjibao", organul C.C. al P.C. Chinez, sublinia astfel că, sub conducerea P.C.R., oamenii muncii din România au obținut remarcabile succese în îndeplinirea noului plan cincinal lansat la începutul acestui an.

La rîndul său, ziarul „Guanminjibao" s-a ocupat pe larg de dezvoltarea în anii puterii populare a industriei energiei electrice din România, relieînd că aceasta va continua să se dezvolte într-un ritm rapid.

Evidențiind puternicele și statornicele legături de prietenie și colaborare dintre România și China, dintre P.C.R. și P.C. Chinez, — forța conducătoare a societății în cele două țări —, dintre popoarele român și chinez, numeroase articole subliniază dezvoltarea și consolidarea acestora pe măsura intensificării pe multiple planuri a relațiilor româno-chineze.

TRATATUL SOVIETO — EGIPTEAN

Nikolai Podgornii și Anwar Sadat

Începută marți 25 mai, vizita în R.A.U. a președintelui Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. N. V. Podgornii — însoțit de ministrul de externe Andrei Gromîko și de generalul Ivan Pavlovski, ministru adjunct al apărării — a luat sfîrșit trei zile mai tîrziu. În urma tratativelor și discuțiilor desfășurate atît între președinții Podgornii și Sadat cît și cu participarea tuturor membrilor delegațiilor, părțile au hotărît să încheie un Tratat de prietenie și colaborare între Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Arabă Unită a cărui valabilitate este de 15 ani.

Așa cum se arată în preambulul acestui document, cele două părți : „ferm convinse că dezvoltarea în continuare a prieteniei și a colaborării multilaterale între U.R.S.S. și R.A.U. corespunde intereselor popoarelor ambelor state" care sînt „însuflețite de năzuința de a consfinți și întări relațiile tradiționale de prietenie sinceră prin încheierea unui tratat de prietenie și colaborare, creînd prin aceasta o bază pentru dezvoltarea lor în continuare..." — au căzut de acord să adopte textul unui tratat care cuprinde 12 articole. În prima parte a tratatului se subliniază că ambele țări „vor dezvolta și vor întări și pe viitor relațiile de prietenie și colaborare multilaterală existente între ele în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii, pe baza principiilor respectării suveranității, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc". În continuare se arată că părțile „vor colabora în mod strîns și multilateral", fiind totodată „hotărîte să depună eforturi îndreptate spre realizarea și asigurarea unei păci trainice și juste în Orientul Apropiat în conformitate cu scopul și principiile Car-

→

O ANIVERSARE CU AMPLE SEMNIFICAȚII

În urmă cu doi ani, la 6 iunie 1969, un Congres al reprezentanților poporului la care participau membri ai diferitelor partide politice, organizații de masă, comunități religioase, naționalități și rezidenți din străinătate, desfășurat într-o zonă eliberată de forțele Frontului Național de Eliberare, hotăra crearea Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, guvern investit cu puteri depline pentru conducerea și rezolvarea tuturor problemelor interne și externe ale țării. Președintele Prezidiului C.C. al F.N.E., Nguyen Huu Tho, explica astfel rațiunile creării Guvernului Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud : „Guvernul revoluționar provizoriu va fi un guvern de rezistență și de eliberare națională, un guvern care înfăptuiește democrația față de popor și luptă cu hotărîre împotriva imperialiștilor americani agresori, a vaieților lor reacționari și trădători. Acest guvern va întruchipa marea unitate națională și va aplica o politică de largă unitate a diferitelor pături ale populației ; el va lupta împotriva agresorilor desfășurînd, în același timp, activitatea de construire a țării. Acest guvern va progresa către reunificarea pașnică a patriei, va întări solidaritatea noastră cu popoarele lumii iubitoare de pace și de dreptate în lupta pentru pace, independență națională, democrație și progres social". Mărturie a dezvoltării și maturității forțelor patriotice din Vietnamul de sud, crearea G.R.P.V. a avut un larg ecou internațional. În ultimii ani G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud a fost recunoscut de un mare număr de state, printre care și România.

Programul inițial de activitate (care cuprinde intensificarea luptei militare și politice pentru a determina eșecul războiului dus de Statele Unite și al politicii de „vietnamizare", înlăturarea administrației marionetă de la Saigon, inițierea unor consultări între forțele politice de diferite curente în vederea formării unui guvern de coaliție provizoriu și normalizarea relațiilor dintre zonele de nord și sud ale Vietnamului) a fost urmărit cu consecvență de G.R.P.V. G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud a militat și militează pentru o reglementare pașnică a problemei sud-vietnameze și construirea unui Vietnam de sud independent, pașnic și neutru. Această poziție a fost exprimată clar în inițiativa de pace, în 10 puncte, din 8 mai 1969, precum și în propunerile în 8 puncte, din 17 septembrie 1970.

Poporul român, sprijinind pozițiile Republicii Democrate Vietnam și ale Guvernului Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud în legătură cu soluționarea problemei vietnameze, și-a manifestat și își manifestă activ simpatia și solidaritatea deplină cu lupta poporului vietnamez pentru libertate, independență și apărarea ființei naționale. Statornicirea unei păci trainice în această zonă a lumii impune retragerea necondiționată și totală a trupelor americane și ale celorlalte state care li s-au alăturat, înlăturarea administrației marionetă Thieu-Ky-Khiem, organizarea de alegeri libere în Vietnamul de sud și asigurarea condițiilor necesare pentru ca poporul vietnamez să-și poată hotărî singur soarta. Numai prin observarea realității, a eșecului încercărilor de a impune o soluție militară, care nu duce decît la agravarea conflictului, se poate îndepărta un primejdios focar de neliniște pentru întreaga lume. „Guvernul și poporul român — se sublinia în Declarația dată publicității cu prilejul vizitei oficiale în țara noastră, din primăvara aceasta, a delegației Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud — reafirmă deplina sa solidaritate și sprijinul total față de lupta dreaptă a poporului vietnamez și a celorlalte popoare indochineze, pentru drepturile lor naționale sacre și exprimă ferma încredere în triumful cauzei lor".

S. Ț.

tei O.N.U.“ Părțile vor acționa și pe viitor împotriva imperialismului și pentru lichidarea deplină și definitivă a colonialismului, pentru înfăptuirea prevederilor Declarației O.N.U. cu privire la acordarea independenței tuturor țărilor și popoarelor coloniale. Tratatul mai prevede că statele semnatare vor lărgi și adînci în continuare colaborarea multilaterală și schimbul de experiență în diverse domenii ale economiei, științei, artei, culturii, învățămîntului, pregătirii cadrelor și asistenței sanitare.

Arătînd că „în cazul apariției unor situații care ar crea, după părerea ambelor părți, o amenințare la adresa păcii sau ar încălca pacea, părțile vor lua fără întîrziere contact între ele cu scopul punerii de acord a pozițiilor lor în interesul înlăturării primejdiei apărute sau pentru restabilirea păcii“, tratatul mai stipulează că cele două state „vor continua să dezvolte colaborarea în domeniul militar pe baza unor acorduri corespunzătoare între ele. O asemenea colaborare va prevedea, în special, sprijinul în pregătirea personalului militar al R.A.U., în asimilarea armamentului și muniților livrate R.A.U. în scopul întăririi capacității sale de apărare“. În tratat se mai arată că fiecare din părțile contractante nu va intra în alianță și nu va participa la nici un fel de grupări de state și nici la acțiunile sau măsurile întreprinse împotriva celeilalte părți.

Cu prilejul unui dejun care a avut loc după semnarea tratatului, în cadrul unor scurte alocuțiuni, N. Podgornîi și Anwar Sadat și-au exprimat părerea asupra documentului recent încheiat. Arătînd că : „relațiile dintre U.R.S.S. și R.A.U. se ridică pe o treaptă mai înaltă și intră într-o etapă calitativ nouă“, N. V. Podgornîi sublinia totodată : „Incontestabil, acesta este un eveniment remarcabil în viața popoarelor și statelor noastre“. La rîndul său, președintele R.A.U. declara: „Noi am consolidat și mai mult prietenia noastră călită în luptă, prin semnarea tratatului de prietenie care reprezintă încă o dovadă a relațiilor ce ne-au legat în decursul anilor, în slujba principiilor, valorilor și drepturilor în numele cărora popoarele noastre au dus o luptă consecventă și neobosită“.

Ca un ecou al încheierii tratatului sovieto-egiptean, observatorii notează prezența în aceste zile la Cairo a unor înalte personalități dintr-o serie de țări arabe. Cea mai importantă, pînă la închiderea ediției noastre, a fost vizita de 5 ore a lui Moamer El Kadafi, președintele consiliului Comandamentului Revoluției din Libia, prilej cu care el a avut discuții cu președintele Sadat. În cadrul lor — scria a doua zi cotidianul cairot „Al Gumhuria“ — „au fost examinate situația în lumea arabă după recenta vizită la Cairo a lui N. Podgornîi cît și problemele puse de federația dintre R.A.U, Libia și Siria“. Începînd de sîmbătă, pentru șase zile, în R.A.U. s-a aflat șeful guvernului libanez Saeb Salam care arăta într-o declarație că — între altele — „vizita sa are drept scop întărirea relațiilor frățești și amicale între Liban și R.A.U.“ și sublinia „necesitatea unei reuniuni arabe la nivel înalt pentru a studia toate aspectele crizei din Orientul Apropiat“. În „misiuni de informare“, au sosit la Cairo, Awab Abou Zeid — membru al Consiliului Revoluției Sudaneze și ministru al afacerilor prezidențiale și Sabah El Gaber, ministrul de externe kuweitian.

Dumitru CONSTANTIN

LISABONA

CONTEXTUL SESIUNII N.A.T.O.

La 3 și 4 iunie au loc la Lisabona lucrările sesiunii ordinare de vară a Consiliului N.A.T.O. Ca de obicei, sesiunea Consiliului a fost precedată de cîteva reuniuni denumite pregătitoare dar care în realitate n-au legătură directă cu ordinea de zi, examinînd probleme din dosarul militar general al blocului nord-atlantic. Este vorba de reuniunea din 25 mai a grupului de planificare nucleară al N.A.T.O., alcătuit din miniștri ai apărării, doar din 7 țări membre, reuniune care s-a desfășurat în localitatea Mittenwald din Bavaria, despre conferința parlamentarilor N.A.T.O. precum și sesiunea miniștrilor apărării ai N.A.T.O. de la Bruxelles.

Acest calendar se repetă oarecum în preajma fiecărei sesiuni a consiliului și ca de obicei în cadrul acestor ședințe accentul principal este pus pe intensificarea înarmărilor clasice și nucleare ale blocului N.A.T.O.

Actualul moment ne obligă însă să acordăm o mai mare atenție reuniunilor pregătitoare cît și situației existente în N.A.T.O. ținînd seama de contextul în care se produc aceste evenimente. Este vorba de vastul curent de opinie existent în țările europene favorabil unor măsuri concrete pe calea dezarmării, formularea unor propuneri concrete pe linia reducerilor forțelor militare și a altor măsuri de dezarmare în Europa, statornicirea securității și încrederii depline pe continent.

Este bine cunoscut faptul că popoarele întregii Europe sînt conștiente de însemnătatea unor asemenea acțiuni și de importantele lor consecințe : politice și social-economice. Pe planul pactului nord-atlantic acest lucru s-a exprimat și se exprimă prin totala nepopularitate a ideii sporirii bugetelor militare ale țărilor membre și a sporirii efectivelor lor militare. Citim de pildă în ultimul număr al revistei N.A.T.O. „Nouvelles de l'O.T.A.N.“ : „Din păcate, politicile naționale actuale tind spre o reducere a forțelor puse la dispoziția comandamentelor N.A.T.O.“ Sau „...există un sentiment de apatie generalizată, care se transformă deseori într-o ostilitate declarată față de cheltuielile de apărare ale lumii occidentale“. (Ambele extrase sînt constatări ale amiralului Sir Nigel Henderson, președintele comitetului militar al N.A.T.O.). Într-un alt articol, semnat de astă dată de către generalul Goodpaster, comandantul suprem al forțelor armate ale N.A.T.O., se exprimă următoarele : „Sînt cît se poate de preocupante tendințele care se manifestă printre altele în bugetele țărilor aliate și care determină stagnarea sau chiar diminuarea creditelor votate pentru apărare...“ Generalul american se declară nemulțumit și de „tendința de reducere a forțelor...“

Încercînd să contracareze acest proces firesc din partea țărilor N.A.T.O. sesiunea din decembrie a adoptat la presiunea cercurilor conducătoare ale N.A.T.O., așa-numitul studiu AD/70, care după cum se indică în versiunea sa oficială, are ca obiectiv „stoparea tendințelor de reducere a forțelor militare“.

Se părea că problema este închisă și că în nici un caz la următoarea — deci la actuala sesiune de la Lisabona — problemele nu vor fi puse în cauză. Evoluția ce se anunță contrazice însă aceste „speranțe“.

Asistăm astfel la o puternică supralicitare a propriilor aliați de către vîrfurile conducătoare ale alianței. Cuvîntul de ordine se rezumă la tentativa de a impune noi cheltuieli pe planul înarmării, implicit blocarea oricărui progres în ceea ce privește reducerea forțelor militare și a unor măsuri de dezarmare în Europa. Conchizînd astfel asupra lucrărilor comitetului miniștrilor apărării N.A.T.O., comentariile notau: „În S.U.A. există sentimentul că țările europene trebuie să-și asume o mai mare parte din cheltuielile pentru apărare“ (Associated Press).

Punctul de vedere american, exprimat de ministrul apărării Laird, a fost denumit „doctrina descurajării realiste“. O exprimăm prin cuvintele ministrului american — „Față de strategia, efectivele, realitățile fiscale și politice din anii 1970 strategia descurajării realiste subliniază sporirea contribuției prietenilor și aliaților noștri...“ Prin urmare aceeași idee a sporirii cheltuielilor militare într-un moment în care la ordinea zilei se pune cu acuitate problema unor măsuri de **prioritate exact inversă.**

Are poate valoare de simbol faptul că, chiar în ședința în care a fost ținut acest discurs, ministrul apărării al R.F.G. i-a reamintit colegului său american că „există și în alte țări oameni de felul senatorului Mansfield care sînt dornici să reducă cheltuielile pentru apărare“. De altfel, discursul lui Laird nu a putut să împiedice ca alți colegi ai săi să evoce ideea unor tratative privind reducerea forțelor militare în Europa.

→

Se va discuta oare despre această problemă la Lisabona sau nu ? Din indicațiile existente, se pare că acele cercuri interesate în menținerea actualei situații pe continentul european doresc să evite o asemenea dezbatere la această sesiune. Deși există unele studii elaborate de experți ai N.A.T.O., nici chiar acestea nu sînt agreate de Pentagon. Melvin Laird a declarat că nu este satisfăcut de studiile N.A.T.O. și că experți americani vor pregăti alte studii („S-ar putea să am prejudecăți, dar cred că studiile noastre vor fi mai cuprinzătoare"), ce urmează să fie prezentate N.A.T.O. în cursul lunii iulie, deci **după sesiunea de la Lisabona.**

Și totuși pare îndoielnic faptul că perspectiva importantă a unor negocieri pentru reducerea forțelor militare va putea fi blocată. Evenimentele internaționale recente pun în evidență cu claritate opțiunea opiniei publice. Se înțelege tot mai clar că securitatea popoarelor nu este decît tot mai mult amenințată datorită exacerbării cursei înarmărilor, după cum sînt la fel de lipsite de sens recomandările asidue că negocierile internaționale pot fi purtate cu succes numai de pe poziții de forță. Viitorul Europei este legat nu de progresia geometrică a bugetelor militare, nu de existența unor uriașe contingente de trupe străine amplasate pe teritoriile altor state, ci de retragerea trupelor străine în limitele teritoriilor naționale, reducerea bugetelor militare, măsuri de natură să favorizeze desființarea blocurilor militare și alte măsuri pe planul dezarmării generale.

Sergiu VERONA

WASHINGTON

DECLARAȚII ȘI SONDAJE DE OPINIE

Principala caracteristică a discursului rostit sîmbăta trecută de președintele Nixon în fața absolvenților Academiei militare „West Point" a fost tonul său optimist : „Statele Unite și Uniunea Sovietică sînt mai hotărîte decît oricînd să ajungă la un acord asupra limitării armelor strategice, America și China încep să stabilească raporturi noi, statele vest-europene sînt pe punctul de a depăși etape importante pe calea uniunii, iar armistițiul din Orientul Apropiat durează de aproape un an". Viitorii ofițeri au fost totuși preveniți de președinte împotriva „oricărui sentiment de euforie", întrucît „momentul păcii nu va veni imediat, deși putem afirma că semințele păcii au fost semănate și că ele încolțesc într-un mod foarte promițător".

Din momentul în care președintele Nixon a anunțat națiunii sale acordul privind ordinea de desfășurare a tratativelor S.A.L.T., nota dominantă a declarațiilor oficiale americane este optimismul. Experimentatul comentator Harrison Salisbury de la „The New York Times" se întreabă, prudent, dacă aceasta semnifică începutul sfîrșitului cursei înarmărilor, sau doar o cacialma propagandistică. Harrison Salisbury înclină spre opinia că președintele „a vrut să-și afirme postura de artizan al păcii în fața unei națiuni despre care își dă seama că este mai mult decît obosită de război". Dacă se vor face cu adevărat pași spre traducerea în fapt a sloganului sub care a debutat Administrația Nixon : „Înlocuirea erei confruntării cu o eră a negocierii", rolul determinant îl va avea această saturație față de războiul din Vietnam.

În discursul său de la „West Point", Richard Nixon a afirmat că sfîrșitul rolului militar al Statelor Unite „se întrezărește clar" și că intervenția americană este pe punctul de a lua sfîrșit într-un mod care „va contribui la o pace durabilă în Pacific și în întreaga lume".

CALENDAR

mai

3 MAI

— **Berlin : plenara C.C. al P.S.U.G. Walter Ulbricht este ales președinte al P.S.U.G. Erich Honecker este ales prim-secretar al C.C. al P.S.U.G.**

4 MAI

— **După Riad, Amman, Beirut, William Rogers se află la Cairo. Urmează etapa Tel-Aviv.**

5 MAI

— **Izbucnește noua criză monetară interoccidentală.**

6 MAI

— **Restabilirea relațiilor diplomatice dintre Grecia și Albania.**

8 MAI

— **Semicentenarul Partidului Comunist Român.**

9 MAI

— **Vientiane : inițiativa de pace a Frontului Patriotic din Laos în spiritul propunerilor sale în cinci puncte din 6 martie 1970.**

11 MAI

— **Vizita în țara noastră a lui Mirko Tepavaț, secretarul de stat pentru afacerile externe al R.S.F. Iugoslavia.**

— **O delegație guvernamentală română condusă de Ion Pățan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, începe o vizită în patru țări africane (R. P. Congo, R. D. Congo, Nigeria și Mauritania).**

— **București : vizita delegației Partidului Socialist Italian.**

— **Washington : senatorul Mike Mansfield propune reducerea la jumătate, pînă la 31 decembrie 1971, a efectivelor americane staționate în Europa occidentală.**

12 MAI

— **Budapesta : prima sesiune a noii Adunări de Stat.**

13 MAI

— **București : vizita delegației P.C. Finlandez, condusă de Arvo Aalto, secretar general al partidului.**

— **Budapesta : Adunarea Consiliului Mondial al Păcii.**

— **Deplasări de voturi în favoarea laburiștilor în alegerile municipale din Marea Britanie.**

14 MAI

— **La Tbilisi, Leonid Brejnev propune să se treacă la convorbiri în problema reducerii forțelor militare din Europa centrală.**

— **Cairo : formarea noului guvern.**

17 MAI

— **Vizita în România a președintelui R. F. a Germaniei, Gustav Heinemann.**

— **O delegație a Grupului parlamentar de prietenie Austria—România sosește la București.**

— **Premierul canadian Trudeau își începe vizita în Uniunea Sovietică.**

18 MAI

— **Moscova : vizita delegației de partid și guvernamentale a R. D. Germane.**

— **Sofia : proclamarea noii Constituții.**

19 MAI

— **Havana : lucrările celei de-a doua sesiuni a Comisiei mixte româno-cubaneze de colaborare economică și tehnico-științifică.**

20 MAI

— **București : vizita ministrului relațiilor externe al Republicii Chile, Clodomiro Almeyda.**

— **Paris : Convorbiri Pompidou—Heath**

23 MAI

— **Pekin : premierul Ciu En-lai primește delegația economică guvernamentală italiană.**

24 MAI

— **București : Vizita delegației militare poloneze, condusă de general-brom Wojciech Jaruzelski, ministrul apărării.**

— **Albania și Iranul stabilesc relații diplomatice.**

25 MAI

— **Încep lucrările Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist din Cehoslovacia.**

— **Bruxelles : vizita președintelui Pompidou.**

— **Helsinki : sesiunea Consiliului general al Internaționalei Socialiste.**

28 MAI

— **Stabilirea relațiilor diplomatice între R. P. Chineză și Austria.**

— **Stabilirea relațiilor diplomatice între Albania și Norvegia.**

— **Cairo : Nikolai Podgornii și Anwar Sadat semnează Tratatul de prietenie și colaborare dintre U.R.S.S. și R.A.U.**

30 MAI

— **București : Semnarea unui acord comercial pe anii 1971—1975 între România și Albania.**

Este oare convins poporul american de adevărul acestor aserțiuni ? Nu, răspunde categoric un foarte recent sondaj Gallup. La întrebarea : „Cînd credeți că vor părăsi Vietnamul toate trupele americane ?", participanții la sondaj au răspuns după cum urmează : 9 la sută — pînă la sfîrșitul acestui an ; 15 la sută — pînă la sfîrșitul lui 1972 ; 51 la sută — peste doi ani sau mai mult, sau poate niciodată ; 25 la sută — nu știu. Întrebați dacă cred că Administrația spune opiniei publice tot ceea ce aceasta ar trebui să știe despre războiul din Vietnam, 67 la sută dintre cei cuprinși în sondaj și-au exprimat părerea că nu li se spune adevărul, față de numai 24 la sută satisfăcuți de ceea ce li se comunică oficial.

Procentul de 67 la sută a celor ce apreciază că Administrația le ascunde adevărul în privința războiului din Vietnam, este comparat de Gallup cu cel care l-a determinat pe președintele Johnson să nu mai candideze pentru un al doilea mandat : în același punct al mandatului său în care se află astăzi Richard Nixon, Lyndon Johnson nu era crezut de 65 la sută dintre americani.

Omul care, după Johnson, a avut cel mai mult de suferit în cariera sa politică din cauza războiului din Vietnam — e vorba de Hubert Humphrey — afirmă acum că, dacă acest război va continua pînă la alegerile din 1972, democrații pot fi siguri de victoria lor electorală : „Dacă președintele nu va pune capăt războiului, el nu va putea învinge în alegeri, chiar dacă noi, democrații, nu vom face nimic pentru a-i bara calea. Războiul din Asia de sud-est va fi ca o piatră de piciorul sau de gîtul președintelui". Și Humphrey a adăugat că știe ce spune deoarece și pentru el războiul a reprezentat „un handicap teribil" în 1968, cînd a fost înfrînt la urne de Richard Nixon.

Președinții Nixon și Johnson, vicepreședinții Agnew și Humphrey, precum și numeroși alți oameni politici din ambele partide s-au întîlnit duminică 23 mai la Austin, capitala Texasului, la inaugurarea „Bibliotecii și Facultății de științe politice Lyndon Baines Johnson". Cei trei mii de participanți la ceremonia în cadrul căreia universitatea din Texas a predat guvernului federal complexul cu opt etaje în care sînt păstrate 31 milioane de documente oglindind 40 de ani de istorie americană, au avut prilejul de a asculta numai discursuri așa-zis „bipartizane". Rivalitățile politice au fost lăsate la o parte, la fel ca și la alt eveniment al vieții culturale americane, care a avut loc cu cinci zile mai tîrziu : premiera de gală marcînd deschiderea „Centrului de spectacole John F. Kennedy" din Washington. Alte trei mii de persoane, între care aproape toți membrii familiei Kennedy, văduva președintelui Eisenhower, miniștri, diplomați, oameni de artă au asistat la fastuoasa inaugurare a acestui modern edificiu care a costat 70 milioane de dolari (Spectacolele propriu-zise vor începe în septembrie, cînd se va prezenta o operă „rock" compusă special de dirijorul Leonard Bernstein).

Dar intermezzo-urile solemne și amicale nu sînt de natură să reducă din tensiunea confruntărilor politice. Adăugîndu-se tot mai amarei controverse cu privire la războiul din Vietnam, noua criză a dolarului, disputa în legătură cu eventuala reducere a efectivelor americane din Europa, ciocnirile între albi și negri exacerbează disputele din interiorul Administrației, dintre Administrație și Congres, dintre partide. Demisionînd din funcția — foarte strîns legată de războiul din Vietnam — de ministru al forțelor terestre ale S.U.A., Stanley Resor a ținut să declare : „Indiferent cum se va sfîrși războiul, cred că acum este clar că s-a subestimat cu mult ceea ce avea să ne coste prin dezbinarea țării după cum s-au subestimat și dificultățile militare pe care aveam să le întîmpinăm. Este cel mai lung dintre toate războaiele noastre și totodată cel mai puțin sprijinit de opinia publică".

În timp ce secretarul apărării, Melvin Laird, promitea la Bruxelles că, pînă în iulie, va supune Consiliului N.A.T.O. un plan de reducere bilaterală a forțelor militare din Europa, la Washington, senatorul republican Charles Percy atrăgea atenția asupra faptului că ar fi greșit să se interpreteze înfrîngerea amendamentului Mansfield în Senat ca o dovadă că Statele Unite ar fi mulțumite cu actuala situație : „În Senat există o majoritate netă în favoarea unei reduceri substanțiale a trupelor, mai ales dacă europenii nu fac nimic pentru a reduce dificultățile balanței noastre de plăți. Nu dorim ca aceste crize ale dolarului să se repete". 58 de senatori, deci o majoritate netă, au votat, a anunțat el, pentru una sau alta din rezoluțiile care cer să se ducă tratative pentru reducerea trupelor din Europa. Considerentele economice se întrepătrund cu cele politice și militare pentru a genera nemulțumiri și cereri de schimbare din ce în ce mai vehement exprimate.

Oficial, campania electorală în vederea alegerilor prezidențiale din 1972 va începe mult mai tîrziu, dar președintele Nixon a folosit ocazia inaugurării unui canal navigabil în Alabama pentru a-și testa (și totodată spori) popularitatea în acest stat sudist. Salutat călduros de guvernatorul George Wallace, care se pregătește să candideze din nou în 1972 pe o listă a unui „al treilea partid" segregaționist, președintele Nixon a fost puternic aplaudat de auditoriul alb pentru un discurs pe care „The Washington Post" îl critică în termeni severi. Președintele, consideră editorialistul ziarului, le-a spus rasiștilor din Alabama exact ceea ce ei voiau să audă : a apreciat favorabil progresele realizate în materie de desegregare în Sud (în realitate această desegregare înaintează foarte încet), ironizînd totodată „ipocrizia nordului", care se declară nesatisfăcut de ritmul progreselor din Sud. Pe de altă parte, dar într-o ordine de idei înrudită, citim că răspunsul președintelui Nixon la cele 60 de recomandări prezentate de cei 11 congressmeni de culoare (care așteptaseră un an și jumătate pentru a fi primiți la Casa Albă) a fost caracterizat de aceștia ca „profund dezamăgitor".

Între timp, la Chattanooga, în Tennessee, ciocnirile dintre negri și albi și poliție au reînceput, după o zi de calm. În orășelul Drew din Mississippi, înmormîntarea Joethei Collier, o negresă în vîrstă de 18 ani, ucisă cu focuri de armă de trei tineri albi în timp ce se întorcea de la serbarea la care primise diploma de absolvire a liceului, s-a transformat într-o violentă manifestație de protest.

Am extras mai sus cîteva din declarațiile și din faptele semnificative pentru viața politică americană din ultimele două săptămîni.

Felicia ANTIP

WASHINGTON
Demonstranți impotriva războiului din Vietnam

DIN SURSE...

Vizită

Invitat de Walter Scheel, Kiichi Aichi, ministrul japonez al afacerilor externe, urmează să sosească la Bonn între 14 și 15 iunie — anunță „Die Welt".

Populația

Pentru prima dată de la sfîrșitul secolului trecut, populația Parisului a scăzut sub 2,5 milioane locuitori — constată Institutul francez de statistică. Astfel, la 1 ianuarie 1971, capitala Franței număra 2 488 600 locuitori, față de 2 568 000 în 1969 și 2 750 000 pe timpul faimoasei „belle époque", în jurul anilor 1900. În schimb, concentrarea populației în „banlieu"-ul parizian tinde să atingă curînd cifra de 10 milioane locuitori: o creștere de 256 000 de locuitori față de 1969.

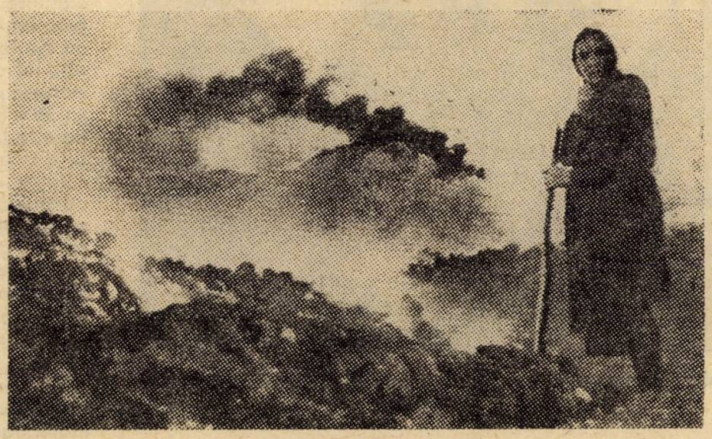

SUB AMENINȚAREA ETNEI

Prelungita erupție a vulcanului a pus probleme dificile specialiștilor, preocupați în primul rînd de protejarea localităților din această zonă împotriva torentului de lavă incandescentă

Conducta

Toate companiile ce urmează să participe la construirea conductei petroliere Suez — Alexandria își vor trimite, în cursul acestei săptămîni, delegați la Cairo pentru a prezenta autorităților egiptene proiectul definitiv — anunță săptămînalul egiptean „Roza El-Youssef". Semnarea acordului definitiv privind conducta petrolieră este prevăzută pentru 15 iunie.

Limbaj

Răspunzînd, în cursul vizitei sale oficiale în capitala Franței, unei întrebări asupra „francofoniei", generalul Mobutu ar fi specificat: „Esențial pentru noi, în Organizația comună africană și malgașă (O.C.A.M.), nu este de a vorbi aceeași limbă, ci de a avea același limbaj".

Amenințarea

În urma unei amenințări telefonice anonime, măsuri excepționale de securitate au fost luate la sfîrșitul săptămînii trecute, în cursul unei deplasări a reginei Elisabeta în Essex. Misteriosul personaj de la capătul firului a declarat că aparține „armatei republicane irlandeze" și că regina va fi asasinată pentru „a plăti atrocitățile comise de soldații britanici la Belfast". Scotland Yard-ul a mobilizat importante efective de polițiști de-a lungul traseului Londra-Stansted (Essex).

Record

Circa cincizeci de țări vor participa la Tîrgul internațional de la Kinshasa, ce urmează să-și deschidă porțile în această lună. Participarea este considerată — scrie „Jeune Afrique" — un adevărat record: în 1969, la primul Tîrg internațional fuseseră prezente numai 20 de țări.

Sacrificiu

Pe prima sa pagină cotidianul sud-vietnamez „Cong Luan" („Opinia publică") anunță cu litere groase că „vicepreședintele" Ky își confirmă candidatura la „alegerile prezidențiale" (din octombrie). „Dacă țara are nevoie de sacrificiul meu, mă voi sacrifica", a declarat Ky. Un sacrificiu pe care nu i-l cere nimeni...

Juniorul

Numărul redutabililor „tontons macoutes" urmează a fi redus de către noul președinte al Haiti-ului, Jean-Claude Duvalier, de la 40 000 la 25 000 — scrie „Paris Match". Printre proiectele lui Papa Doc junior ar figura și o călătorie în jurul lumii. Prima etapă: Paris.

Sartre

Un eveniment al sezonului editorial parizian : apariția volumului de eseuri asupra lui Flaubert semnat de Jean-Paul Sartre și intitulat „Idiotul familiei". În 1964, o dată cu publicarea „Cuvintelor", Sartre își suspenda activitatea literară pentru a se angaja în viața politică. În acești șapte ani, Sartre n-a încetat să scrie, să vorbească, dar intervi-urile, articolele sau conferințele sale n-au abordat decît teme politice sau sociale. Prezentul volum va fi urmat de un al doilea — în lucru — și de un al treilea pe care autorul intenționează să-l sfîrșească „înaintea morții mele, sper". Jean-Paul Sartre are 66 de ani.

Angela Davis

În închisoarea unde se află deținută preventiv „pentru participare la crimă", militanta de culoare Angela Davis — scrie magazinul vest-german „Stern" — lucrează opt ore din zi : își pune la punct, cu avocații, amănuntele procesului și își pregătește teza de doctorat: „Emmanuel Kant despre rolul forței în revoluția franceză".

Descoperire

Arheologii americani — scriu ziarele newyorkeze — au descoperit că primăria din New York a fost construită pe locul unde în secolul al XVIII-lea se afla un ospiciu. Anunțînd această descoperire primarului John Lindsay, arheologii ar fi adăugat: „Aveți dreptate să vă simțiți uneori, cînd guvernați orașul, ca într-un azil". Lindsay le-ar fi răspuns: „Sînt fericit că ați clarificat o problemă ce mă frămînta de mult".

Meteorologică

„Premiul umorului pe 1971" a fost acordat la Stockholm ... Institutului meteorologic suedez. Juriul și-a explicat alegerea: „Previziunile timpului pe care le face Institutul se disting printr-o fantezie debordantă, dublată de o puternică imaginație poetică".

Grevele

De-a lungul primelor două luni ale lui 1971 — anunță surse oficiale — în Marea Britanie au avut loc 418 greve, în urma cărora s-au pierdut peste 7 milioane de zile-muncă, în timp ce în tot cursul anului trecut au fost pierdute 11 milioane zile-muncă.

Zgomote

Ca urmare a progresului industrial — scrie „La Tribune de Genève" — cu fiecare zece ani, zgomotul se dublează în marile orașe ; în acest ritm, persoanele care locuiesc în cartierele cele mai zgomotoase ar putea surzi în anul 2000...

Demisie?

Noua constituție a Bisericii catolice (urmează să apară în octombrie) ar conține o inovație: un articol special dă Papei dreptul de a demisiona dacă o dorește. După promulgarea noii constituții — consideră presa italiană — Paul al VI-lea, despre a cărui intenție de a demisiona din motive de sănătate se vorbește tot mai insistent la Vatican, va putea abandona scaunul pontifical.

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

GHEORGHE RĂDULESCU

vicepreședinte al Consiliului de Miniștri

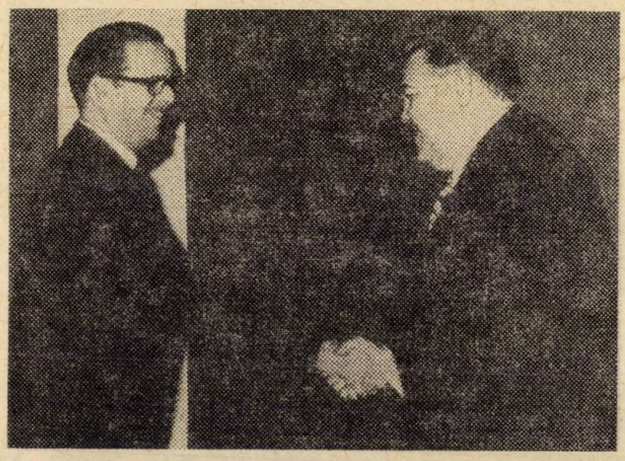

Primire la președintele Republicii Cuba, Osvaldo Dorticos Torrado

COOPERAREA ROMÂNO — CUBANEZĂ

În perioada 18—24 mai 1971 a avut loc la Havana sesiunea a II-a a Comisiei mixte româno-cubaneze de colaborare economică și tehnico-științifică. Delegația guvernamentală română care a participat la lucrările sesiunii Comisiei mixte a fost condusă de tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. În legătură cu lucrările sesiunii și vizita efectuată în Republica Cuba, tovarășul Gheorghe Rădulescu a avut amabilitatea de a ne răspunde la următoarele întrebări :

— Ar prezenta interes pentru cititorii revistei noastre opiniile dv., tovarășe vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, în legătură cu rezultatele sesiunii a II-a a Comisiei mixte româno-cubaneze de colaborare economică și tehnico-științifică.

— Avînd în vedere gama largă de probleme care a fost abordată în cadrul sesiunii, spiritul de colaborare și atmosfera de lucru în care s-au desfășurat lucrările acesteia, pot aprecia rezultatele sesiunii ca pozitive. Aprecierea se bazează pe faptul că s-au convenit acțiuni concrete, de interes reciproc și s-au stabilit măsuri menite să asigure realizarea acestora.

Astfel, s-au convenit obiectivele referitoare la valorificarea unor zăcăminte de cupru care se vor realiza în Republica Cuba în cadrul Acordului de cooperare economică și pentru care România va efectua lucrări de cercetare și proiectare, va livra instalațiile și utilajele necesare, va acorda asistența tehnică la construcția și punerea lor în funcțiune și va organiza specializarea cadrelor cubaneze necesare. De asemenea, s-a analizat posibilitatea lărgirii colaborării în domeniul industriei chimice și petrochimice, pentru producerea de pesticide, îngrășăminte chimice, produse sodice, mase plastice ș.a.

În aceeași ordine de preocupări se înscriu discuțiile cu privire la cooperarea în domeniul industriei materialelor de construcții — pentru producerea de ciment, elementelor de ceramică și de betoane pentru construcții — în construcția de autovehicule, în industria alimentară și a peștelui, în zootehnie ș.a.

Se are în vedere ca participarea organizațiilor române să constea în efectuarea unor lucrări de cercetare și proiectare, în livrarea de instalații și utilaje, precum și în acordarea de asistență tehnică pentru executarea și exploatarea instalațiilor care vor forma obiectul colaborării.

Consider că acțiunile convenite, precum și cele care se preconizează a fi realizate prin cooperare, sînt deosebit de utile pentru dezvoltarea economiilor celor două țări.

— Ce ne puteți spune în legătură cu colaborarea tehnico-științifică româno-cubaneză ?

— Paralel cu sesiunea Comisiei mixte, au avut loc și lucrările ședinței a doua a Subcomisiei de colaborare tehnico-științifică. Cu această ocazie, s-a convenit programul de lucru pentru perioada următoare, care se referă, în principal, la transmiterea reciprocă de informații și documentații tehnico-științifice în special în domeniul industriei miniere, industriei lemnului, agriculturii, precum și la trimiterea de către Partea română de specialiști pentru acordarea de asistență tehnică în diverse domenii de activitate. S-a convenit, de asemenea, efectuarea de colaborări tehnico-științifice directe între organele de resort din cele două țări, pe bază de planuri de lucru stabilite de comun acord. Într-o primă etapă, urmează să se efectueze colaborarea directă între institutele de resort din domeniile cercetării miniere și al metalurgiei neferoase și feroase, în domeniul zootehniei și al apiculturii.

— Avînd în vedere importanța lucrărilor sesiunii, am dori să ne arătați preocupările celor două părți în Comisia mixtă pentru dezvoltarea în continuare a colaborării și cooperării economice și tehnice dintre România și Cuba.

— La recenta sesiune s-a examinat modul în care organele de resort din cele două țări au adus la îndeplinire sarcinile stabilite la sesiunea precedentă și s-a efectuat un larg schimb de păreri în legătură cu posibilitățile de intensificare a colaborării și cooperării între România și Cuba, ambele părți fiind animate de dorința sinceră de a găsi forme și metode care să contribuie la lărgirea și diversificarea relațiilor de colaborare și cooperare economică dintre cele două țări. Acest lucru este demonstrat de numărul important de probleme înscrise în protocoalele care au fost semnate cu acest prilej și care constituie programe concrete menite să conducă la realizarea unor acțiuni de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică în industrie, agricultură, transporturi și în alte ramuri.

Aș dori, de asemenea, să arăt că schimburile comerciale dintre România și Cuba marchează, de asemenea, creșteri importante, volumul acestora prezentînd în anul 1970 o creștere de peste 1,5 ori față de realizările anului 1961. Cu prilejul sesiunii Comisiei mixte s-a efectuat un schimb util de păreri în legătură cu posibilitățile de lărgire și diversificare în continuare a schimburilor de mărfuri dintre cele două țări și s-au convenit o serie de măsuri pentru extinderea acestora. Toate acestea ne permit să apreciem că relațiile de colaborare și cooperare dintre România și Cuba vor cunoaște în perioada următoare o dezvoltare continuă în interesul ambelor țări.

— Presa din țara noastră a informat pe larg cititorii despre vizitele pe care delegația guvernamentală română le-a întreprins la diferite obiective economice și social-culturale din Cuba.

Ce ne puteți spune despre convorbirile purtate cu conducătorii de partid și de stat și despre contactele directe pe care le-ați avut cu colectivele de oameni ai muncii din Republica Cuba ?

— Vizitînd o serie de obiective economice și social-culturale, delegația noastră a avut posibilitatea să cunoască în mod nemijlocit realizările obținute de Republica Cuba, munca eroică pe care, sub conducerea Partidului Comunist din Cuba, o desfășoară poporul cubanez, pentru construirea bazei tehnico-materiale a socialismului.

Am putut constata, de asemenea, că munca poporului român și politica partidului nostru sînt cunoscute și se bucură de stima și prețuirea întregului popor cubanez, că poporul român are în poporul cubanez un prieten sincer.

Convorbirile pe care le-am purtat cu primul secretar al C.C. al Partidului Comunist din Cuba și prim-ministru al Guvernului Revoluționar al Republicii Cuba, tovarășul Fidel Castro, au fost deosebit de utile pentru cunoașterea preocupărilor conducerii de partid și de stat, a eforturilor pe care întregul popor cubanez le face pentru construirea socialismului, pentru ridicarea continuă a nivelului material și cultural al celor ce muncesc.

Schimburi de păreri sincere și fructuoase am avut, de asemenea, cu tovarășii Osvaldo Dorticos, președintele Republicii Cuba, Carlos Rafael Rodriguez, președintele Comisiei Naționale de Colaborare Economică și Tehnică, președintele Părții cubaneze în Comisia mixtă, Raul Roa, Marcelo Fernandez Fonda și Petro Miret, miniștri în Guvernul Revoluționar al Republicii Cuba.

PIERRE GRABER

șeful Departamentului Politic Federal al Elveției

OPȚIUNI ELVEȚIENE

Șeful Departamentului Politic Federal al Elveției, Pierre Graber, a binevoit să acorde pentru revista „Lumea" prin intermediul colaboratorului nostru Corneliu Vlad, un interviu în cadrul căruia s-a referit la principiile și opțiunile politicii externe a Elveției, exprimîndu-și totodată opiniile asupra citorva aspecte ale vieții internaționale.

— Situată în centrul Europei, Confederația Helvetică, stat neutru, ia parte, tot mai activ la dezbaterea problemelor internaționale. Am dori să ne definiți principiile care călăuzesc politica externă a țării dv.

— Substanța politicii noastre externe poate fi exprimată într-o formulă succintă : necesitatea pentru Elveția de a rămîne ea însăși și voința de cooperare. Necesitatea de a rămîne noi înșine are cauze etnice, religioase și istorice. Trebuie să subliniem că țara noastră este o confederație de cantoane, limbi, culturi și religii diferite, formată în decursul secolelor. Spiritul civic este cimentul său, iar neutralitatea — expresia sa exterioară. Politica de neutralitate pe care o urmăm în mod constant de foarte multă vreme implică faptul că Elveția a căutat să întrețină cele mai bune relații cu toate țările lumii. Nu este vorba aici numai de corolarul logic al noțiunii de neutralitate ci, în același timp, de nevoia de schimburi și de deschidere pe care o resimte o țară mică, lipsită de resurse și bogății naturale. De aici, și această voință de cooperare care se traduce și prin disponibilitatea sa, adică prin aptitudinea de a aduce servicii comunității internaționale atunci cînd ea manifestă dorință în acest sens.

— Aderiunea Elveției la principiile cooperării între state se reflectă, între altele, în participarea țării dv. la activitatea a numeroase organizații și instituții internaționale și în interesul crescînd manifestat pentru activitatea Națiunilor Unite. Vă rugăm să vă referiți la dezvoltarea raporturilor țării dv. cu O.N.U., cu organizațiile sale specializate si la perspectivele unei eventuale aderări a Elveției la O.N.U.

— Politica elvețiană față de Națiunile Unite se bazează pe două principii : colaborare și apropiere. Elveția a considerat din totdeauna că este de datoria ei să participe activ și îndeaproape la viața internațională, să colaboreze în vederea căutării soluțiilor comune, ținînd seama de faptul că relațiile bilaterale fac tot mai mult loc contactelor multilaterale. Consiliul federal colaborează cu O.N.U. în forme diverse și în domeniile cele mai variate, Elveția fiind membră în aproape toate organele non-politice ale Organizației și în instituțiile sale specializate. Pe lîngă aceasta, prin participarea noastră, directă sau indirectă, la acțiunile în favoarea păcii, prin acordurile încheiate cu O.N.U. sau semnate sub auspiciile sale, prin dublul rol al Genevei ca sediu al organizațiilor internaționale, precum și ca un centru al marilor conferințe internaționale, noi ne-am apropiat progresiv de sistemul Națiunilor Unite.

Sprijinit de parlament, guvernul elvețian este hotărît să continue politica sa de deschidere, fără a fi vorba, evident, de a renunța la neutralitatea țării. În această privință noi urmărim îndeaproape experiențele țărilor neutre care sînt deja membre ale O.N.U. Este evident, de asemenea, că ne aflăm aici și în fața unei probleme de politică internă. Dacă parlamentul și guvernul vor lua hotărîrea privind intrarea în O.N.U., decizia va trebui sancționată printr-un vot popular. În așteptare, Consiliul federal înțelege să continue aplicarea măsurilor de pînă acum, să sporească contribuțiile financiare la activitățile Națiunilor Unite, să cultive disponibilitatea Genevei, să crească ajutorul acordat victimelor catastrofelor din diferite țări, să sporească ajutorul acordat țărilor în curs de dezvoltare, să întărească dreptul umanitar, să intensifice schimburile internaționale.

— Problema dezarmării constituie una din preocupările majore ale tuturor popoarelor lumii. Ca stat neutru, Elveția, alături de alte state ale lumii, a adus o contribuție la dezbaterea și negocierea tratatului de neproliferare a armelor nucleare. Cum apreciați politica Elveției în materie de dezarmare ? Care sînt, după părerea dv., prioritățile dezarmării ?

— Este evident că eforturile internaționale în domeniul dezarmării sînt urmărite cu multă atenție și de Elveția care, deși nu este membru al O.N.U., se străduiește prin toate mijloacele să coopereze în scopul soluționării acestui ansamblu de probleme atît de delicate. În acest spirit, am ratificat Protocolul de la Geneva privitor la interzicerea folosirii armelor chimice și bacteriologice, Tratatul de la Moscova asupra interzicerii parțiale a armelor nucleare și Tratatul asupra spațiului extraatmosferic, am semnat Tratatul asupra neproliferării și Tratatul interzicînd plasarea armelor nucleare și a altor arme de distrugere în masă pe fundul mărilor și oceanelor. Una din datoriile esențiale ale Elveției neutre constă în apărarea independenței sale împotriva unor eventuale atacuri. Țara noastră trebuie să-și asigure mijloacele necesare pentru conservarea intactă a încrederii altor state în neutralitatea sa permanentă. De această exigență trebuie să ținem seama în toate acțiunile noastre. Nu va fi, de exemplu, posibil ca țara noastră să ia în mod unilateral inițiative în domeniul dezarmării. Prioritatea absolută o au, după mine, măsurile de dezarmare în sfera mijloacelor de distrugere în masă și, îndeosebi, în cel al armelor nucleare.

— Care sînt, după părerea dv., cele mai bune căi pentru soluționarea problemelor litigioase ale situației internaționale actuale, pentru instaurarea unui climat de pace și colaborare în lume ?

— Noi am pus întotdeauna accentul pe importanța dreptului internațional, pe respectarea sa scrupuloasă. Considerăm că reglementarea pașnică a diferendelor ar putea să contribuie la soluționarea în chip fericit a problemelor europene — idee care corespunde unei constante a politicii noastre.

— Statele și popoarele europene acordă o importanță deosebită amplei dezbateri internaționale asupra pregătirii și întrunirii unei conferințe a țărilor europene. Cum apreciați eforturile desfășurate în vederea asigurării unei păci și securități reale pentru continentul european și pentru fiecare din țările noastre, în vederea stabilirii de relații de cooperare și colaborare între statele din Europa ? Cum vedeți rolul pe care Elveția l-ar putea îndeplini în acest sens ?

— Vă referiți, desigur, la proiectul privind conferința asupra securității europene, care are la origine apelul lansat țărilor Europei la 17 martie 1969 de către statele membre ale Pactului de la Varșovia. Dacă o asemenea conferință se va întruni, intenționăm să participăm după ce aceasta va reuni toate puterile interesate în securitatea Europei și va fi bine pregătită. Problema pregătirii reuniunii este fundamentală, căci această conferință nu trebuie să ducă la un eșec ce ar compromite securitatea pe continentul nostru. În consecință, ar fi de dorit ca, în cursul negocierilor preliminare, să fie stabilită o agendă care să consemneze subiectele în discuție și să definească acele puncte asupra cărora un acord este nu numai posibil, ci și plauzibil.

Încă un aspect trebuie evocat atunci cînd evaluăm șansele de succes ale conferinței : este vorba de climatul internațional. Dacă atmosfera este întunecată, încărcată de neîncredere și tensiune, reușita ar fi compromisă. Or, ameliorarea atmosferei depinde în mare măsură de politica marilor puteri.

În ce privește poziția Elveției la această conferință, ea va urmări îndeosebi evidențierea importanței dreptului internațional și problema reglementării pașnice a diferendelor.

— Care sînt după opinia dv., principiile de bază ale relațiilor dintre statele europene ?

— Cred că aceste principii pot fi rezumate în această simplă expresie : respectarea dreptului internațional.

TENDINȚE FAVORABILE DEZVOLTĂRII RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

În evoluția situației internaționale se evidențiază mereu cu mai multă pregnanță tendința de a privi prin prisma realităților contemporane problemele atît de diferite și complexe care confruntă omenirea. Unei asemenea aprecieri i se subsumează o multitudine de elemente, sesizabile deopotrivă la nivelul gîndirii politice, cît și la cel al acțiunii practice, concrete, în sfera relațiilor internaționale.

Este semnificativ faptul că niciodată în trecut nu s-a afirmat cu atîta vigoare orientarea spre tratative, discuții și contacte, ca mijloace politico-diplomatice verificate drept eficiente în dezbaterea și rezolvarea problemelor litigioase, pe de o parte, și în promovarea cooperării pe multiple planuri între state, pe de altă parte. Viața internațională contemporană cunoaște un proces larg, fără precedent de extindere a legăturilor între toate statele fără deosebire de regim social-politic, de dezvoltare a dialogului politic și de intensificare a schimburilor economice, științifico-tehnologice, culturale etc.

De natura evidenței, adevărul potrivit căruia în lumea de astăzi găsirea unor soluții acceptabile, viabile, pentru problemele majore care se pun în fața comunității internaționale reclamă participarea intensă, activă, a tuturor statelor — mari, mijlocii și mici — își găsește noi certificări în inițiativele pe care numeroase țări le iau pentru normalizarea relațiilor dintre ele — fapt în mod cert capabil să dea un sens pozitiv și noi dimensiuni raporturilor bilaterale și să asigure, prin consecință, o contribuție sporită a acestor state în rezolvarea problemelor internaționale actuale, în promovarea idealurilor de justiție, echitate, cooperare, pace și progres ale popoarelor.

În acest context, opinia publică internațională a salutat cu deosebită satisfacție stabilirea de relații diplomatice între Republica Populară Chineză și Austria, act în cel mai înalt grad favorabil dezvoltării normale a raporturilor dintre cele două țări, pe deplin corespunzător cerințelor majore ale vieții politice internaționale, intereselor păcii și securității în lume.

În numeroase alte țări se dezvoltă, de asemenea, un larg curent de opinie care se manifestă în favoarea stabilirii de relații diplomatice cu Republica Populară Chineză și pentru restabilirea drepturilor sale legitime în Organizația Națiunilor Unite. Hotărîrea guvernelor Turciei și R. P. Chineze de a începe, la Paris, convorbiri între ambasadorii celor două țări, în vederea stabilirii de relații diplomatice — ca și intențiile similare anunțate de alte guverne europene și extraeuropene — traduc, la rîndul lor, o poziție lucidă, constructivă în fața realităților lumii contemporane.

Merită menționat pe acest plan faptul că Europa — ca și alte regiuni ale lumii unde dificultățile mai persistă încă în climatul politic — constituie de mai mult timp aria de manifestare a unui șir de inițiative și acțiuni cu rezultate pozitive, vizînd normalizarea raporturilor interstatale, promovarea spiritului de înțelegere și colaborare, al destinderii și păcii. Acest spirit realist și pozitiv substanțiază valoarea recentului moment al restabilirii relațiilor diplomatice dintre Republica Populară Albania și Grecia, act constructiv, în măsură să contribuie eficient la îmbunătățirea și dezvoltarea pe mai departe a relațiilor dintre cele două țări, dintre toate statele balcanice, adăugînd astfel un plus de participare la ameliorarea generală a climatului politic european. În ambele țări, ca și în celelalte state balcanice, hotărîrea celor două guverne a avut un ecou favorabil, identificîndu-se în ea, pe bună dreptate, un important act politic corespunzător atît intereselor actuale și de perspectivă ale popoarelor albanez și grec, cît și cauzei destinderii și cooperării în Balcani, în Europa. Aceleiași necesități a normalizării relațiilor dintre toate statele, indiferent de orînduirea socială, îi răspunde stabilirea de relații diplomatice dintre Albania și Iran, dintre Albania și Norvegia, dintre R.P. Mongolă, Iran și Chile.

Lumea contemporană, care cunoaște existența unor țări cu sisteme social-economice și politice diferite, trebuie să fie în mod necesar o lume a coexistenței pașnice active, a înțelegerii și cooperării, și această realitate pătrunde tot mai adînc în conștiința opiniei publice mondiale, a factorilor politici de răspundere care înțeleg necesitatea obiectivă și utilitatea dialogului larg, neîntrerupt între state. Această concepție își găsește în ultimii ani concretizări într-o multitudine de acte politice pozitive, în existența a numeroase contacte și convorbiri, în încheierea unei varietăți de instrumente de cooperare în cele mai diferite domenii.

Se poate afirma că amplificarea continuă a contactelor și schimburilor de tot felul între țări cu sisteme social-economice și politice diferite a devenit tot mai mult în ultimii ani o constantă a vieții internaționale, cu rezultate fructuoase. Astfel, dialogul angajat și dezvoltat între țări din Est și Vest în legătură cu cele mai diverse probleme ale evoluției relațiilor bilaterale a încetat de mult timp să fie un fapt de excepție, înscriindu-se pe agenda cotidiană a vieții internaționale. Dacă ne-am referi numai la ultima perioadă de timp, calendarul european al întîlnirilor la înalt nivel a înregistrat importante contacte și convorbiri prilejuite de vizite ca cea a președintelui R.F. a Germaniei, Gustav Heinemann, în România, de vizita neoficială a președintelui Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., Nikolai Podgornii, în R.A.U., încheiată prin semnarea tratatului de prietenie și colaborare dintre Uniunea Sovietică și R.A.U. ; vizita lui Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P. și a lui Piotr Jaroszewicz, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri al Poloniei, în Republica Populară Ungară ; a premierului canadian, Pierre Elliott Trudeau în Uniunea Sovietică ; a premierului iranian Amir Abbas Hoveida în Bulgaria. Acestor contacte li s-au adăugat alte numeroase întîlniri și convorbiri, dintre care au reținut fără îndoială atenția vizita în Marea Britanie a vicepreședintelui Guvernului Revoluționar Muncitoresc Țărănesc Ungar, Miklos Ajtai, a delegației Skupștinei Federale a R.S.F. Iugoslavia, condusă de Mika Spiliak, în Norvegia, convorbirile purtate de ministrul de externe al Cehoslovaciei, Jan Marko, cu ministrul de externe al Ungariei, Janos Peter ; călătoria ministrului de externe chilian, Clodomiro Almeyda, într-o serie de țări socialiste europene, printre care și România, vizita ministrului de externe al Franței, Maurice Schumann, în U.R.S.S., și alte asemenea acțiuni politico-diplomatice.

Toate aceste vizite și contacte au constituit noi prilejuri pentru abordarea unor chestiuni ținînd de dezvoltarea relațiilor bilaterale, precum și pentru un larg schimb de păreri asupra evoluției situației internaționale în general. Ele au adus noi elemente în sprijinul afirmației potrivit căreia dialogul pe plan bilateral prezintă, dincolo de avantajul pe care-l implică pentru țările direct interesate, o semnificație mai amplă, constituind sfera unor acumulări pozitive, care permit o mai realistă și cu mai mari șanse de reușită abordare a problemelor internaționale actuale.

O retrospectivă a evenimentelor politice ale ultimei luni ar include, de asemenea, continuarea convorbirilor dintre R.D. Germană și R.F. a Germaniei, dedicate discutării unor probleme de interes reciproc, convorbirile preliminare între reprezentanții ministerelor de externe din R.S. Cehoslovacă și R.F. a Germaniei, avînd rolul de a pregăti viitoare negocieri bilaterale la nivel mai înalt ; între reprezentanți ai ministerelor de externe din Polonia și Belgia — elemente de deosebită importanță în ansamblul acțiunilor vizînd normalizarea și dezvoltarea relațiilor dintre toate statele europene, consolidarea păcii și securității pe continent.

Agenda politică europeană a înscris, totodată, ca un moment în egală măsură elocvent pentru dimensiunile dialogului internațional actual, de astă-dată pe plan multilateral, desfășurarea celei de-a 26-a sesiuni a Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa. Activitatea recentei sesiuni a Comisiei, ca și a celorlalte precedente, desfășurate în numele scopurilor și principiilor Cartei O.N.U., pe care Comisia înțelege să le servească și să le traducă în viață într-un domeniu specific de acțiune, marchează, prin rezoluțiile unanim adoptate, noi și importanți pași pe drumul normalizării și extinderii legăturilor economice dintre țările continentului, pe calea înlăturării treptate a obstacolelor artificiale care mai există încă în fața tendințelor obiective de cooperare și înțelegere.

Conștiința faptului că în vremea noastră colaborarea și dezvoltarea relațiilor constituie necesități obiective contribuie la angajarea unei mereu mai largi serii de întîlniri și convorbiri pe plan bilateral și multilateral, vizînd dezvoltarea tot mai amplă a schimburilor comerciale și a colaborării economice și tehnico-științi-

fice. Dintr-o suită amplă de momente și acțiuni, ilustrative fiecare dintre ele pentru acest proces, am cita, cu titlu de exemplu : convorbirile economice sovieto-japoneze încheiate prin parafarea Acordului privind schimburile comerciale și de plăți dintre cele două țări pe anii 1971—1975 ; vizita în U.R.S.S. a unei delegații formate din reprezentanți a 15 societăți americane constructoare de mașini-unelte ; vizita și convorbirile purtate în R.P. Chineză de ministrul comerțului exterior al Italiei, Mario Zagari, și semnarea unor instrumente de cooperare economică între cele două țări ; convorbirile economice iugoslavo—vest-germane ca și cele bulgaro—daneze ; semnarea Acordului cu privire la relațiile economice între Elveția și Cehoslovacia pe anii 1971—1975 ; tratativele economice între R.F. a Germaniei și R.S. Cehoslovacă ; convorbirile economice greco-iugoslave între Republica Populară Polonă și Spania, cele ungaro—vest-germane ; încheierea Acordului comercial pe termen lung între Franța și R. D. Vietnam. Desigur, lista contactelor care au avut loc, fie numai și în ultima lună, nu poate fi epuizată în acest cadru.

Ceea ce se distinge ca o trăsătură generală — certificată de rezultatele concrete, de opiniile exprimate în cercurile guvernamentale sau de ecoul avut în cadrul opiniei publice — este faptul că în contactele politice, diplomatice, economice, pe plan bilateral și multilateral, se adaugă mereu noi și substanțiale elemente, acele contribuții proprii pe care fiecare popor și țară le aduc la cauza colaborării, păcii și securității internaționale.

Punînd în centrul politicii sale externe întărirea și dezvoltarea prieteniei, cooperării și alianței frățești cu toate țările socialiste, România se pronunță totodată cu consecvență și promovează în mod neabătut amplificarea și diversificarea relațiilor sale economice, științifice, tehnologice, culturale cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza respectării principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, susține un larg dialog internațional. Stau mărturie acestei linii directoare a politicii externe promovate de partidul și guvernul țării noastre numeroasele contacte și convorbiri avute în ultima perioadă de timp, precum și agenda politico-diplomatică deosebit de bogată a următoarelor luni.

În slujba acestui obiectiv important al politicii sale externe, România socialistă depune ample eforturi diplomatice, dezvoltă permanent contactele, întrevederile și convorbirile la cele mai diferite niveluri, pe linie de partid, guvernamentală și parlamentară, în diverse domenii ale vieții sociale. În același timp, țara noastră a salutat și salută cu deosebită satisfacție orice contacte și convorbiri de care sînt legate contribuții efective la promovarea cauzei cooperării, păcii și securității popoarelor.

Viața internațională confirmă că numai pe calea contactelor și a conlucrării directe dintre toate statele, procesul cunoașterii reciproce dobîndește dimensiunile cerute de necesitatea obiectivă — puternic resimțită — a stabilirii unui climat de încredere, stimă și prețuire între popoare, că numai pe această cale se pot obține reale și viabile progrese în dezvoltarea cooperării și colaborării între state, în înfăptuirea idealurilor de pace și securitate ale popoarelor.

George G. POTRA

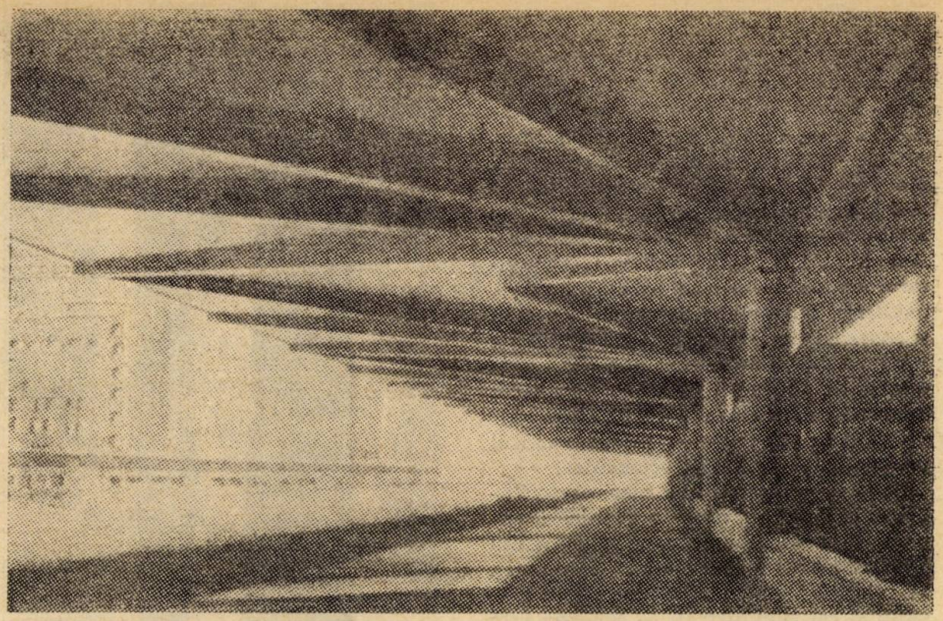

O replică arhitectonică a prezentului

SCRISOARE DIN BOLOGNA

Aflată la jumătatea drumului dintre Roma și Milano, la încrucișarea unei rețele dense de comunicații rutiere și feroviare, care unesc marile orașe industriale din nord cu Italia centrală și cu cunoscute localități de pe țărmul mărilor Tireniană și Adriatică, Bologna este astăzi unul dintre cele mai caracteristice orașe italiene. Și, cu toate că am zăbovit de multe ori aici, admir de fiecare dată frumusețea fascinantă a acestei așezări milenare, situate în cîmpia fertilă a Padului, unde mărturii ale perioadei etrusce și romane, minunate monumente ale Renașterii și Barocului se îmbină armonios cu construcțiile de beton și sticlă din zilele noastre, expresie a progresului și dezvoltării. Străzile sale — atît de curate încît ar merge la izbîndă sigură în cadrul unei competiții a curățeniei — pornesc ca niște raze din Piazza Maggiore, inima centrului istoric, spre marginile orașului. Parcurgîndu-le pe sub bolți și galerii ce însumează 35 de km, ți se dezvăluie nu numai viața intimă a unui oraș modern și, totodată, cu trăsături provinciale, în care cetățeni harnici au făurit tot ceea ce mintea și brațul omului zilelor noastre poate făuri, ci și imaginea scurgerii lente a secolelor, perioade de puternică strălucire a artelor. Numeroase palate pe care stăruie puternic patina vremii, răspîndite în limitele vechiului zid de centură sau grupate ca, de pildă, în via Zamboni, turnuri de înălțime inegală, durate de vestitele familii ale Guelfilor sau Ghibelinilor, piețe dreptunghiulare pardosite cu marmură și al căror farmec este sporit de statui albe și fîntîni arteziene își dau mîna peste veacuri cu prezentul.

Simpla enumerare a celor mai caracteristice locuri și monumente ar necesita un spațiu de care nu dispunem. Totuși, nu pot fi omise adevărate simboluri ale Bolognei ca, de pildă, cele două turnuri ridicate de familii rivale, Asinelli și Garisenda, frumoasa Piazza Maggiore ce se prelungește cu Piazza Del Nettuno, dominată de statuia în bronz a zeului mărilor, palatul D'Accursio, construit cu forturi, sediul municipalității, basilica San Petronio, ridicată în stil gotic, cu portalul central realizat de Jacopo della Quercia, pinacoteca, unde în afară de faimoasa „Santa Cecilia" a lui Raffael sînt expuse opere de Perugino, Guido Reni sau Guercino. Tot atît de semnificativ mi se pare și Museo del Rinascimento, care ilustrează participarea Bolognei la luptele pentru independență, expresia cea mai înaltă a spiritului revoluționar, cu vechi tradiții în rîndurile populației regiunii Emilia-Romagna, reprezentînd-o panoul uriaș, fixat pe fațada palatului D'Accursio, care reunește sute de fotografii ale partizanilor căzuți în lupta împotriva fascismului și ocupației naziste, iluminate de o flacără veșnic arzîndă. Și dacă urci cele 498 de trepte ale vestitului „Torre Degli Asinelli", înalt de aproape 100 de metri și cu o înclinație de 1,20 m, panorama ce ți se înfățișează — pînă spre colinele unde Marconi a făcut cunoscutele sale experiențe — definește un ansamblu bine echilibrat de nou și vechi.

Capitală a regiunii Emilia-Romagna, numărînd 500 000 de locuitori, Bologna concentrează și o intensă viață economică și comercială, sintetizînd admirabil tradițiile unui trecut glorios cu cerințele practice ale vieții moderne. Dat fiind specificul său, care i-a condiționat de secole activitatea productivă, Bologna nu posedă mari complexe industriale ; predomină întreprinderile mijlocii și mici, dar cu un înalt grad de specializare și a căror producție este în cea mai mare parte exportată pe toate piețele lumii. Sectoarele cele mai reprezentative, după cum am putut afla în-

→

tr-o discuție la primăria orașului, sînt cele ale industriei de mașini și electronice, care produc în principal mașini-unelte de mare precizie, instalații frigorifice industriale, aparatură pentru instalații feroviare și centrale termice, motoare electrice și aparatură medicală. De asemenea, industria confecțiilor și încălțămintei, ale căror produse (tricotajele dețin o mare pondere) sînt apreciate în întreaga lume. Industria alimentară, cu faimoasele ei specialități de patiserie, numeroase distilerii, precum și mari fabrici de cărămizi smălțuite, de produse farmaceutice și jucării, producția de artizanat — unde tradițiile mișcării cooperatiste și de asociere sînt deosebit de puternice — întregesc cadrul principalelor activități economice.

Spre deosebire de alte mari orașe italiene, a căror activitate e deseori dominată de serioase probleme în domeniul sistematizării, al serviciilor comunale, al relațiilor dintre administratorii orașului și cei administrați — Bologna este o excepție. Pînă în prezent a fost unicul oraș în măsură să demonstreze practic că se poate construi cu adevărat pe măsura omului. Singurul oraș italian, administrat de un sfert de secol, fără întrerupere, de consilii conduse de comuniști, Bologna se mîndrește cu faptul că alocațiile din bugetul municipalității pentru construcția de școli, asistență medicală se urcă la circa 3,5 miliarde de lire, că politica impozitelor — atît de viu dezbătută în aceste zile pe plan național — asigură repartizarea mai echilibrată a sarcinilor fiscale între cetățeni (49 la sută dintre cetățeni sînt scutiți de „impozitul de familie", iar impozitele directe reprezintă 43 la sută față de 57 la sută impozite indirecte) ; municipalitatea a realizat încă din 1960 o eficace descentralizare administrativă orășenească, a redus la minimum sumele plătite pentru terenurile destinate construcțiilor edilitare (domeniu cu probleme foarte dezbătute în prezent în Italia și care în alte orașe este supus unor mari operațiuni speculative), a creat cel mai modern sistem de legături rutiere cu celelalte zone ale țării, dispune de cea mai modernă rețea de asistență pentru pensionari.

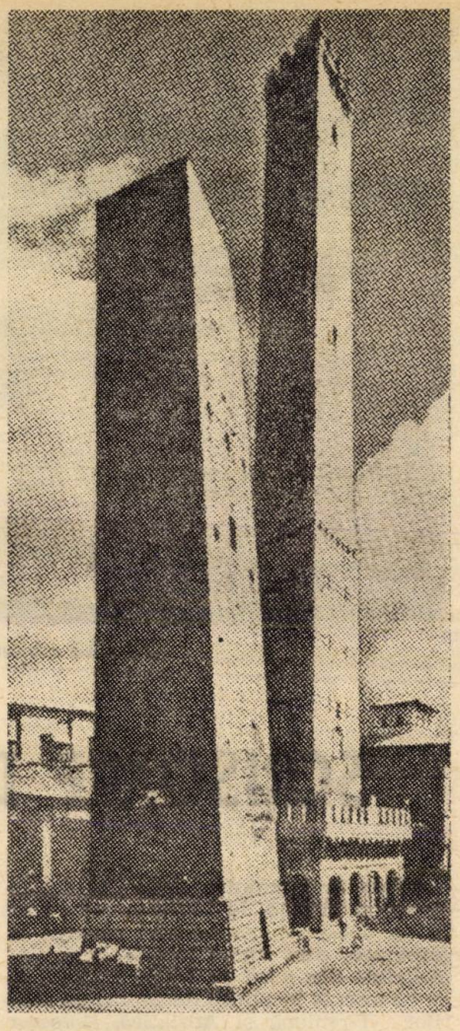

Cele două turnuri devenite simboluri ale orașului

Oameni prietenoși, modești și harnici, cu un dezvoltat spirit inventiv, locuitorii Bolognei își aduc contribuția la progresul economic, social și cultural al țării. Ei vorbesc cu plăcere vizitatorului despre dezvoltarea industriei moderne, a urbanisticii și învățămîntului, subliniind că universitatea lor — cea mai veche din Europa — va sărbători peste cîțiva ani nouă secole de existență. Gloriei sale de odinioară în acest domeniu i s-a adăugat cea din ultimii ani, cînd orașul și-a sporit faima prin chirurgii și chimiștii săi, prin cercetătorii din domeniul fizicii nucleare. Și, ca român, te bucură să constați că între universitatea din Bologna și institute de învățămînt superior din țara noastră există strînse relații de colaborare, că la expozițiile internaționale consacrate cărții pentru copii și tineret obținem cu regularitate înalte aprecieri, că la tîrgurile mondiale de confecții, încălțăminte, produse cosmetice, organizate aici, participarea României este așteptată cu interes.

Evitînd desfigurarea provocată de construcții speculative, Bologna a reușit să mențină nealterată o imagine de ansamblu dintre cele mai specifice. Aceasta nu înseamnă, însă, că orașul este un fel de insulă ferită de furtuni. Dificultăți au fost și există. Clasa muncitoare duce permanent o bătălie dîrză împotriva șomajului și a concedierilor abuzive, a salariilor mici și a ritmului istovitor de muncă din fabrici, a creșterii prețurilor și chiriilor mari.

Privind însă spre viitor, edilii orașului s-au angajat într-o intensă activitate pentru realizarea unui ansamblu de programe menite să accelereze progresul economic, cultural și social al cetățenilor orașului, în limitele fondurilor afectate municipiului, în strînsă legătură cu dezvoltarea zonelor periferice și a întregii regiuni Emilia-Romagna. O dezvoltare urbanistică pe termen lung, care va armoniza vechiul cu noul, sistematizarea colinelor înverzite din jurul orașului (se vor construi aici instituții de învățămînt și cultură, complexe turistice și de recreere), construirea de noi locuințe populare și străzi, lărgirea asistenței medicale — sînt punctele definitorii ale acestor programe.

Bologna veche se mîndrea cu cele două turnuri : Torre degli Asinelli, înalt de 97,60 m, și Torre Garisenda, de 48 m. Bologna modernă se înscrie în istoria țării și ca un exemplu de civilizație și progres în slujba omului.

Nicolae PUICEA

Roma, 1 iunie

NICI PERCEPȚII, NICI VĂMI

Săptămîna trecută, într-o conferință de presă comună, reprezentanții funcționarilor publici din Franța organizați în șase centrale sindicale — puternicele C. G. T. și C.F.D.T., „Force Ouvrière", Federația Educației Naționale, Confederația Generală a Cadrelor, plus „autonomii" — confirmau preavizul de grevă lansat cu cîteva zile în urmă : „Dacă guvernul nu pornește la noi negocieri privitoare la salariile și statutul lor, greva tuturor funcționarilor de stat va fi efectivă, de la orele 0 la orele 24, în ziua de 4 iunie", au declarat ei. (C.F.D.T., care pare întrucîtva tentată în vremea din urmă să supraliciteze „la stînga", a declarat că apreciază „riposta insuficientă și tardivă", dar a lăsat organizațiilor sale deplina libertate de decizie, ceea ce face să se prevadă o participare masivă a acestora la greva de vineri).

Funcționarii de stat cer ca situația lor să fie discutată pe baze noi, potrivit cărora „să-și redobîndească puterea de cumpărare, rămasă în urmă de aproape doi ani". Potrivit ziarului „Le Figaro", schimbul de argumente nu a creat nici o punte : revendicării funcționarilor, guvernul i-a opus „stabilitatea posturilor și sistemul favorabil al pensiilor" ; dar, au replicat cei vizați, funcțiunea publică, într-adevăr cîndva în frunte în ce privește avantajele sociale, „bate pasul pe loc de mai mulți ani" și este defavorizată „în raport cu întreprinderile naționalizate, ba chiar cu unele întreprinderi private" ; contrareplică a oficialităților : „Creșterea productivității în acest domeniu e greu de măsurat" ; indignarea funcționarilor : „Dar volumul îndoit sau întreit al traficului poștal și telefonic, numărul îndoit sau întreit al elevilor în clase ? Dar sistemele complicate de percepere a unora din impozitele noi, ca să nu mai vorbim de numărul sporit de contribuabili de toate categoriile ?" Ș.a.m.d.

În concluzie, la ora cînd închidem revista, se pare că în ziua de 4 iunie serviciile administrației publice vor fi în mare proporție închise. Inclusiv școlile și liceele, inclusiv birourile P.T.T. Inclusiv, de asemenea, percepțiile și... vămile.

S. F.

În prim plan:
BANCHERII

Costin C. Kirițescu

În orice țară occidentală, pe orice piață, bancherii formează o castă de oameni aparte. Nu numai pentru că ei sînt reprezentanții cei mai autentici ai puterii banului, stăpîni peste destinele multor guvernanți, politicieni și întreprinzători, deci peste destinele multor mulțimi de oameni simpli care depind de cei dintîi, dar și pentru că meseria de bancher se conduce după anumite legi nescrise, transmise cu grijă și respectate din generație în generație.

Una din legi cere ca această meserie să se desfășoare în misterioasa penumbră a pereților izolați fonic, pe nesimțite, fără paradă, în condițiile unei discreții absolute. Evident, și băncile, mai cu seamă marile bănci, nu se dau în lături de la reclamă, ele publică bilanțul comentat al activității lor anuale, întrețin unități de studii și cercetări financiare ale căror buletine sînt larg difuzate în lume. Dar toate acestea se fac cu un singur scop: atragerea unei cît mai mari părți din disponibilitățile bănești ale oamenilor și întreprinderilor. Ele sînt piinea băncilor, o piine de care nu se satură niciodată, oricît ar fi de multă. O dată acest capitol încheiat, nimeni nu mai pătrunde în alchimia operațiilor bancare, iar bilanțurile care ar trebui să fie oglinda lor, sînt în cele mai multe cazuri măsluite.

Bancherii nu sînt așadar oameni meniți să apară în fața publicului, să fie prinși în fasciculele de lumină ale proiectoarelor notorietății. Iar cei care simt această nevoie, care sînt nerăbdători să calce legea nescrisă, apărînd în viața publică și în saloane, complăcîndu-se în societatea artiștilor și literaților, recoltînd aclamații pentru gesturi de Mecena, devenind vedete de „mass media", aceia nu sînt bancheri adevărați, nu au harul meseriei.

În această privință, cei care au apucat perioada interbelică din România, își mai aduc probabil aminte de figura marcantă a marelui bancher bucureștean Aristide Blank, conducătorul băncii Marmorosch, Blank & Co. Prieten al regelui Carol al II-lea, stipendiant de oameni politici, patron de scriitori și scriitor el însuși, Blank apărea adeseori în cronica păturii de sus a societății timpului. El moștenise banca de la înaintașii săi, Iacob Marmorosch și Mauriciu Blank, bancheri veritabili, puțin dornici de lumina zilei, care reușiseră să facă dintr-o negustorie mixtă de bancă, mărfuri coloniale, vopsele și tablă de acoperiș, o instituție bancară falnică, avînd participații la 136 de societăți pe acțiuni (în anul 1928). În schimb, fanteziile și greșelile lui Aristide Blank ca bancher au fost atît de mari, încît statul român — mai exact, contribuabilii lui — a trebuit să suporte pierderi de sute de milioane, fără ca prin aceasta banca să poată fi salvată de la faliment.

Am făcut o incursiune atît de lungă în caracterologia bancherilor pentru a putea sublinia natura excepțională a areopagului mondial care a reunit săptămîna trecută la München mai mult de 200 de bancheri, experți financiari și miniștri de finanțe din 20 de țări capitaliste, „cea mai importantă întrunire de după război a celor mai mari bancheri" — așa cum a apreciat presa vest-germană. Ce a putut determina pe acești bancheri să iasă din birlogul lor, să se întrunească în văzul tuturor, să convoace specialiști și vistiernici? Care sînt durerile lor, deoarece numai durerile erau în stare să-i facă să calce legea nescrisă a perfectului bancher?

O asemenea mobilizare de forțe din lumea bancară internațională a fost provocată de actuala criză acută a sistemului valutar occidental. Este și ea un semn al proporțiilor — nebănuite poate de omul de rînd — pe care le are în realitate această criză, un barometru a cărui limbă refuză cu încăpățînare să se îndepărteze de punctul „furtună". Bancherii presimt că o prelungire a actualei situații din domeniul atît de sensibil al mijloacelor de rezervă și de plată internaționale poate deveni la un moment dat intolerabilă, fără ca Occidentul să dispună de o alternativă.

Caracterul amenințător al crizei este subliniat de faptul că bancherii au considerat luna septembrie — în care adunarea generală a Fondului Monetar Internațional și a Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare constituie în fiecare an terenul devenit clasic de dezbatere a problemelor monetare internaționale — ca fiind prea îndepărtată, deși cele două organisme ale O.N.U., după statut, instituții interguvernamentale, le-ar fi oferit prilejul să participe din plin la dezbateri fără totuși să fie nevoiți să apară, ca la München, în prim plan.

Actuala situație îngrijorează atît de mult pe bancheri deoarece nu sînt indicii că ea ar putea să evolueze spre bine. Pe de o parte, dolarul, ca primă valută de rezervă a lumii occidentale, a provocat criza actuală, fiind contestat în această calitate de deținătorii europeni, ca urmare a pletorei de dolari existente în afara granițelor Statelor Unite și a pierderii treptate a puterii lui de cumpărare. Pe de altă parte, lira sterlină, a doua valută de rezervă, este și ea contestată, fiind pusă în discuție și în legătură cu aderarea Angliei la Piața comună. În recentele tratative cu privire la această aderare, ministrul francez al economiei și finanțelor, Valéry Giscard d'Estaing, a pus punctul pe i: existența statutului de valută de rezervă al lirei sterline și existența unor importante „balanțe sterling" (creanțe străine asupra Angliei) apasă asupra autonomiei de decizie a Angliei în materie economică și monetară. Cum ar putea Londra în aceste condiții să se supună disciplinei pe care o presupune buna funcționare a unei uniuni economice și monetare, astfel cum este preconizată în cadrul Pieței comune? Ministrul francez încheia: „Ar fi o incompatibilitate pe viitor între participarea la Comunitatea Economică Europeană și faptul că unul din participanți are o monedă care joacă rolul de valută de rezervă".

Dacă dolarul a început să fie repudiat, dacă lira sterlină nu mai are șanse să rămînă valută de rezervă o dată cu aderarea Angliei la Piața comună, ar mai exista posibilitatea înapoierii la aur ca mijloc de plată internațional.

În această privință, părerile au evoluat mult în ultimii ani. La o altă manifestare internațională de prestigiu — Conferința monetară de la Tokio (1964) — a existat o țară, Franța, care a susținut primatul aurului ca rezervă monetară. „Experiența ultimilor ani — a spus delegatul Franței la acea Conferință — ne învață, în afara oricărei preferințe doctrinale, că aurul rămîne suportul esențial al sistemului mondial al plăților". Iar în anul următor, propunerile franceze prevedeau restalibirea convertibilității bancnotelor în aur pentru plăți externe, convertirea în aur a actualelor rezerve valutare de dolari și lire sterline, acoperirea deficitului balanței de plăți externe numai cu aur, constituirea unei rezerve comune de aur pentru a se face față insuficienței temporare a rezervelor naționale dintr-o țară sau alta.

În prezent, nici această țară nu mai susține înapoierea la etalonul aur. Așadar, și această cale de rezolvare a actualului impas valutar occidental este deocamdată barată.

Dacă aurul nu poate contribui la restabilirea echilibrului valutar, poate că Occidentul se va îndrepta spre „aurul-hîrtie" („drepturile speciale de tragere" la Fondul Monetar Internațional, instituționalizate din 1970). Soluția, bineînțeles, surîde unora, deoarece este mult mai ușor să dispui de o hîrtie pe care să o botezi aur decît de aurul propriuzis. S-ar putea deci imagina un sistem în care actualele „drepturi speciale de tragere" din cadrul Fondului Monetar Internațional s-ar extinde într-atît, încît să ia treptat locul atît al dolarilor, cît și al lirelor sterline, ca mijloc de rezervă și de plată pe plan internațional. Bancherii nu sînt însă adepți ai acestei soluții. Ei sînt obișnuiți să pretindă garanții materiale, iar „drepturile speciale de tragere" („aurul-hîrtie") se emit fără asemenea garanții.

Perspectiva gîtuirii schimburilor economice și a relațiilor financiare internaționale din cauza lipsei unui mijloc adecvat de rezervă și de plată, care ar avea grave repercusiuni asupra activității, deci asupra profiturilor bancare, a alarmat cu drept cuvînt pe bancheri. Conferința de la München nu a adus și nu putea să aducă un remediu la acest capitol. Ea a dat însă la iveală marile disensiuni existente între puterile occidentale, alimentate de conflictele de interese, de pozițiile de forță. Hotărît lucru: atunci cînd au formulat legea nescrisă a totalei discreții, bancherii au știut foarte bine ce fac.

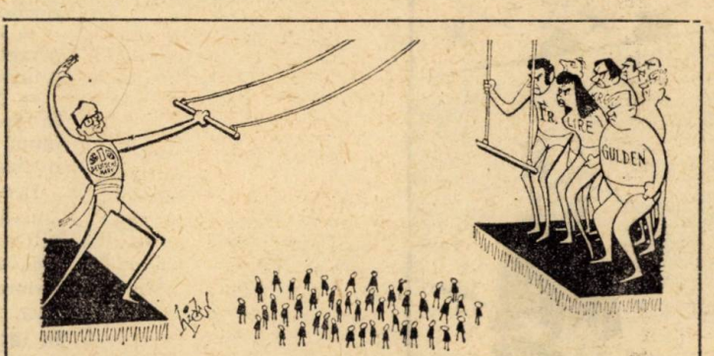

DUPĂ HOTĂRÎREA CA MARCA VEST-GERMANĂ SĂ AIBĂ UN „CURS FLUCTUANT"

— Se va putea balansa de unul singur ? !...

(Din **Die Welt**)

O NOUĂ „BĂTĂLIE A ANGLIEI"?

Vorbele mari inundă paginile presei britanice : „Moment decisiv", „O nouă bătălie a Angliei", „Răscruce istorică" etc, etc. În torida și apriga controversă ce agită întreaga suflare insulară, celebrul calm englezesc își găsește o reflectare mai palidă decît, pastișîndu-l pe Wilde, umbra unui trandafir alb într-o oglindă de argint. Dar englezii, sau cel puțin 60 la sută dintre ei (conform ultimului sondaj de opinie), se tem nu de pierderea calmului ci de ceea ce ar însemna pentru ei intrarea în Comunitatea economică (vest) europeană, mai prozaic spus în Piața comună. Căci acum lucrul pare lămurit : Europa „celor șase" este dispusă să-și deschidă tandru brațele pentru îmbrățișarea — pe termen lung și la bine și la rău — cu această fiică risipitoare care a fost vreme de un secol Anglia. Întrevederile lungi și în tête-à-tête dintre premierul Heath și președintele Pompidou au asigurat pe toți partizanii aderării britanice, de dincoace sau de dincolo de Canalul Mînecii : celebrul veto franțuzesc s-a topit, nu mai există impedimente majore, iar micile necazuri ce mai persistă își vor găsi remediul (sau alinarea) la negocierile de la Bruxelles, prevăzute pentru sfîrșitul lui iunie.

Sentimentele declarat „europeniste" ale premierului britanic au găsit deci satisfacție în „mica Europă". Numai că prin aceasta bătălia nu s-a terminat. Ea continuă, de astă dată, în Anglia. Un prim semnal al noii sale campanii ofensive l-a dat Edward Heath în Camera Comunelor, unde a expus rezultatele întrevederilor sale de la Paris. „A fost încurajator să descopăr cît de apropiate sînt punctele de vedere ale guvernelor francez și britanic asupra dezvoltării Europei și a rolului său în lume", li s-a spus deputaților, care au fost de asemenea asigurați că „diviziunea și suspiciunile ce tulburaseră relațiile dintre Franța și Marea Britanie în cursul ultimilor ani au fost îndepărtate". Aceasta, în esență, în ce privește Franța. Cît privește C.E.E. propriu-zis, „Marea Britanie intenționează din toată inima să participe la politica monetară și economică a Comunității", aceasta cu atît mai mult cu cît a descoperit la interlocutorul său o bunăvoință evidentă față de frămîntările britanice privind untul neozeelandez (problemă economică dar și sentimentală pentru englezi), rolul și locul lirei sterline și, mai ales, menținerea identității britanice. Am convenit cu președintele Pompidou, a spus Heath, „că statele își vor păstra identitatea" și că „adeziunea la Comunitate nu va antrena nici o eroziune a suveranității naționale".

Pentru cei ce se așteptau la o ciocnire violentă în cadrul Parlamentului, între partizanii și adversarii aderării, modul liniștit în care s-au desfășurat lucrurile a părut oarecum deconcertant. Se pare că premierul a fost suficient de convingător în argumentarea de principiu și destul de vag în precizările concrete. Tocmai această din urmă lacună (sau calitate ?) a determinat pe liderul opoziției, Harold Wilson, să se mulțumească la a invita pe premier să nu forțeze calendarul și să lase Parlamentului și țării timpul necesar pentru a studia viitorul acord de la Bruxelles. Or, tocmai aceasta e dilema lui Heath. Inițial, campania sa urma să se desfășoare pe următorul fir : să ducă la bun sfîrșit negocierile de la Bruxelles, eventual pînă la 24 iunie, pentru a putea prezenta în Cameră, la începutul lui iulie, o „carte albă" asupra progreselor realizate ; să obțină de la deputați ca aceștia să se mulțumească „a lua act" de evoluția problemei și să amîne votul asupra acordului realizat la Bruxelles pînă la toamnă, după Congresele partidelor laburist și conservator ; să prezinte spre sfîrșitul anului „cartea albă" cu privire la acordul definitiv și un simplu proiect de lege aprobînd în principiu intrarea în C.E.E., urmînd ca legislația complicată necesară pentru ratificarea acordului să fie adoptată în cursul anului 1972. Pînă atunci, îi va rămîne un răgaz substanțial pentru a reuși neutralizarea adversarilor săi — în primul rînd din propriul partid — și conversiunea opiniei publice britanice.

Nu cumva însă acest program îl leagă de mîini și îi limitează libertatea de acțiune ? Nu ar fi poate mai bine ca ritmul să fie accelerat atît pentru a nu da „anti-europenilor" timpul necesar să se regrupeze, cît și pentru a beneficia, eventual prompt, de efectul favorabil pe care l-ar avea în țară un acord echitabil pentru Anglia realizat la apropiatele negocieri de la Bruxelles ?

Oricum, o primă cheie a dilemei se găsește la Bruxelles. Pînă atunci, campaniile pro și contra, mai mult sau mai puțin bine concertate, se vor putea dezlănțui în voie. Pentru a le înlesni tirul artileriei, presa britanică a întocmit o sinteză a concluziilor la care au ajuns premierul Heath și președintele Pompidou. Este util s-o reamintim :

— În ce privește viitorul politic al Europei occidentale, se are în vedere o „Europă confederală" și nu federală, cu hotărîri luate în unanimitate, deci cu menținerea dreptului de veto. Comunitatea lărgită la care se tinde nu trebuie să-și propună în nici un caz să devină „o a treia forță".

— Reglementarea rolului lirei sterline și a zonei monetare respective nu mai constituie o condiție franceză prealabilă aderării britanice. Uniunea monetară europeană rămîne însă obiectivul general, adaptarea lirei trebuind realizată fără dislocări brutale și fără poveri financiare insuportabile pentru interesați.

— Soluția problemei neozeelandeze trebuie să se situeze între preferințe perpetue în sînul C.E.E. și reducerea la zero a livrărilor de unt din Noua Zeelandă în 1978.

— Limba engleză va deveni una din principalele limbi de lucru ale Comunității, la egalitate cu celelalte.

— Nu se prevăd încă soluții practice în probleme militare, de strategie comună sau de cooperare în domeniul nuclear.

Pentru toți cei interesați în evoluția „intrării Angliei în Europa" și a implicațiilor decurgînd în mod firesc de aici, este limpede faptul că efectele economice, imediate sau de perspectivă, se împletesc strîns, uneori, pînă la identificare cu cele politice. Firește că englezul este preocupat profund de minusurile sau plusurile pe care prezența Angliei în Piața comună le va aduce nivelului său de trai. Dar, în egală măsură, îl interesează locul și

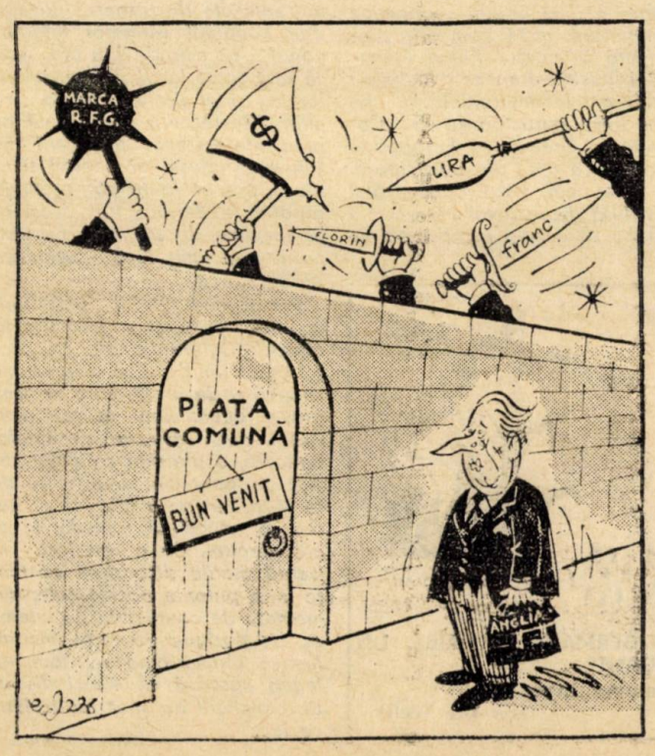

(Din **Morning Star**)

rolul Angliei pe scena politică internațională. Adevărul este că, în momentul de față, atît adversarii cît și partizanii noii orientări britanice pot aduce argumente de egală valoare, pro sau contra. Esența rămîne obiectivul final real al politicii europene a Marii Britanii, măsura în care potențialul ei material și spiritual, experiența sa în atît de numeroase domenii se va putea răsfrînge benefic asupra climatului continental, asupra relațiilor intereuropene în general. În mod firesc, presa occidentală acordă un interes sporit dezbaterii temelor la care invită, fie chiar strict speculativ, acest moment politic cu adevărat nou în contextul vest-european, și poate mai larg decît atît.

De la — *Ce rol politic va avea Anglia în raport cu Franța sau Germania federală, cele mai puternice state ale C.E.E. ? Va contrabalansa ea ponderea politică a Franței, după cum cred unii că se speră la Bonn ? Va mai astîmpăra ea din ambițiile economice ale R.F.G., după cum își imaginează alții că se scontează la Paris ?* și pînă la — *Vom asista oare, dincolo de marea reconciliere franco-britanică, la un surd război al limbilor : engleza contra franceza ?* gama tematică a comentariilor se etalează plină de fantezie, copios alimentată de eveniment. Care, de fapt și de drept, nu s-a produs încă. Dar care, în Anglia, se consideră a merita toate superlativele. „Financial Times" nu ezită să scrie că „intrarea Marii Britanii în Europa fiind evenimentul cel mai important al istoriei britanice de la cucerirea normandă încoace", fiind deci „mai importantă ca toate temele electorale luate la un loc", justifică din plin un referendum național. „Times", dimpotrivă, evocînd gloria și declinul faimoasei întreprinderi „Rolls-Royce", face din analogia pe care o prezintă cititorilor un argument suprem în favoarea aderării : „Se obișnuia să se spună că «Rolls-Royce» este Marea Britanie ; dacă rămînem în afara Europei, Marea Britanie va fi «Rolls-Royce»". Contraatacînd, „Daily Express" popularizează pozițiile adversarilor aderării, începînd de la conservatorul Enoch Powell și terminînd cu laburistul Callaghan, înfierînd operațiunea de „spălare a creierului" pe care, după părerea sa, guvernul Heath o aplică populației britanice și folosirea de către acesta a „specialiștilor în războiul psihologic" și a „tehnicienilor persuasiunii". „Sunday Times", mai puțin vehement, consideră totuși că „nu poți vinde un cec în alb unui public sceptic. Campania de convingere va trebui să înceapă atunci cînd literele mici ale contractului vor deveni vizibile, ceea ce lasă puțin timp pentru o persuasiune eficace".

În materie de persuasiune, guvernul pare mai preocupat de situația din grupul majorității parlamentare și din propriul său partid, decît de atitudinea laburiștilor. Căci dacă refuzul unui destul de numeros grup de conservatori de a subscrie la politica sa pro C.E.E. este compensat de sprijinirea poziției sale de către un grup mai numeros de laburiști — neascultători față de linia liderilor partidului — premierul nu dorește, chestiune de prestigiu și autoritate, ca un vot favorabil în Parlament să fie datorat opoziției.

Pentru mulți observatori, poziția laburistă rămîne încă o enigmă. Fostul premier, Harold Wilson, critică adeziunea în termeni mai curînd moderați — în fond s-a luptat ani de zile cu veto-ul francez — și devine mai vehement doar atunci cînd cere date concrete cu privire la termenii acordului ce se va realiza la Bruxelles. Mai deschis angajat în luptă este celălalt lider laburist, Callaghan, dar unii observatori se consideră îndreptățiți să facă o corelație între campania sa împotriva aderării și propriile sale ambiții în ierarhia superioară a partidului. Așadar, o dată cu poziția față de C.E.E., Wilson și Callaghan își joacă propria carte în cadrul partidului. Nu e mai puțin adevărat că, dacă situația pare mai echivocă în grupul parlamentar laburist, unde aproape jumătate din deputați sprijină pe Heath, în cadrul organizațiilor de partid și în sindicate opoziția față de aderare înglobează majoritatea membrilor.

Poate fi considerat oare ca semnificativ pentru întreaga țară rezultatul celor trei alegeri parțiale desfășurate acum o săptămînă în Southampton, Yorkshire și Worcestershire ? Laburiștii au obținut aici succese nete, eliminînd fără drept de apel pe conservatori. Efectul e mai mult de ordin moral decît practic. Dar în starea de spirit existentă, aceasta contează. Guvernul poate, bineînțeles, pretinde că un regres al conservatorilor era previzibil, dată fiind lipsa de popularitate a măsurilor de ordin economic și social luate în ultima vreme. Ceea ce nu împiedică pe electori să stabilească o legătură între creșterea prețurilor, șomaj și intrarea în Piața comună. Ceea ce, mai ales, va determina pe laburiștii ostili, dar oarecum reticenți, să iasă deschis în arenă. În ce-l privește, premierul Heath a întîmpinat aceste rezultate „cu fruntea sus". Într-un interviu televizat cîteva ore după cunoașterea înfrîngerilor conservatoare, el și-a exprimat convingerea că englezii vor înțelege totuși că „viitorul unei Mari Britanii moderne este legat de comunitatea europeană", dînd totodată de înțeles că nici nu ia în considerare perspectivele unei înfrîngeri parlamentare.

Deci, toate supozițiile sînt permise. Cu menționarea totuși a faptului că observatorii deslușesc un fel de sentiment — sau mai corect spus de presentiment — general că pînă la urmă Marea Britanie va intra în C.E.E. De aici probabil dimensiunea neobișnuită ce se acordă evenimentului, întrevederile Heath-Pompidou nefiind trecute în categoria faptelor care se uită peste o săptămînă, ci constituind prima pagină a unui dosar nou, ce va cumula multe și multe pagini.

Astăzi, Anglia trăiește momentul „a fi sau a nu fi" în Piața comună. Dilema dezlegată și noul angrenaj înșurubat, rămîne de văzut în ce stare de spirit vor privi înapoi englezii mîine : cu mînie sau cu bucurie.

George SERAFIN

C.E.E.: COMPETIȚIE LINGVISTICĂ ?

Președintele Pompidou încă nu acordase cotidianului bruxellez „Le Soir" interviul în care avea să-și exprime nădejdea că, și după intrarea Marii Britanii în Piața comună, franceza va rămîne în C.E.E. „prima limbă de lucru", căci altfel comunitatea vest-europeană „nu va fi niciodată cu totul europeană" — cînd presa britanică se grăbea să atace problema locului pe care limba engleză îl va ocupa în activitățile comunitare. Se grăbea, de teamă ca în întrevederile sale — care tocmai urmau să aibă loc — cu președintele Franței, premierul Heath să nu se arate concesiv la acest capitol. Era de pildă sensul foarte explicit al unui articol publicat de „The Guardian" încă din 13 mai, intitulat „Lacrimi franceze" și exprimînd dorința ca premierul să nu dea președintelui Pompidou alte asigurări decît că „franceza este predată ca a doua limbă în școlile engleze și se bucură de atenție specială în programul de studiere a limbilor străine pentru funcționarii de stat". Se pare, relata „Financial Times" după convorbirile de la Paris, că oaspetele britanic a depășit întrucîtva aceste limite atît de imperativ formulate, și a făgăduit gazdelor sale că la Bruxelles Marea Britanie va trimite funcționari vorbind limba franceză.

Cu aceasta însă, controversa e departe de a se fi încheiat. Problemelor nesoluționate ale aderiunii britanice la C.E.E. — de la untul neo-zeelandez la rolul lirei sterline — li se va adăuga acum și aceea a rivalității lingvistice ? Probabil. Nu pur și simplu din orgolii naționale și preocupări de prestigiu, ci datorită naturii însăși a celor două limbi : fiecare dintre ele are caracteristici care o fac aptă pentru rolul de instrument de comunicare internațională.

Vreme îndelungată — de două veacuri — franceza a fost limba diplomatică prin excelență. A contribuit la aceasta și larga răspîndire a culturii franceze: încă înainte de campaniile napoleoniene, întreaga Europă intelectuală coresponda în limba lui Racine și lui Voltaire. A contribuit poate mai cu seamă faptul că, prin însăși structura ei, franceza este o limbă care permite exprimări extrem de precise și de nuanțate, o limbă clară. Engleza în schimb, mai mobilă, și-a putut crea fără obstacole, în ritmul dezvoltării lumii moderne și apariției unor necesități lexicale noi, termeni corespunzători. În primul rînd engleza americană, realitate la care se referea fără îndoială formularea președintelui Pompidou privitoare la o C.E.E. care „n-ar mai fi europeană". În „Le Monde", André Fontaine reia însă vorba de duh a lui Bernard Shaw — care spunea că Anglia și America sînt două națiuni pe care le desparte aceeași limbă — și amintește că britanicii înșiși se tem de invazia unei „limbi engleze de drugstore". Pentru a conchide că, pentru a fi „bună" și „adaptată nevoilor epocii", o limbă trebuie să aibă în același timp capacitatea de a se înnoi și aceea de a spune clar — și că în ceea ce privește Piața comună, nu există nici un motiv pentru ca franceza și engleza să nu fie amîndouă „limbi de lucru", fără nici o prioritate.

Părerea ziaristului francez e înțeleaptă ca judecata regelui Solomon. Dar se știe că nici la curtea biblicului rege copilul disputat nu a fost pînă la urmă tăiat pe din două. La C.E.E. situația lingvistică e următoarea : pînă acum, comunitatea are patru limbi oficiale (franceza, germana, italiana, olandeza) ; dacă se mențin criteriile actuale, după admiterea Marii Britanii și a celorlalți trei candidați, ar urma să se adauge engleza, daneza, norvegiana. În momentul de față, cînd la confruntarea textelor apare o neclaritate, prevalează versiunea franceză. Dar cînd Marea Britanie va fi membră în C.E.E., Baudelaire și Byron nu vor intra, fără voia lor, în competiție ?

Fl. Ș.

BUENOS AIRES

Victor Torynopol

Europeanul care sosește la Buenos Aires la sfîrșitul lunii mai are noroc. Toamna e în toi și bat ușoare rafale ale vîntului din sud, care aduce răcoarea și mirosul pădurilor abundente de eucalipți și de coniferi. La aeroport ar fi chiar tentat să exclame : „Ce aer bun !" Dar după ce ispășește carantina impusă de răsturnarea interioară pe care o provoacă brusca trecere australă, cu alt orar și alt anotimp, va simți deodată cerul mai scund și mai apăsător. Va simți umezeala, mirosul greu răspîndit de uriașul estuar denumit Rio de la Plata și salturile bruște ale termometrului, de la cald la foarte frig sau invers. Și atunci va fi curios să afle originea acestui oraș, definit atît de rudimentar : Buenos Aires.

Astfel va descoperi una din cele mai captivante aventuri ale istoriei, rezultată dintr-o simplă întîmplare, și care a oferit îndrăzneților spanioli veniți să caute argint și aur, o neașteptată sursă de belșug.

Primul care a intrat în estuarul Rio de la Plata, în 1515, înșelat de imensitatea apelor ce se deschideau spre apus, a fost navigatorul Juan Diaz de Solis, însărcinat de regele Spaniei să caute în continuare o cale maritimă spre fascinantele Indii. Dar i-a fost dat să poarte o bătălie cu indigenii pe viitoarele tărîmuri ale Argentinei și să fie ucis de aceștia. A venit apoi din Peru, pe fluviu, cu un mare număr de oameni, Pedro de Mendoza. El vroia să stăvilească pofta portughezilor din Brazilia de a ocupa bazinul întins al Rio de la Plata. A întemeiat în 1536 orașul Sfînta Maria a „vînturilor bune", prima fundație a viitorului oraș. Însă curînd, cetatea întemeiată de el a fost distrusă de indigeni. În 1552, în regiune au apărut frații Goez, portughezi, care au abandonat-o însă de frica acelorași indigeni.

Adevăratul fondator al orașului este Juan de Garay, care clădește în 1580 așa-numita „Cetate a Sfintei Treimi și a portului Sfînta Maria a Buenos Airesului", pilon al administrației coloniale spaniole în această zonă. Foarte curînd, împreună cu oamenii săi, va fi pus în fața unui miracol : imensa pampa de milioane de hectare, cu iarba mătăsoasă și înaltă, care nu îngheța niciodată, era populată de milioane de cai și vaci sălbatice, animale scăpate întîmplător de cei veniți înaintea lui și care s-au înmulțit aici în cele mai fericite condiții. Un fenomenal cadou al naturii, pe care nu aveau decît să-l culeagă. Oamenii lui Garay n-au mai vrut să plece. Cîmpurile noului oraș au fost împărțite ; s-au pus astfel bazele unei clase de latifundiari fără egal în lume. Încrucișîndu-se cu indience răpite, din care s-a născut rasa „criollo", și-au extins moșiile în raport cu îndrăzneala fiecăruia. Imensele cirezi și herghelii nu aparțineau nimănui. Oricine putea lua pentru sine pînă la 12 000 vite, conform deciziei primei administrații coloniale. Pentru a le prinde s-a născut folclorica și legendara categorie numită „gaucho", omul contopit cu calul său semisălbatic, maestru în imblînzirea vitelor.

Bogăția acestor latifundiari sporește o dată cu inițierea comerțului de piei și carne sărată. În acest timp, în regiunea Buenos Aires de dezvoltă o adevărată „civilizație a pieilor", înlocuind lipsa aproape totală a fierului. Grinzile și carcasele de lemn ale caselor, cît și roțile căruțelor se leagă sau se îmbracă cu piele, acoperișul caselor e făcut din uriașe piei ; mobila, uneltele de bucătărie și de cult, îmbrăcămintea, pardoseala, vasele pentru cereale și vin, tot din piele erau confecționate.

Peisajul era alcătuit în acele vremuri din cîteva componente : o nesfîrșită pampa umedă, cu iarba veșnic proaspătă, în care se înmulțeau milioane de vaci tinere, grase, nemuncite, cu cea mai fragedă carne din lume, un fel de imens biftec zburdînd pe patru picioare ; o castă de proprietari posedînd mii de hectare din această cîmpie mănoasă, oameni care, în afară de marcarea vitelor cu fierul roșu înainte de a fi trimise la tăiere, nu depuneau alt efort decît dulcea plăcere de a experimenta arta frigerii unei vaci întregi la un rug cu lemn aromat de eucalipt ; un popor de „gauchos" curajoși și duri, avînd uneori sub șa o mare felie de carne crudă, pentru a se face și mai fragedă, provizie pentru o zi ; la primul popas, aceștia cîntau din chitară cele mai triste cîntece despre pămîntul fără țărm pe care îl cutreierau într-una. Morala acestei societăți era concentrată în inscripția scrisă puțin stîngaci și expusă din loc în loc : „Călătorule, dacă ți-e foame și vei tăia o vacă, lasă pielea atîrnată de primul stîlp". O latifundie se întindea pe sute de mii de hectare, iar cel care nu avea decît cinci mii era un sărman mic proprietar.

Descoperirea frigului artificial determină deodată un salt uriaș : în comercializarea cărnii destinată exportului spre Europa, în dezvoltarea abatoarelor moderne din Buenos Aires, în creșterea vertiginoasă a bogățiilor acumulate de latifundiarii argentinieni. Atunci apar în centrul orașului palate opulente, căptușite cu marmură adusă din Italia. Majoritatea vaselor ancorate în imensul port al Buenos Aires-ului descărcau tot ceea ce dorința de confort și orgoliul acestor crescători de vite cereau pentru a răzbuna izolarea pe care o îndurase aproape trei secole, între mirosul agrest al pampei și cel al milului din Rio de la Plata.

Și astfel Buenos Aires, acest briliant descoperit în cea mai bogată iarbă din lume, a început să devină cea mai strălucitoare capitală sud-americană. Marii proprietari și-au construit o a doua reședință în oraș, de preferință în cartierul Corte, după stilul francez, adevărate palate cu largi saloane de recepție și cu mobilierul cel mai scump. Între timp, militarii au stabilizat în întregime actualele frontiere ale Argentinei. În acești ani s-a încheiat și cristalizarea națiunii și a conștiinței naționale argentiniene, țara cucerindu-și independența încă în anul 1810.

ÎN CENTRUL ORAȘULUI
Imagini europene cu puternice particularități sud-americane

Poate că această viață ar fi continuat dacă, în timpul primului conflict mondial, proprietarii de latifundii nu ar fi fost privați de importurile care le ofereau confortul lor cotidian și dacă nu ar fi observat, în ciuda imensității țării, sărăcia meseriilor și a industriei.

Pentru a încuraja dezvoltarea industriei și a culturilor de cereale, fructe și legume, Argentina n-a avut altă cale decît să deschidă larg porțile imigrației europene. Imigrația a însemnat nu numai o puternică transfuzie de energie ci a adus și o nouă mentalitate. A fost o adevărată năvală a Europei sărace, dar plină de îndrăzneală și talent. Italienii, continuîndu-și vocația de constructori, au prefăcut Buenos Aires-ul colonial într-o cetate modernă, ridicînd-o pe verticală, începînd din jurul portului spre interior, au desenat apoi frumoasele parcuri, cu arbori uriași și palmieri, cu zone largi de gazon englezesc, pentru a primeni aerul. I-au învățat pe edili să arunce în fluviu miile de camioane de pămînt degajat din șantierele de construcții pentru a înălța faleza pe care vin zilnic „portenos", cum se numesc localnicii. Imigranții englezi au populat Patagonia cu turme de oi bogate în lînă și au construit căi ferate. Imigranții din centrul și estul Europei au introdus cultura legumelor, cerealelor și fructelor în nordul subtropical.

Imigrația a fost totodată cauza nașterii unei puternice clase medii, destul de cas-

GAUCHO
Omul contopit cu calul său semisălbatic...

lificate și cultivate pentru a da Argentinei un mare avînt în domeniul economiei de consum ; totodată, ea a marcat profund psihologia acestui popor, răspîndind disciplina muncii, gustul pentru progres. Buenos Aires-ul a căpătat rapid înfățișarea unui oraș european, cu bulevarde comerciale moderne, cu o amplă centură industrială, cuprinzînd numeroase fabrici de prelucrare a pieilor, de pantofi, de stofe și pînzeturi, de confecții, de mobilă și materiale de construcții, obiecte de consum, dar mai ales de abatoare moderne. A devenit totodată cel mai important centru cultural din America de Sud. În timpul și după al doilea război mondial, au fost întemeiate noi industrii — de automobile, camioane și tractoare, de aparate electrice pentru uz casnic și pentru industria de radio și televizoare — și au fost puse bazele unei industrii siderurgice.

Buenos Aires a reținut cea mai mare parte a imigranților, în special italieni și spanioli, astfel că orașul a cunoscut o extindere continuă. Împreună cu suburbiile, el găzduiește o treime din populația țării — adică 8 milioane de locuitori — ocupînd locul al treilea în America și fiind cel mai mare oraș din lumea latină. E, fără îndoială, fermecător în zilele fără exces de umezeală : blocuri imense și bulevarde largi, dar și străzi înguste tăiate perpendicular, cvartale aproape simetrice, oferind pe toate laturile curți și grădini exotice. Dacă te oprești puțin într-o piață sau pe unul din bulevarde, îți dai seama că Buenos Aires de azi începe undeva la Paris, Madrid, Londra, Milano sau Genova. Tot ce e nou în aceste orașe apare în cel mai scurt timp în magazinele de pe Avenida Santa Fe, în galeriile și librăriile de pe Calea Florida, sau în programele de radio și televiziune.

Fiecare cartier din Buenos Aires, ca și la Paris, are individualitatea sa. Piața Dorrego din cartierul San Telmo nu se aseamănă cu Place du Tertre, însă faimoasa Avenida Corriente are ceva din aerul bulevardului Montparnasse. Cartierul Norte poate sugera arondismentul 11 din Paris, dar Calea Santa Fe are o înfățișare proprie. Dacă Plaza de Mayo amintește trecutul, Avenida 9 de Julio poate fi comparată cu Champs Elysées. Pe Calea Florida și pe străzile adiacente te simți literalmente în inima Parisului ; în schimb, pitorescul cartier Boca evocă la Buenos Aires o parte din Genova.

Această realitate corespunde nostalgiei imigrantului pentru țara sa de origine. Orașul e plin de restaurante cu specialități din cele mai felurite regiuni ale lumii, chioșcurile distribuie ziare și reviste europene, poșta aduce scrisori de la cei rămași în Europa. Și totuși imigranții stau uneori seara la un pahar de vin, îngîndurați și singuri. Nu fiecare a reușit să-și realizeze visul așa cum și-l făurise. Luxul magazinelor poate fi uneori o sfidare, pentru că Argentina este și țara unor devalorizări spectaculoase ale peso-ului, a unor repetate greve muncitorești, la Cordoba și în alte orașe, a Patagoniei încă sălbatice. Marile ei orașe sînt tentaculare, dar sorb adesea vlaga economică a unor imense regiuni, înghit populații năpăstuite venite zadarnic în căutarea norocului, asistă peste noapte la răsturnări politice uluitoare.

Fără îndoială, Argentina a părut o „țară a făgăduinței", atît pentru primii coloniști, cît și pentru cei care au venit ulterior. E suficient să menționăm că azi posedă 60 milioane de vaci și 55 milioane de oi, bogate rezerve minerale, petroliere, mari bogății silvice, rezerve energetice și un potențial agricol enorm, toate răspîndite pe dimensiuni colosale : un teritoriu de aproape 2 800 000 km pătrați este locuit de un popor ce numără numai 23,5 milioane de locuitori.

Dacă acesta e adevărul, atunci ce lipsește ca potențialul să se prefacă în realitate ? Un vechi profesor de sociologie opina : să nu ne mai nutrim cu iluzia că vom putea culege la nesfîrșit bogățiile care ne stau la îndemînă. Acum e nevoie să le scoatem la suprafață și pe cele ascunse și să construim o mare industrie de bază. E de altfel ceea ce gîndesc și factorii de răspundere din Argentina.

DETECTOR

Un președinte în Cosmos?

Cunoscutul specialist în balistică Wernher von Braun a anunțat de curînd intenția de a oferi în anul 1976 președintelui Statelor Unite posibilitatea efectuării unei excursii spațiale. În condiții care ar diferi puțin de cele de la bordul lui „Air Force One" (avionul prezidențial), călătoria ar urma să aibă loc cu ocazia festivităților consacrate celei de a 200-a aniversări a proclamării independenței S.U.A.

Dacă, proiectul, ce pare încă îndrăznеț dar nu irealizabil, va fi pus în aplicare, se va ridica fără îndoială problema scopului și programului unui astfel de voiaj. El va putea fi, de exemplu, cuplat cu campania electorală din același an, oferind titularului Casei Albe șanse suplimentare dacă intenționează să candideze din nou. Eventual, pentru respectarea „fair-play"-ului, s-ar cuveni luat la bordul rachetei și candidatul rival, în programul zborului putînd fi inclusă și o confruntare televizată a celor doi candidați.

În timpul acestei „premiere" spațiale, unii își vor aminti poate de acel „O.K., Joe !", care a răzbătut din spațiul cosmic cînd eșuatul „Apollo-13" a trecut prin porțiunea cea mai dificilă a dramaticului său zbor de întoarcere. Cînd infailibilitatea computerelor era la discreția marilor distanțe, a neprevăzutului, solidaritatea umană a fost cea care s-a dovedit proporțională cu depărtarea. De departe, spuneau atunci astronauții, „Pămîntul oamenilor" oferă un peisaj superb, aureolat de o umanitate simfonică nemaiîntîlnită.

După succesul unui zbor prezidențial ca acela preconizat de von Braun se va instaura poate obiceiul de a-i trimite pe unii oameni de stat în excursii spațiale. Depărtarea în spațiul cosmic are, pare-se, efecte miraculoase în ceea ce privește înțelegerea unor adevăruri elementare.

Andrei SILARD

SIRIA

SENSUL EVOLUȚIILOR RECENTE

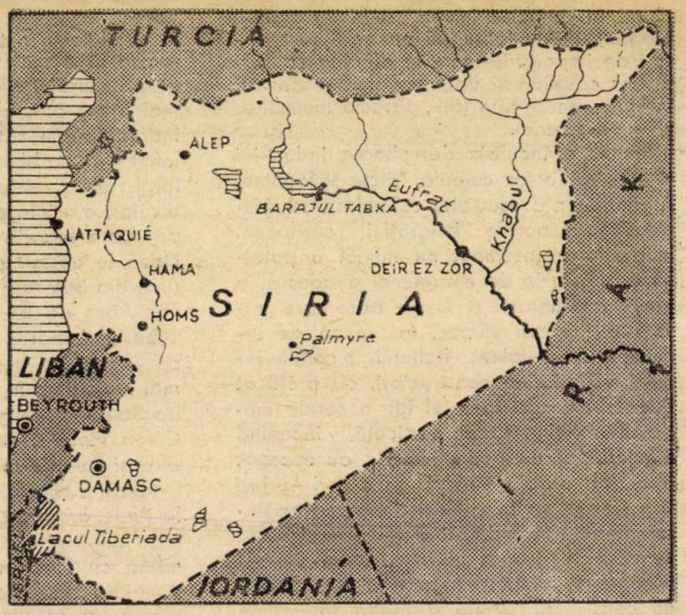

Instalată cu peste șapte luni în urmă, înainte de toate din necesitatea de a pune capăt unei anumite izolări în care se găsea Siria ca urmare a pozițiilor intransigente în problemele de politică externă adoptate de guvernul Atassi, noua echipă conducătoare de la Damasc s-a angajat, din primele clipe, într-o vastă operațiune politică cu implicații interne, dar mai ales interarabe și internaționale. În analizele consacrate examinării situației interne siriene după preluarea puterii de către generalul Hafez Assad, comentatorii constată că, în fizionomia politică a țării, sînt de semnalat elemente și date care ilustrează atît conținutul nou, cît și continuitatea de obiective ale actualei conduceri baasiste.

Evenimentele intervenite în luna noiembrie a anului trecut nu aveau să surprindă pe observatori. De mai multă vreme erau cunoscute divergențele de păreri în probleme de politică internă și externă între fracțiunea militară din Baas reprezentată de generalul Assad și grupul civililor conduși de Salah Jedid, secretar general adjunct al partidului. Deși nu-și exprimase niciodată public opiniile, se știa că Hafez Assad se pronunța tot mai insistent în instanțele partidului pentru „moderație și flexibilitate" : el preconiza constituirea unui Front național din reprezentanți ai diferitelor grupări politice siriene, ca și o abordare mai realistă — sub presiunea evenimentelor — a crizei din Orientul Apropiat.

După discuții furtunoase în sînul Baasului și după refuzul liderilor civili de a modifica hotărîrile sesiunii extraordinare a celui de al X-lea congres interarab al partidului, care confirmau linia „dură", apreciată drept „inacceptabilă" de fracțiunea militară, la 13 noiembrie, Hafez Assad a operat „o lovitură de stat tăcută", preluînd puterea și ordonînd arestarea principalilor săi oponenți, printre care președintele în funcțiune, Nureddin Atassi, și Salah Jedid. Asigurîndu-și sprijinul întregii armate, generalul Assad s-a situat în fruntea statului, afirmîndu-se drept personalitatea capabilă să imprime „o liberalizare și flexibilizare" a regimului baasist aflat la putere din martie 1963, fără ca țara să cunoască o nouă criză sîngeroasă. La 16 februarie a fost instituit un organism denumit „Consiliul poporului", ce va reuni reprezentanți ai diferitelor grupări politice și sociale, avînd ca principală sarcină elaborarea unei noi constituții ; la 12 martie, în urma unui referendum popular pentru desemnarea președintelui statului, generalul Assad (care cumula deja funcțiile de șef al guvernului și ministru al apărării) a devenit conducătorul țării, întrunind 99,2 la sută din sufragii. Ulterior, a avut loc o remaniere a cabinetului, președinte al Consiliului de Miniștri fiind numit generalul Abdel Rahman Khleifawi, numire ce confirmă — potrivit presei arabe — influența armatei asupra noii conduceri. Practic, acest fenomen s-a desăvîrșit doar după ce congresul al V-lea al partidului Baas din Siria (8—14 mai) a ales pe membrii comandamentului regional al partidului.

Istoria ultimului sfert de veac a Siriei este strîns legată de cea a armatei : numeroasele schimbări de guverne au dus treptat la creșterea rolului armatei în viața politică a țării, militarii exercitînd puterea fie direct (1949—1958), fie indirect (1958—1963), fie, în sfîrșit, prin intermediul unui partid politic (experiența baasistă). „Vechea conducere oficială a partidului — scria revista «Africasia» — pare să fi uitat că-și datora ascensiunea aripii sale militare". Explicînd recentele schimbări, un lider baasist arăta : „Obiectivele fixate de vechea echipă nu erau în contradicție cu principiile Baasului, dar ele nu corespundeau realităților de moment : sau ele nu erau înțelese, sau erau nerealizabile". Vorbind în același spirit, ministrul informațiilor declara la rîndul său : „Hotărîrile erau adesea luate de conducerea partidului fără ca militanții să fie consultați". Aceasta explică de altfel, după părerea sa, indiferența relativă cu care au fost primite de către mase manifestările crizei din noiembrie. Noua echipă de la Damasc nu contestă realizările fostei conduceri — aplicarea uneia dintre cele mai radicale reforme agrare din Orientul Apropiat, naționalizarea marilor mijloace de producție, construirea barajului de pe Eufrat, diversificarea comerțului exterior, recunoașterea R. D. Germane, sprijinirea activă a mișcărilor de eliberare națională — dar preconizează o participare mai substanțială a maselor la adoptarea și transpunerea în practică a măsurilor cu caracter economic și social. Hotărîrea de a chema populația — prima oară în istoria țării — pentru a desemna pe președintele republicii reflectă, evident, preocuparea de a asigura instanțelor statului un sprijin cît mai larg din partea păturilor populației.

Pe aceeași linie se înscrie și măsura de a asocia la constituirea Consiliului popular și a guvernului diferite formațiuni politice în intenția de a forma o coaliție națională ; între altele, Partidul comunist, care are doi reprezentanți în guvern (publicațiile sale continuă însă să rămînă interzise). Subliniind că Baasul rămîne „partidul conducător", președintele Hafez Assad a declarat în repetate rînduri că „unitatea poporului este esențială pentru progresul Siriei".

În acest fel, menționează observatorii, noua conducere de la Damasc a reușit să asigure o deschidere pe planul politicii interne, evitînd totodată ca această lărgire să poată fi considerată de cadrele partidul Baas ca o atingere adusă rolului politic dominant pe care acesta îl exercită de opt ani în Siria. Semnificativ este că grupările politice au reacționat favorabil față de această deschidere.

Prima inițiativă pe plan extern a noii echipe guvernamentale a fost de a proclama aderarea formală a Siriei la „Carta de la Tripoli". In declarația pronunțată imediat după preluarea puterii, generalul Hafez Assad arăta că noul regim sirian va favoriza „inițiativele unioniste, anume cele ale Egiptului și va depune toate eforturile pentru ca Siria să-și ocupe locul său firesc în cadrul acestor întîlniri unioniste". Ralierea Siriei la Federația Republicilor Arabe care, așa cum arăta șeful statului, „corespunde obiectivelor partidului nostru", nu constituie decît un aspect al unui proces mai larg de normalizare și îmbunătățire a relațiilor cu celelalte țări arabe. „Vechea echipă — afirma vicepreședintele Consiliului de Miniștri și ministrul de externe, Abdelhalim Khaddam — se afla în conflict cu mai multe țări arabe și această situație era defavorabilă. Noi vrem să aplicăm acum o politică mai înțeleaptă și mai moderată, să acționăm în funcție de posibilitățile noastre pentru a ne atinge obiectivele". În acest sens, în urma tratativelor începute încă din decembrie cu guvernul de la Beirut, a fost normalizată libertatea de circulație și sînt în curs de rezolvare o serie de

alte probleme pendinte dintre cele două țări, în timp ce erau abolite restricțiile asupra transportului de produse între Siria, Liban, Iordania și Irak. Totodată, au fost reluate relațiile normale cu Marocul și au fost restabilite relațiile diplomatice cu Tunisia, rupte de șase ani. Repunerea în funcțiune a conductei petroliere Tapline ce transportă țițeiul din Arabia Saudită în Liban prin Siria și care fusese avariată în luna mai a anului trecut, a dus la reglementarea raporturilor dintre Damasc și Riad.

Definind linia politică externă a guvernului, primul ministru Khleifawi reafirma, la 17 mai, sprijinul nelimitat al Siriei acordat rezistenței palestiniene. Totodată, el a respins orice soluție care nu va garanta recuperarea în întregime a teritoriilor siriene ocupate. Deși oficial nu a acceptat rezoluția Consiliului de Securitate, Siria nu va ridica, la momentul oportun, obstacole în calea aplicării ei, opinează observatorii. De altfel, generalul Assad a aprobat public tentativele R.A.U. pe linia unei reglementări politice a crizei din Orientul Apropiat. Guvernul sirian, arăta primul ministru în declarația mai sus menționată, „va favoriza" politica de nealiniere și se va arăta ostil oricărei forme de colonialism și imperialism. „Natura luptei noastre, adăuga el, ne impune să ne întărim relațiile cu țările socialiste, mai ales cu Uniunea Sovietică. În ce privește relațiile Siriei cu țările capitaliste, ele vor fi în funcție de atitudinea lor față de problemele noastre".

„După ce și-a lărgit bazele puterii în interior și a practicat o deschidere spre exterior, guvernul sirian poate în sfîrșit spera să beneficieze de un sprijin popular pe care va încerca să-l folosească în vederea accelerării programului de dezvoltare a țării", scria recent ziarul „Le Monde". Problema este cu atît mai stringentă în momentul de față cu cît Siria, datorită investițiilor masive acordate pentru asigurarea realizării planurilor sale de dezvoltare și de combatere a secetei care a bîntuit în ultimii doi ani, trebuie să înfrunte o situație economică și financiară destul de grea. Încă din luna ianuarie a inițiat o serie de măsuri de liberalizare economică ce avantajează pe meseriași, micii comercianți și conducătorii de întreprinderi mijlocii. Nu se pune problema de a se reveni asupra cuceririlor de pînă acum (85 la sută din terenuri sînt naționalizate sau repartizate și 20 la sută din pămînturi sînt cooperativizate, iar statul controlează sectoarele de bază ale economiei) dar cel puțin — consideră conducătorii — o ușoară slăbire a constrîngerii și a controlului ar trebui să permită capitalurilor nefolosite sau celor care au părăsit Siria, în special în perioada 1958—1965, să regăsească o utilizare în țară. „Dorim să stabilim un climat de încredere și să angajăm un dialog", declară ministrul economiei și comerțului exterior, Mustafa Hallaj.

GENERALUL ASSAD
„Unitatea este esențială"

În ascensiune de mai mulți ani, dezvoltarea economiei siriene necesită un mare efort de investiții. Cel de-al treilea plan economic în curs de realizare este orientat spre trei mari categorii de lucrări : rețelele de transport, utilajul industrial și dezvoltarea sectorului agricol. În ce privește rețelele de transport, atenția este îndreptată spre stabilirea de legături între regiunile vitale : o șosea leagă zăcămintele de fosfați din regiunea Palmyra de Homs, unde se află uzina de îngrășăminte, și portul Tartus de unde acestea sînt exportate. Pe de altă parte, guvernul se preocupă de îmbunătățirea comunicațiilor dintre capitală și frontierele libaneză, iordaniană și irakiană, ca și de crearea de noi comunicații cum este de pildă marea axă rutieră Damasc — Homs — Hama — Alep în curs de terminare pe cea mai mare parte a parcursului.

Dar marea realizare economică este barajul Tabka de pe fluviul Eufrat, situat la nord de deșertul Palmyra. Construirea lui, începută în 1968, este prevăzută a fi terminată în 1975 : barajul va spori de cinci ori puterea electrică de care dispune țara și va permite în patru ani irigarea a 600 000 hectare de pămînturi noi, fapt deosebit de important dacă se are în vedere că agricultura reprezintă principala activitate a țării. Alături de faimoasele plantații de bumbac din Alep și din Valea Gap și de grădinile ce mărginesc Damascul, extremul est sirian, Djezireh, imensa cîmpie irigată de Eufrat produce în mari cantități grîu, orz și bumbac. În prezent însă, suprafețele cultivate nu ocupă decît două treimi din pămînturile cultivabile și numai a cincea parte sînt irigate. Un rol însemnat în dezvoltarea viitoare a Siriei a început să-l joace extracția petrolului. Zăcămintele petrolifere din regiunea Karaciuk, așa-numitul „cioc de rață" ce-l formează afluenții Kahburului în apropiere de Irak, au procurat anul trecut statului sirian 5 milioane tone de petrol.

Examinarea aspectelor noii orientări a conducerii instaurată în noiembrie 1970 la Damasc, orientare ce întrunește sufragii largi ale cercurilor politice siriene, reflectă preocuparea de a contura obiective programatice care să corespundă în mai mare măsură intereselor naționale ca și tendințelor mai realiste ce se manifestă cu sporită pregnanță în spațiul politic din regiune.

Rodica GEORGESCU

— **17 APRILIE 1946 : Proclamarea independenței Siriei.**

— **30 MARTIE 1949 : Colonelul Husni Zaim, comandantul forțelor armate, organizează o lovitură de stat și interzice activitatea tuturor partidelor politice.**

— **14 AUGUST 1949 : Colonelul Sami Hennaui declanșează o nouă lovitură de stat, arestîndu-l și executîndu-l pe Husni Zaim.**

— **18 DECEMBRIE 1949 : Puterea este preluată de un grup de ofițeri în frunte cu colonelul Adil Chichakly. Hennaui va fi ulterior (1950) asasinat la Beirut, unde se afla în exil.**

— **25 FEBRUARIE 1954 : Generalul Chichakly este răsturnat de o grupare militară. După patru ani de dictatură se conturează o tendință spre democratizarea vieții politice, reflectată de organizarea unor alegeri parlamentare în urma cărora, pentru prima oară, intră în parlament un deputat comunist. În țară se instaurează un regim parlamentar.**

— **1 FEBRUARIE 1958 : Unirea Siriei cu Egiptul.**

— **28 SEPTEMBRIE 1961 : Desprinderea Siriei din cadrul Republicii Arabe Unite. În viața politică siriană intervin dese schimbări de guverne, constituite din reprezentanții principalelor partide (Partidul poporului, Baas-ul și altele).**

— **8 MARTIE 1963 : Ofițeri baasiști organizează o lovitură de stat, puterea fiind preluată de Partidul Baas (gruparea Michel Aflak-Salah Bitar). Șef al statului devine Amin El Hafez. Partidul Baas sau „Partidul renașterii arabe" (baas în limba arabă înseamnă renaștere), constituit în 1943 dintr-un număr de grupări micburgheze și intelectuali, s-a proclamat de la început ca partid al întregii națiuni arabe. În 1953 fuzionează cu partidul socialist și își creează filiale în Irak, Iordania și Liban. Sub aspect organizatoric, Baasul este divizat pe secții naționale care dispun de o oarecare autonomie : fiecare secție are un comitet executiv propriu și un secretar general. Planul de activitate al secțiilor este stabilit de congresele din fiecare țară, în concordanță cu planul general elaborat de comitetul executiv interarab.**

— **23 FEBRUARIE 1966 : Lovitură de stat prin care conducătorii „istorici" ai Baasului (Aflak și Bitar) sînt înlăturați, puterea fiind preluată de o fracțiune „neobaasistă" (Yussef Zuayen, Nureddin Atassi și Ibrahim Makhos) și o nouă echipă de militari în frunte cu generalii Salah Jedid și Hafez Assad. Atassi devine șef al statului, iar Zuayen prim-ministru.**

— **29 OCTOMBRIE 1968 : Atassi își asumă și funcția de șef al guvernului, din care sînt eliminați Zuayen și Makhos (vicepremier și ministru de externe).**

— **13 NOIEMBRIE 1970 : Hafez Assad, ministru al apărării, preia conducerea. Tentativele de conciliere între diferite fracțiuni din conducerea Baasului eșuînd, generalul Assad anunță, la 16 noiembrie, destituirea oficială a guvernului Atassi și constituirea unui comandament regional provizoriu care se instalează la conducerea partidului.**

— **17 APRILIE 1971 : Semnarea, la Benghazi, a actului privind crearea Federației Republicilor Arabe, din care fac parte R.A.U., Libia și Siria.**

SUEDIA:

DE LA „DRAKKAR" LA „TANKER"

„O, rege al mărilor / pescar / tînăr sau bătrîn. / Numai călătorind / zi și noapte / îți vei arăta bărbăția". Sînt versurile poetului Carl Jonas Almqvist, care caracterizează una din îndeletnicirile de început ale poporului suedez, păstrate și devenite un mod de a fi. Așezați în partea septentrională a continentului european, cu Cercul Polar străbătînd partea de nord a țării, suedezii au avut de înfruntat nu numai o climă aspră, ci și un relief impropriu pentru agricultură. Insuficiența mijloacelor de subzistență, pe măsura creșterii populației, i-a îndemnat fie la migrații continentale spre sud, fie mai ales — și datorită poziției geografice — la cucerirea largului mărilor, îndeletnicire din care și-au făcut o adevărată vocație.

Și, poate, nordicii „au intrat" în istorie tocmai ca maeștri ai navigației. La sfîrșitul primului mileniu, vikingii, ramură a normanzilor, care populau teritoriile actualelor state (Suedia, Norvegia, Danemarca), au pornit de aici, fără preferințe, fără teamă — pentru ei cinstea supremă fiind înfruntarea cu vitregiile naturii — spre diverse locuri de pe glob. Buni meșteri, dar și iscusiți navigatori, ei au străbătut nu numai mările și oceanele din imediata vecinătate, ci și pe cele mai depărtate. Parcă pentru a nu rămîne datori predecesorilor lor — grecul Pytheas atinsese în secolul IV î.e.n. „capătul pămîntului" (insula Shetland) — au ajuns și ei pînă la țărmurile ținuturilor asiatice. Uneori, cu celebrele lor „drakkar"-e, numite de englezi „the long ships", vikingii au pătruns pe fluvii, așa cum a fost cazul Senei, ajungînd chiar pînă la Paris.

Se pare însă că isprava lor cea mai mare ar fi traversarea Atlanticului pînă la țărmurile Americii de Nord, ceea ce ar însemna că s-a petrecut cu aproape cinci secole înaintea lui Columb. De altfel, faptele lor, unele de un „autentic" ireal, s-au păstrat în celebrele legende populare numite „saga", adevărate monumente ale literaturii scandinave.

Avînd în mai mică măsură „înclinația spre navigație", preferînd, dimpotrivă, uscatul, varegii, o altă ramură a normanzilor, ce au locuit mai ales în Suedia, porneau pentru negoț pe drumul ce lega Marea Baltică cu Marea Neagră, cunoscut acum sub denumirea de „drumul de la varegi la greci".

Se poate vorbi deci de o adevărată „vocație comercială" a poporului suedez, vocație ce răzbate în zilele noastre din cele mai vechi timpuri. Condițiile naturale nu s-au schimbat prea mult, iar tradițiile, ca peste tot, rămîn și sînt respectate. În prezent, Suedia este o țară puternic industrializată și adînc angrenată în circuitul mondial de valori materiale și spirituale. Produsul național brut suedez se ridică la peste 25 miliarde dolari, ceea ce — ținînd cont de numărul total al populației — situează Suedia pe locul doi, între țările occidentale avansate, în ce privește produsul național brut pe locuitor. Volumul total al schimburilor comerciale externe (exporturi și importuri)

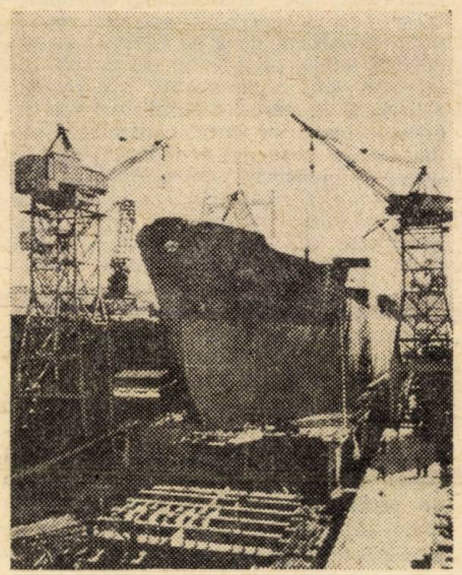

PETROLIER GIGANT

Tonajul navelor de acest tip produse în Suedia e depășit numai de șantierele navale japoneze

reprezintă o valoare comparabilă cu aproape jumătate din produsul național, fapt ce ilustrează atît o participare ridicată a Suediei la circuitul economic internațional, cît și un nivel înalt al realizării produsului social suedez pe piața mondială.

Jumătate din producția industrială este exportată și peste 15 la sută din populația ocupată este antrenată în activități legate de export. Și se poate afirma că la actuala dezvoltare a economiei a contribuit din plin „vocația comercială" seculară a poporului suedez. Aceasta a confruntat permanent realizările economice din țară cu cele din alte părți ale lumii, exercitînd o înrîurire benefică asupra dezvoltării economiei, mai ales în actualele condiții ale proliferării deosebite a cunoștințelor științifice și tehnice.

Este, fără îndoială, semnificativ că legăturile comerciale cu străinătatea au loc, în covîrșitoare majoritate, pe cale maritimă. 90 la sută din volumul mărfurilor exportate și importate se realizează pe vase aparținînd flotei comerciale proprii și construite pe șantierele navale proprii. Construcția de nave a devenit unul din domeniile preferate — poate și ca un reflex al tradițiilor istorice — ale industriei constructoare de mașini, fapt concretizat în remarcabilele rezultate obținute.

Suedia deține 7 la sută din producția mondială de nave. Prin tonajul lansat anual se află alături de Marea Britanie și, ambele, doar în urma Japoniei. „Drakkar"-ele suple, lungi, dinamice au fost transformate de industria suedeză modernă în supertancuri petroliere și în cargouri de mare capacitate. Acestea ocupă în prezent peste 85 la sută din tonajul produs și ca mărime, n-au fost întrecute decît de cele fabricate în Japonia.

Industria construcțiilor navale este concentrată mai ales pe coastele apusene ale țării, șantierele navale (de la Göteborg, Malmö, Stockholm) fiind considerate dintre cele mai mari din lume. O vizită la unul din aceste șantiere relevă, chiar și pentru nespecialiști, virtuozitatea constructorilor navali suedezi, calitățile tehnice deosebite ale navelor, nivelul înalt al organizării producției, în cadrul căreia automatizarea a pătruns adînc. Este o satisfacție, nu numai estetică, să privești cum imensele cargouri sau tancuri petroliere se constituie treptat în cadrul unui flux tehnologic bine pus la punct, din subansamble angrenate cu minuțiozitate și competență tehnică. Ca o reflectare a adîncirii profilării și specializării Suediei în construcția de nave, în anii din urmă a sporit numărul vaselor cu destinație specială — de pildă, cele frigorifice sau tancurile petroliere. O importantă realizare este „tanker"-ul combinat (mineralier-petrolier), model lansat pentru prima oară în Suedia și adoptat ulterior și de alte țări.

Pe baza dezvoltării puternice a industriei construcțiilor navale, flota comercială a putut fi utilată la un nivel tehnic deosebit de înalt, fiind apreciată în prezent drept cea mai modernă flotă comercială din lume. Într-adevăr, 73 la sută din tonajul suedez este construit în ultimii zece ani, față de 54 la sută, cît este ponderea vaselor noi în tonajul mondial ; 65 la sută din tonajul suedez constă din vase cu peste 10 000 de tone, mărind deci ponderea tonajului oceanic în cadrul celui total.

Suedezii nu sînt numai buni și ingenioși constructori ; ei au rămas și buni „cărăuși ai mărilor". La 1 ianuarie 1970, Suedia deținea o flotă comercială de 4,8 milioane tone registru brut, adică 2,3 la sută din tonajul mondial, fapt ce o situează pe locul 8 în lume. Și ceea ce exprimă o semnificație deosebită este faptul că jumătate din tonajul brut al flotei comerciale e folosit pentru transportul de mărfuri al unor terțe țări, beneficiile din aceste operații aducînd, de altfel, o contribuție importantă la balanța de plăți a țării.

Capacitatea industriei constructoare de nave este cu mult mai mare decît necesitățile interne. Anual, din totalul tonajului lansat, Suedia exportă un procent foarte ridicat, care, începînd cu anul 1963, se situează, cu mici fluctuații, în jurul a 75 la sută. Aceasta plasează Suedia pe locul doi, după Japonia, în exportul mondial de vase.

Într-un cuvînt, secularele tradiții au fost păstrate. Ele au fost însă adaptate noilor condiții, au fost înscrise în ritmurile moderne.

Ilie GRADINARU

Centenarul nașterii lui Nicolae Iorga

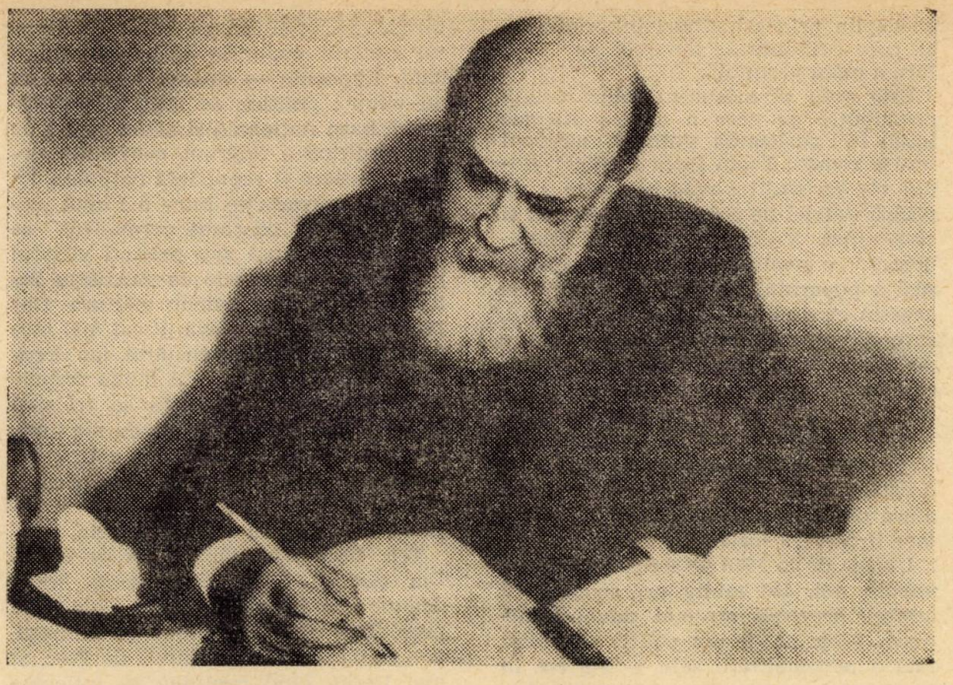

UN MARE CĂRTURAR PATRIOT

În aceste zile, opinia publică din țara noastră cinstește memoria unuia din geniile spiritualității poporului român, de la nașterea căruia se împlinesc 100 de ani, savantul de renume universal, Nicolae Iorga. Locul său în istoria culturii românești este însemnat prin opera de proporții titanice și de valoare inestimabilă pe care a creat-o personalitatea sa prodigioasă.

Înțeleasă ca produs al unei realități obiective, personalitatea complexă a lui Nicolae Iorga se refuză unei etichetări, fiind incompatibilă cu limitarea valențelor ei la unul sau altul dintre domeniile în care s-a manifestat geniul marelui cărturar. Diferitele ipostaze ale talentului său — istoric, publicist, profesor, editor, critic literar, poet, dramaturg — mărturisesc o pasiune neobișnuită pentru tot ceea ce ține, în genere, de facultățile spiritului, admirabil servită de o energie și o putere de muncă de-a dreptul copleșitoare. Opera sa vastă numără 1 250 de volume și peste 25 000 de articole. Valoarea acestui imens material — scris de un singur om, care nu și-a neglijat datoria de profesor, vreme de 50 de ani ! — este sporită de faptul că, în unele domenii, Nicolae Iorga a fost deschizător de drumuri, iar în altele, urmînd nobila tradiție a continuității, a întregit, pe un plan superior, opera înaintașilor. Activitatea sa științifică cuprinde comunicări făcute la Academie — numărul lor ajunge la cîteva sute —, cîteva zeci de volume de documente interpretate, istoria unor popoare, sinteze de istorie universală, colaborări la reviste științifice internaționale, conferințe, cursuri la Școlile române din Paris și Roma — pe care le-a înființat —, la Sorbona, prestigioase participări la congrese internaționale ale istoricilor ; 15 academii s-au onorat alegîndu-l membru și 11 universități și institute de învățămînt superior i-au conferit titlul de doctor honoris causa, cinstind omul și opera și, prin aceasta, știința istorică românească și poporul român.

Mare istoric al poporului său, Nicolae Iorga a fost și un mare patriot. Deprins a vedea înapoia faptelor și a lucrurilor pe oamenii care le-au dat viață, istoricul a vibrat cu întreaga sa ființă la suferințele neamului său, a cărui istorie „de lacrimi și de sînge" a scris-o nu numai cu mintea, ci și cu inima. Imperativul moral căruia i s-a supus — „a scrie istorie e o datorie pentru omenire, a o adăugi cu ce ai aflat e o obligație pentru fiecare" — a condiționat întreaga sa operă de adîncire a cunoașterii istoriei patriei, pe care s-a străduit, necontenit, s-o facă cunoscută străinătății, cu un sentiment de nobilă mîndrie pentru cultura milenară a poporului său. Patriotismul lui Nicolae Iorga izvora din convingerea sa nestrămutată cu privire la dreptul și datoria fiecărui popor, a fiecărui „neam", de a-și desăvîrși existența în forme specifice, naționale. Cultivarea tradițiilor, a obiceiurilor, a portului, a limbii naționale, capabilă să exprime, cît mai fidel, simțirea unui popor, constituie — spunea el — datoria cea mai sfîntă pentru toți cei ce simt și gîndesc în această limbă. În această luptă — care e veșnică — de apărare a ființei naționale a poporului, și în care „oastea mare" a scriitorilor avea o înaltă chemare, istoricul a intrat în primele rînduri.

Înțelegînd să dea fiecăruia ceea ce este al său, el nu a considerat patriotismul ca un sentiment exclusivist. În inima sa largă a fost destul loc pentru alte popoare din al căror drept și din al căror pămînt nu a revendicat, niciodată, nimic. În toate publicațiile pe care le-a condus, în toate instituțiile pe care le-a fundat, în toate conferințele și cuvîntările pe care le-a ținut, în țară și peste hotare, a avut numai cuvinte de laudă pentru hărnicia și înțelegerea altor popoare, a căror prietenie a dorit-o pentru poporul său.

După cum oamenii se nasc și se manifestă ca individualități, tot astfel națiunile se realizează ca individualități. Această conștiință a individualității unei națiuni stă la baza solidarității membrilor ei ; ea se hrănește prin patriotism. Fiecare popor, fiecare națiune își datorează istoria și cultura sa, rolul său în lume — individualității sale. Istoria lumii, în întregul ei, este istoria popoarelor luate în parte. Ștergerea individualității unui popor este un semn de degenerare. De aici — datoria fiecăruia, și a omului de cultură, mai întîi, de a păstra individualitatea națiunii sale, în toate formele ei de manifestare, ca o primă condiție a însești manifestării ei. Căci valorile se afirmă în circuitul universal în măsura specificității lor, în măsura în care — rod al unor individualități — reflectă aceste individualități în ceea ce au ele propriu și valoros. Aceasta și face posibil și necesar schimbul de valori, cultivarea relațiilor de colaborare între popoare.

Nicolae Iorga a afirmat cu putere dreptul la existență al fiecărui popor, fundamentat pe dreptul istoric, pe spiritul de dreptate și pe însăși individualitatea sa. Mari sau mici, statele, pot și trebuie să-și aducă aportul lor la civilizația universală, una singură, în măsura în care vorbim de umanitate. „Ea — spunea N. Iorga — poate exista încă

→

pe deplin prin schimburi internaționale, care desființează hotarele de fapt, fără a călca vreunul".

Este greu să măsurăm astăzi uriașa contribuție pe care a avut-o Nicolae Iorga în realizarea statului național unitar român. Toată fapta sa și tot gîndul său au slujit nobila aspirație a ridicării patriei pe culmile progresului și civilizației. Văzînd în „unirea românească" „o condiție pentru existența însăși a poporului nostru", el a dorit ca această existență să îmbrace forme noi, care să permită tuturor să se bucure de binefacerile vieții materiale și spirituale. Adept al regimului parlamentar, dar nu și al acelor partide întemeiate pe „neadevăr" și „nedreptate", N. Iorga a militat pentru cele mai largi drepturi și libertăți democratice, în afara cărora nu poate exista o dezvoltare firească a societății.

Unirea de la 1918 se cerea așezată pe temelii noi. De multe ori spusese că „starea prezentă nu mai putea continua". Viața sa de om politic — o altă față a personalității sale — s-a ros în angrenajul ruginit al societății burgheze, dar Nicolae Iorga a crezut mereu în izbînda celor mai bune forțe ale poporului său. Optimismul său robust se baza pe cunoașterea nemijlocită a istoriei și oamenilor. Văzînd, cu durere, „amorțeala în care e aruncat un popor așa de vrednic ca al nostru de o frămîntare politică nestăpînită de sus, cum nu poate fi controlată de jos", N. Iorga a continuat să lupte, să spere. Și cînd, sub biciul de foc al fascismului, drepturile și libertățile democratice, atîtea cîte erau, aveau să fie ciuntite tot mai mult, iubitorul de țară își va uni glasul cu al celor care se înrolaseră în mișcarea patriotică antifascistă, pentru a bara calea forțelor celor mai reacționare și mai șovine, care amenințau însăși ființa națională a poporului român.

Nicolae Iorga s-a numărat printre acei intelectuali din țara noastră care s-au manifestat, consecvent, împotriva acestor forțe. După venirea hitlerismului la conducerea Germaniei și afirmarea scopurilor sale agresive, el a intuit pericolul pe care îl reprezenta această politică pentru libertate și pacea țării sale și a întregii Europe și a demascat cu vigoare Germania imperialistă, ca focar de război și centru de sprijin și de îndrumare a forțelor fasciste, revizioniste, din alte țări. Toată activitatea sa din acești ani, manifestată printre altele, prin conferințe — între care ciclul de conferințe radiofonice din anii 1935—1937 — cuvîntări în Parlament, studii, cursuri ținute la Universitate sau la Vălenii de Munte, la Universitatea populară, articole în presă, au fost consacrate luptei antifasciste și antihitleriste. În numeroase rînduri a cerut autorităților să ia măsuri împotriva mișcării legionare și și-a manifestat dezacordul cu politica de tolerare a organizațiilor fasciste pe care unele cercuri conducătoare și camarila regală sperau să și le subordoneze propriilor lor scopuri. A demascat fărădelegile acestor aventurieri care subordonau țara Germaniei lui Hitler și a îndreptat critica sa necruțătoare împotriva dușmanului principal, hitlerismul.

Nicolae Iorga a combătut învelișul ideologic al politicii de cotropire teritorială, de jaf și teroare, afirmînd dreptul fiecărui popor la existență neatîrnată. Imperiile — afirma Iorga — nu au viitor ; politica de cucerire subminează baza națională și astfel forma de stat contrazice flagrant conținutul organic pe care îl reprezintă națiunea. Pe această contradicție între o formă trecătoare și un conținut permanent se funda optimismul său privind viitorul pe care evenimentele ce răscoleau întreaga lume nu-l puteau înlătura. Dar pentru că știa că adevărul cel mai evident trebuie afirmat cu tărie, iar dreptatea imanentă spiritului uman trebuie apărată, pentru ca acesta să trăiască cu adevărat, Nicolae Iorga nu s-a limitat la a dovedi științific de partea cui e dreptatea, ci a cerut forțelor păcii și democrației înarmarea brațului și riposta hotărîtă, în caz de nevoie.

Era, fără îndoială, un act de curaj. Dar curajul l-a caracterizat întotdeauna : și în martie 1932, cînd, ca președinte al Consiliului de Miniștri, hotărîse înterzicerea Gărzii de Fier, și mai tîrziu, cînd continua să înfiereze politica de atentate și respingea colaborarea lui Corneliu Zelea Codreanu, cînd înfiera cotropirea Austriei, „poartă spre Răsărit" a Germaniei naziste, sau lua apărarea Cehoslovaciei, dezmembrată prin acordul de la München și apoi cotropită. „Avem de păstrat independența noastră absolută contra oricărei înstrăinări și contra oricărui stat", scria el în primăvara anului 1939, răspunzînd celor care atentau la libertatea popoarelor. Și numind pe agresor, arunca răspunderea întreagă asupra acestuia : „Germania hitleristă amenință direct independența țării și hotarele patriei". Rațiunea și puterea sa de previziune îi arătaseră ceea ce mulți din cei care hotărau destinele țării nu văzuseră și avea să se înfăptuiască la sfîrșitul lunii august a anului 1940 : prin odiosul dictat de la Viena o parte din trupul țării era înstrăinat. Preocupările sale au avut atunci ca obiect demascarea acestui rapt.

Dar forțele trădării naționale erau acum mai puternice. Pentru ele sosise clipa cînd puteau lovi în cel care le stînjenise atît de mult prin atitudinea sa curajoasă. Și cel care înțelesese că, în viață, ca și în știință, „a evita greșelile, nelucrînd, este un act de prudență lașă, iar curajul cere a înfrunta greutățile, a lua răspunderea, a suferi toate riscurile", a înfruntat, cu curaj, greutățile, a purtat demn răspunderea și a suferit toate riscurile fără să le merite ; a plătit cu viața un bun ce era al tuturor, căzînd victima celor mai negre și mai sîngeroase forțe ale reacțiunii și obscurantismului.

Om politic burghez, cu concepții democratice, patriotice, Nicolae Iorga păstrează limitele ideologice ale unui sistem idealist în esență, dar pătruns de un raționalism care i-a permis să adopte poziții înaintate în evenimentele vremii sale. Timpul, judecător suprem al valorilor, ne relevă astăzi opera acestui titan al culturii românești în toată vastitatea sa. Trăgîndu-și seva din realitățile acestor pămînturi, partea ei cea mai mare și cea mai bună este deosebit de actuală. Iubindu-și fierbinte patria și poporul, pe care l-a dorit liber și stăpîn la el acasă, militînd toată viața pentru a-i spori avuția materială și spirituală, Nicolae Iorga și-a cîștigat dreptul la recunoștința nepieritoare a acestui popor. Prin întreaga sa operă și viață, Nicolae Iorga — „un Voltaire al culturii române din primele patru decenii ale secolului" — se situează în rîndul marilor personalități ale lumii, profund atașate progresului și civilizației.

Mihai ARSENE

ȘTIINȚĂ ȘI POLITICĂ

Jim Shapiro, unul din cei trei biologi americani de la Universitatea Harvard care au reușit recent să obțină în „premieră" o genă umană pură, a hotărît să abandoneze cercetările și să se consacre vieții politice. Decizia sa intervine la scurt timp după conferința de presă ținută împreună cu cei doi colegi ai săi, în scopul de a avertiza opinia publică asupra pericolului pe care-l prezintă manipularea irresponsabilă a capitalului genetic.

Nu este primul caz cînd un om de știință părăsește căile sinuoase ale cercetării pentru a se consacra politicii. Cazul ilustrului Bertrand Russell, sau mai recent al astronautului Michael Collins, din echipajul „Apollo-11", constituie verigi dintr-o lungă „reacție în lanț". Mulți au căutat în afara spațiului nesfîrșit al științei — care li se părea totuși prea îngust — terenul sigur unde demonstrația pericolelor dezvoltării necontrolate a cercetării științifice poate găsi auditoriul cel mai larg. Unii au sperat ca prin gestul lor de supremă abdicare să avertizeze sau cel puțin să se desolidarizeze de posibilele repercusiuni nocive ale științei. Toți însă, în actul pe care-l săvîrșeau, erau perfect conștienți că nu pot și n-au nici dreptul să oprească expansiunea științei.

Este prematur de anticipat, după atîtea cazuri similare, dacă gestul lui Jim Shapiro nu va fi trădat sau deformat pe parcursul carierei sale politice de o schimbare a opiniilor sale. Oricum, legămîntul față de știință reclamă credința omului de știință într-un ideal umanist. Să sperăm că așa se va întîmpla și cu proaspeții convertiți la viața politică. Inclusiv cu Michael Collins, singurul candidat care a adus deja alegătorilor săi potențiali Luna de pe cer cu mult înainte de a le-o promite...

A. S.

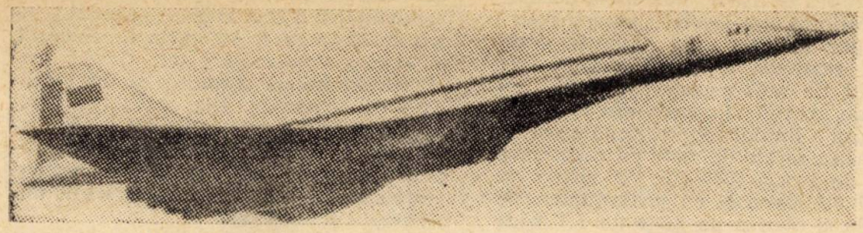

TU-144
7 300 km fără escală ; 2 200 km pe oră (de două ori viteza sunetului)

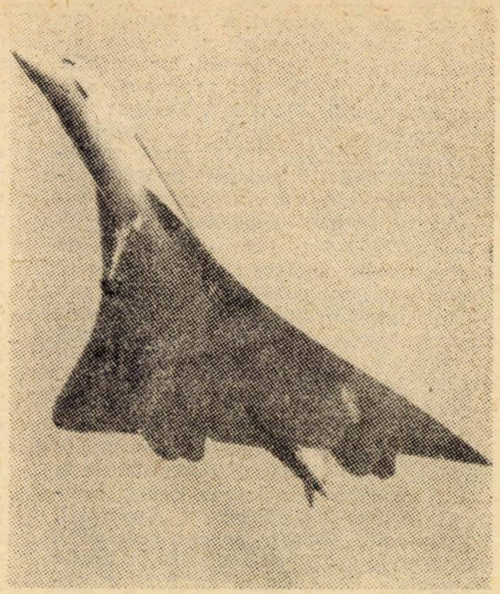

CONCORDE
6 500 km fără escală ; 1 830 km pe oră viteză medie (poate atinge și 2 200 km pe oră)

SALONUL AERONAUTIC '71

- **Două „supervedete"...**
- **...și 16 vedete de rangul I**
- **„Mamuții" și „harnicul elefănțel"**
- **Elicoptere în ediții noi**

Se credea că aproape un milion de vizitatori vor defila prin fața sutelor de aparate și miilor de instrumente de zbor expuse în pavilioanele și în perimetrele de gazon aflate pe liziera de sud a bătrînului aeroport parizian Le Bourget. Evaluările au fost depășite. De la 27 mai, cînd s-au deschis porțile imensului „salon", fluxul publicului atras de exponatele industriilor aerospațiale din lumea întreagă a fost atît de puternic încît — fără a mai socoti pe cei ce au urmărit de la porțile Parisului elegantele traiectorii ale supersonicelor „Tu-144" și „Concorde" — milionul presupus de organizatori a fost atins și larg depășit.

Expresie cuprinzătoare, elocventă, a celor mai noi succese ale laboratoarelor de cercetare și ale uzinelor constructoare de aeronave, aeroplane militare și civile, precum și a altor mijloace de zbor și de control al zborului, „salonul" a întrecut anul acesta toate recordurile știute în materie de expoziții industriale. Pe aeroportul-secund al Parisului au coborît, cu eleganță și măiestrie, cele mai prestigioase vedete aeriene ale anului 1971 : supersonicul sovietic „Tu-144", venit în zbor de la Moscova, și supersonicul franco-britanic „Concorde", sosit de la Dakar. Ele erau așteptate, firește, conform programului minuțios al unei expoziții atît de ample și de complicate, dar emoția și entuziasmul pe care l-au provocat au întrecut toate pronosticurile. Prelungi și suple, mai asemănătoare decît orice alt aparat de zbor cu siluetele unor ciudate și totuși docile păsări apocaliptice, cele două „super" s-au aliniat, ca două surori aproape gemene, pe pistele de argint de la Le Bourget, aproape de vechea platformă unde fusese primit triumfal Charles Lindbergh în 1927 după primul zbor transatlantic fără escală și unde se află expus acum aparatul de pînză și de sîrmă al îndrăznețului Louis Blériot, aviatorul-constructor care a traversat pentru întîia oară în zbor Marea Mînecii, la 25 iulie 1909.

Pe lîngă cele două vedete supersonice, expoziția prezintă nu mai puțin de 174 aparate de zbor lansate pe piața mondială în ultimii 2—3 ani și zeci de machete la mărime reală ale aparatelor aflate în halele de montaj și care vor decola, aproape toate la verticală, în următorii doi ani, pînă la viitorul „salon". Pentru a întregi tabloul succeselor aerospațiale obținute de oameni și ascensiunea lor în depărtările cosmice, la Le Bourget au fost expuse „dubluri" ale celor mai interesante agregate astronautice : „Luna-16", automatul construit în uzinele sovietice care a recoltat și a adus pe Pămînt mostre de sol selenar ; „Lunohod-1" primul autovehicul care a circulat pe Lună ; capsula americană „Apollo-12" (prima coborîre a oamenilor pe Lună) ; o copie „în mărime naturală" a automobilului selenar „Rover", pregătit pentru a circula pe Lună la sfîrșitul lui iulie, anul acesta, în zborul „Apollo-15". și — ca o prefigurare a deceniilor viitoare — o machetă „science-fiction" a stației circumterestre „Skylab", aflată deocamdată în stare de proiect.

Din marele „stol" de aparate zburătoare, specialiștii desprind nu mai puțin de 18 vedete de rangul întîi, a căror biografie tehnică se cuvine consemnată. Iată vreo cîteva :

— TUPOLEV-144, supersonic construit în uzinele aeronautice sovietice, după planurile lui Alexei Tupolev ; este un cvadrireactor apt să zboare 7 300 de kilometri fără escală, cu viteza de croazieră de 2 Mach, adică de două ori viteza sunetului, deci 2 200 de kilometri pe oră ; capacitatea lui de transport este de 12 tone (sau de 120 de pasageri, cu tot confortul adecvat) ; la 12 noiembrie 1970, în timpul zborurilor de încercare, „Tu-144" s-a înălțat la 17 000 de metri și a atins viteza de 2 433 de kilometri pe oră. În declarațiile făcute la conferința de presă organizată acum cîteva zile pe aeroportul Le Bourget, Pavel Dementiev, ministrul aviației civile sovietice, a precizat că zborurile de încercare ale „prototipului supersonic" sînt considerate ca încheiate și satisfăcătoare, ceea ce a permis uzinelor de la Voronej să treacă la construirea „exemplarelor de serie". Intrarea în serviciu, adică zborurile regulate pe liniile aeriene interne de lungă distanță ale Uniunii Sovietice și, eventual, pe alte linii, internaționale, va avea loc către finele anului 1973 sau începutul lui 1974.

— CONCORDE, atît de mult discutatul supersonic construit în cooperare de uzinele aeronautice franceze și britanice, are, în diferite stadii de încercare, două exemplare : 001 și 002. La Le Bourget se află expus aparatul 001, primul născut din imensele hangare ale uzinelor „Sud-Aviation". Deocamdată, „splendidul monstru" nu poate fi văzut decît pe dinafară. În fuselajul lui este instalat un fantastic laborator de avio-metrie, care din motive de strategie industrială nu poate fi arătat publicului. Nu este mai puțin adevărat că supersonicul „Concorde-001" are în palmaresul său, încă foarte scurt, un zbor cu un pasager ilustru, președintele Georges Pompidou. S-a remarcat de altfel, în presa internațională că, tocmai în zilele în care Senatul american torpila definitiv programul de construcție a „marelui absent" de la Le Bourget, supersonicul american SST, rămas în cartoane, președintele Franței a făcut un raid inaugural Paris — Toulouse la bordul lui „Concorde-001". Și, deoarece distanța dintre cele două orașe franceze era prea scurtă pentru posibilitățile unui supersonic, pilotul Jean Turcat a fost obligat să facă un larg ocol peste Oceanul Atlantic. În acest periplu, „Concorde-001" a zburat cu viteza medie de 1 830 de kilometri pe oră, dar timp de 20 de minute, la 14 000 de metri deasupra Oceanului, a atins 2 200 de km/oră.

Intrat în construcție acum 9 ani, supersonicul „Concorde" costă suma foarte „cochetă" de 12 miliarde de franci francezi. (Se pare că acesta este argumentul care i-a speriat pe senatorii americani). 001 și 002, considerate ca prototipuri, s-ar putea să nu zboare niciodată pe liniile de pasageri. În schimb, exemplarele următoare, deja aflate parțial în hangare, vor începe exploatarea comercială în 1974. Un „Concorde" de serie va putea duce 124 de pasageri sau 12 tone de mărfuri cu viteza de aproape 2 Mach pe distanța de 6 500 de kilometri, fără escală.

→

Îndată după aceste două „capete de afiș", expoziția prezintă pe cei mai proaspeți uriași ai liniilor aeriene mondiale. Pe primul loc se află avionul-mamut „DC-10", produs de uzinele americane „Douglas". Echipat cu trei reactoare (cîte 20 de tone forță de propulsie fiecare), „DC-10" poate transporta 350—400 de pasageri la 6 000 kilometri distanță, cu viteza imediat subsonică, adică 950—1 000 km/oră.

— BOEING-747. Foarte aproape de performanțele acestui mamut aerian se situează și „Boeing-747", cunoscut sub numele împrumutat din fauna lui Walt Disney „Jumbo-jet". Harnicul-elefănțel — cum i se mai spune lui „747" — a debutat în zborul de încercare la 9 februarie 1969, a dat satisfacție — pentru că a putut să transporte 350 de pasageri cu circa 900 de kilometri pe oră la distanțe de 4—5 000 de kilometri — și a fost imediat adoptat de cîteva companii aeriene („Panam", „Swissair", „Lufthansa", „Boac", „Sabena", „KLM"), care s-au și grăbit să-l lanseze pe liniile comerciale. Rezultatele au fost în general bune, „Boeing-747" dovedind un grad înalt de securitate a zborului, mai ales în cazul tulburărilor atmosferice, care-l lasă destul de indiferent. Urgența construcției, foarte utilă pentru marile uzine aeronautice din Seattle, care l-au produs într-un moment de criză financiară, s-a arătat mai puțin favorabilă pentru reputația tehnică a lui „Jumbo". Vreo cîteva reactoare au luat foc în timpul pregătirilor de decolare, la încălzire. Mai multe anvelope ale uriașului său tren de aterizaj au făcut explozie sub presiunea poverii pe care o suportau la aterizare. Acum, la Le Bourget, constructorii americani afirmă că au prezentat un nou „cap de serie" impecabil.

— TRISTAR L-1011. Vecinul lui la expoziție este alt subsonic uriaș, „TriStar L-1011", produs de uzinele americane „Lockheed". Este un exemplar de probă — și s-ar putea ca el să rămînă fără urmași. „TriStar" nu s-a născut sub o zodie fericită din cauză că cele trei reactoare ce-l propulsează sînt fabricate de uzinele britanice „Rolls-Royce". Foarte bune din punctul de vedere al calității, aceste reactoare sînt extraordinar de scumpe și — în ultima vreme — producția lor a devenit problematică în urma „falimentului" parțial prin care au trecut venerabilele fabrici de automobile și avioane de la Bristol.

— ILIUȘIN-76. Pe lîngă sectorul „elefanților" care transportă călători, „salonul" mai prezintă și perimetrul vast al „mamuților" pentru mărfuri. Două specimene atrag îndeosebi atenția. Giganticul „ILIUȘIN-76", prezentat pentru prima oară, este un cvadrireactor de tip „cargo", în greutate de 150 de tone, capabil să zboare, cu încărcătura completă, la 13 000 de metri înălțime, cu 900 de kilometri pe oră. Calitatea lui deosebit de interesantă și de importantă este că poate să decoleze și să aterizeze pe distanțe foarte scurte și chiar pe piste de iarbă, fără amenajări speciale.

— GALAXY C-5-A. Aceleași performanțe le obține și „supermamutul" american „Galaxy C-5-A", pe care-l construiesc uzinele „Lockheed". Avionul acesta imens, ce pare că astupă orizontul cu dimensiunile lui, cîntărește 350 de tone, zboară cu 870 km/oră, poate cără poveri de 110 tone pînă la 10 000 de kilometri depărtare, fără oprire. Din păcate, „Galaxy C-5-A" are pentru moment o destinație tristă. Toată producția este contractată de armata americană pentru nevoile logistice ale unităților din Indochina.

La umbra uriașilor, avioanele de mărime mijlocie, așa-zisele „moyen-courrier", par simțitor mai modeste decît sînt în realitate. O parte majoră din numărul de avio-pasageri circulă cu astfel de aparate. Rețeaua din ce în ce mai deasă a liniilor internaționale scurte utilizează aparate de zbor cu capacitate medie de locuri (50—70), cu viteze de ordinul 0,5 Mach și cu posibilitatea de a decola și ateriza pe piste de cel mult 1—2 km. În același timp, însă, companiile aeriene, controlate de stat, ținute sub presiunea societăților de asigurare și sub sancțiunea psihologică a pasagerilor, nu mai contractează decît aparate dotate cu cel mai modern echipament electronic de zbor.

În acest sens s-au concentrat de altfel eforturile uzinelor constructoare de avioane civile „moyen-courrier". Britanicul „BAC-111", cunoscut sub numele „One-eleven", bireactor pentru 80 de pasageri pentru distanțe „continentale" de 2 500 de kilometri, expune noua lui variantă, „475", care va fi prezentată în zboruri zilnice de agrement pentru vizitatorii „salonului ". În aceeași familie se numără și noul aparat al constructorului francez Marcel Dassault, menit să aibă un mare succes comercial, așa cum îi prezice și numele : „Mercure". Bireactor, echipat cu motoare fabricate de o uzină americană (pentru a i se înlesni intrarea pe liniile civile din Statele Unite), „Mercure" poate să zboare cu 7—800 de km/oră, transportă fără oprire 150 de pasageri la distanța de 1 500 de kilometri, dar nu există, pînă acum, decît în stare de prototip, cu toate că a fost contractat de companiile cumpărătoare pentru zboruri regulate în aprilie 1973.

Va fi oare ajuns din urmă de alt avion comercial foarte discutat și a cărui soartă s-a aflat multă vreme pe muchie de cuțit, anume „Airbus A-300-B" ? Acest „uriaș-mic" pe care-l fabrică, în cooperare, uzine franceze, vest-germane și olandeze (după ce îl începuseră englezii), poate zbura cu 260 de călători la 2 500 de kilometri, în aproximativ 3 ore. Este programat pentru curse în 1974. Acum, la Le Bourget, el este o strălucitoare dar simplă machetă din foi de aluminiu și două carcase de reactoare. Din tot acest „grăsuț" Airbus, nu este veritabil decît confortul interior — scaunele comode, ecranele de televiziune, spațiile de lucru și restaurantul — finisat în scopuri de anticipație publicitară.

De o atenție unanimă se bucură elicopterele. Uzinele franceze „Aerospatiale" (foste „Sud-Aviation" pînă anul trecut) prezintă trei variante din cunoscuta serie „Alouette" și trei tipuri noi, cu performanțe de valoare mondială : „S.A. 315 Lama", „S.A. 341 Gazelle" și „S.A. 330 Puma".

Un veritabil deținător de recorduri impresionante este elicopterul sovietic „V-12", care în anul 1969 a izbutit să ridice o sarcină de 40 000 de kilograme la 2 000 de metri și să zboare la orizontală cu 200 de kilometri pe oră.

Mai expun avioane mici și mijlocii, elicoptere, machete de aparate speciale cu decolare verticală, agregate și instrumente de pilotaj automat de orientare „oarbă", uzine aeronautice și de utilaj electronic din Canada, R.F. a Germaniei, Italia, Danemarca, Spania, Statele Unite, Franța, Anglia, Israel, Japonia, Olanda, Elveția, Suedia, Iugoslavia, Cehoslovacia și Uniunea Sovietică.

Este cu neputință ca un vizitator, înzestrat cu cea mai mare bunăvoință, să poată trece în revistă această copioasă demonstrație a succesului aerospațial. Cel mult, așezat confortabil pe scaunele unuia din cele peste o sută de baruri și restaurante instalate „ad hoc" pe lîngă aeroportul Le Bourget, poate să admire interminabilul carusel de „mamuți", de „alouette", de „Mirage" și de „supersonice" care trasează de dimineață pînă seara, pe cer, linii infinite și volute grațioase, albe, caligrafia omului modern.

Mircea GRIGORESCU

Album de familie

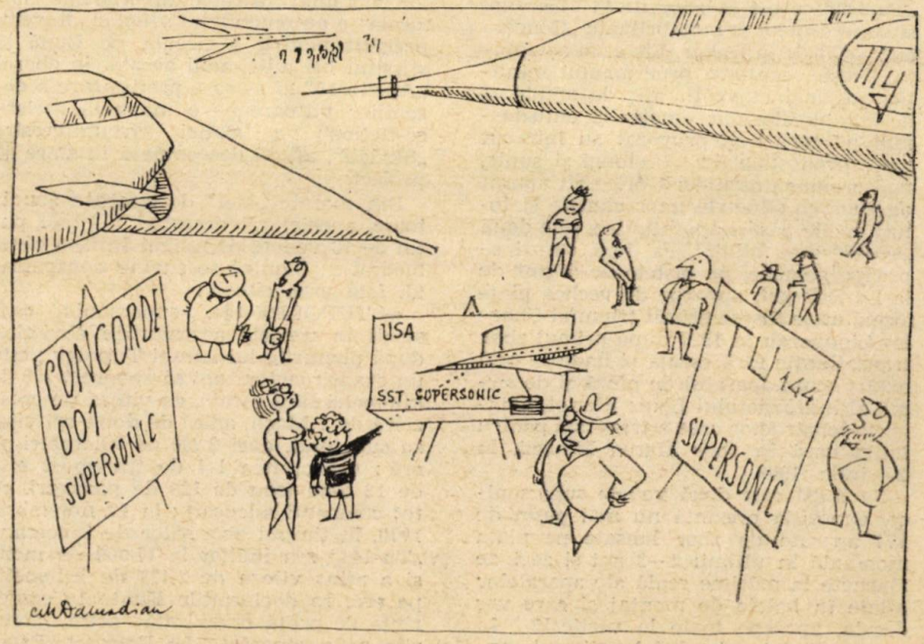

— Tăticule, nu poți să-mi cumperi mie jucăria asta ?...

Desen de Cik **DAMADIAN**

THE TIMES
LONDRA

DE CE AU PIERDUT CONSERVATORII

REZULTATELE alegerilor locale constituie în mod clar o foarte gravă înfrîngere pentru guvernul conservator şi o victorie foarte încurajatoare pentru opoziţia laburistă. Statisticile arată că este cel mai slab rezultat înregistrat de conservatori în comparaţie cu toate alegerile locale de după război. O mişcare naţională de opinie de acest gen trebuie să fie atribuită unor motive de proporţii naţionale. Protestul este îndreptat nu împotriva consiliilor conservatoare locale, ci împotriva guvernului.

Motivul acestei scăderi masive a sprijinului obţinut de conservatori este suficient de limpede. Problemele economice „gemene" — creşterea preţurilor şi a şomajului — constituie o explicaţie firească şi, practic, completă. De altfel, ocupîndu-se de aceste probleme, „The Times" a prevăzut în repetate rînduri că politica guvernului va duce tocmai la o asemenea pronunţată lipsă de popularitate electorală.

O nepopularitate de acest gen, deşi nu de acest grad, au cunoscut de fapt toate guvernele de după război. În fiecare parlament, partidul aflat la conducere a trecut în perioada corespunzătoare prin eşecuri serioase în alegerile pentru organele locale, fapt care nu a avut neapărat efect asupra alegerilor generale organizate la sfîrşitul unei legislaturi parlamentare. Din cele şapte alegeri generale de după război, guvernul a cîştigat patru şi a fost înfrînt în trei.

Aşadar, după criterii pur statistice, era în mod practic cert că actualul guvern va suferi într-o anumită etapă eşecuri serioase. Tradiţia înfrîngerii în alegerile de la jumătatea mandatului în Statele Unite este foarte asemănătoare. Aceasta nu înseamnă însă că guvernul nu trebuie să ia foarte în serios recentul său eşec. Este mai greu să guvernezi cu succes într-o perioadă de nemulţumire a opiniei publice. Presiunile menite să limiteze creşterea şomajului vor fi probabil vara aceasta mai puternice. Presiunile patronilor pentru o îngheţare a salariilor vor fi şi ele mai accentuate.

Întrucît actuala legislatură parlamentară va mai dura patru ani, Heath este în situaţia de a rezista în continuare presiunilor pentru o schimbare de orientare în politica economică, în cazul în care consideră aceste presiuni drept contrare aplicării strategiei sale. Dar alegerile locale îi pun o problemă reală. Am revenit acum la situaţia în care orice alegeri locale trebuie privite drept un test serios.

Rezultatele alegerilor locale nu au fost provocate de tratativele cu privire la intrarea în C.E.E. şi, de fapt, rezultatele acestui gen de alegeri nu au fost niciodată determinate de considerente de politică externă. Totuşi, în măsura în care ele slăbesc poziţia guvernului, aceste rezultate îngreunează foarte mult aplicarea „politicii europene" a guvernului, inclusiv poziţia adepţilor laburişti ai intrării Angliei în C.E.E. Totuşi, date fiind cele două tabere existente în rîndurile partidului laburist în această problemă, orice încercare de a folosi problema intrării în C.E.E. pentru a obţine un avantaj politic este absurdă. O asemenea manevră n-ar face decît să scoată în evidenţă dezbinările din cadrul partidului laburist.

Problema care a dus la victoria conservatorilor în alegerile parlamentare de anul trecut — şi care a provocat înfrîngerea lor în alegerile actuale — continuă să fie problema creşterii preţurilor. Dacă Heath continuă strategia sa economică, această strategie va trebui să dea roade pentru ca ţara să o accepte şi chiar şi atunci va fi nevoie de timp pentru ca ea să frîneze creşterea preţurilor. Între timp, se vor suporta consecinţele ei, inclusiv consecinţele şomajului. Oricum, rezultatele alegerilor locale au scos în evidenţă costul politic al acestei strategii şi au subliniat îngustimea marjei pe care se bazează.

LE MONDE diplomatique
PARIS

DUBLIN-UL ŞI CRIZA DIN ULSTER

„PUŞCA, nu există decît puşca", îmi repetă un tînăr extremist într-un bar din Belfast, în timp ce, aproape în aceeaşi clipă, ministrul afacerilor externe al Republicii Irlandeze, dr. Patrick Hillery, declara în Dail (parlamentul de la Dublin) : „Irlanda nu va fi unificată pe calea armelor. Irlanda nu va tolera să fie comandată prin arme".

Cele de mai sus oglindesc neînţelegerea dintre activiştii catolici din Ulster (Irlanda de Nord) şi autorităţile Republicii Irlandeze. „Nu au cap politic", se afirmă la Dublin la adresa teroriştilor din Ulster. „Luaţi dorinţele voastre drept realităţi şi nu înţe-

→

FOTOCRONICĂ

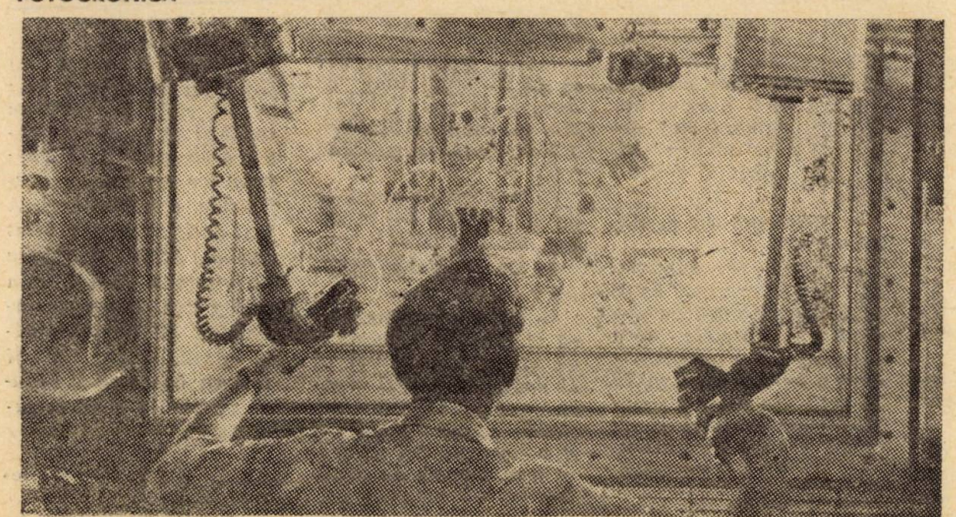

În spatele unei „vitrine" protectoare, un specialist din cadrul Comisiei britanice pentru energie atomică supraveghează încărcarea reactorului nuclear de la Harwell

legeți nimic din situația noastră reală", este replica dată la Belfast.

De fapt, la prima vedere, luptele care sfîșie cele șase districte ale Irlandei de Nord par să nu afecteze decît foarte superficial viața Republicii Irlandeze, astfel încît se poate pune întrebarea dacă autoritățile de la Dublin continuă să participe la diferend, așa cum vor să lase să se creadă. Desigur, cînd în vara anului 1969, la Belfast și Londonderry fuseseră înălțate primele baricade, guvernul lui Jack Lynch a înmulțit declarațiile și a făcut cîteva gesturi în favoarea „fraților din nord". Populația catolică, fugind de exterminare, a reușit să găsească un refugiu „la sud de frontieră", în centre de primire înființate de autorități. Au fost improvizate și spitale de campanie. Potrivit anumitor zvonuri, în nordul Republicii ar fi fost înființate și tabere de antrenament militar, cu acordul tacit al autorităților de la Dublin.

„Guvernul nostru nu poate sta cu brațele încrucișate în fața pericolelor care amenință populația catolică din nord", tuna pe atunci primul ministru al Irlandei. Totuși, după mai puțin de doi ani — și în ciuda prezenței permanente în Ulster a vreo zece mii de soldați britanici pe picior de război — Dublinul face tot mai multe declarații conciliante. În noiembrie trecut, Lynch spunea la O.N.U. : „Sîntem hotărîți să rezolvăm criza pe cale pașnică".

Între timp, un proces răsunător dezvăluise faptul că în 1969 exista un „plan de urgență" prevăzînd, printre altele, livrarea de arme insurgenților catolici din Ulster. Implicați în această afacere, trei miniștri din cabinetul Lynch — Haughey, Blaney și Boland, membri ai partidului „Fianna Fail" aflat la putere — fuseseră nevoiți să demisioneze. Deși inculpații nu au negat faptele care le erau reproșate, afacerea s-a încheiat în decembrie trecut printr-o achitare generală.

JACK LYNCH
De la declarații „dure" la atitudini conciliante

Acest proces a scos la iveală și disensiunile pe care evenimentele din nord le provocaseră în cadrul partidului, între „materialiști pragmatici"— dornici să înăbușească revolta prin frînarea celor mai extremiste elemente — și nostalgicii „activismului republican", care considerau mai inteligent și, în cele din urmă, mai rentabil să preia conducerea rebeliunii din nord pentru a o controla mai bine „dinăuntru". În orice caz și unii și ceilalți aveau aceeași preocupare : să înăbușească dezvoltarea revoltei din nord. Într-adevăr, aceasta, pe lîngă că poartă în sine germenii unei revoluții totdeauna posibile — și care s-ar face pe seama claselor avute reprezentate în parlamentul și în guvernul de la Dublin —împiedică sau cel puțin stînjenește considerabil reconversiunea economică începută de burghezia irlandeză, preocupată de perspectiva eventualei aderări la Piața comună.

Care e situația partidelor de opoziție din Dail ? La dreapta „Fine Gael", care reprezintă burghezia agrară irlandeză, iar la stînga partidul laburist (ostil aderării la Piața comună). Ambele se pronunță în favoarea unei soluții pașnice a conflictului nord-irlan-

→

CONTRAPUNCT

PANICĂ LA WASHINGTON

Art Buchwald

Una dintre cele mai mari temeri provocate de recenta încercare a adversarilor războiului din Vietnam de a bloca străzile Washingtonului a fost următoarea : nu cumva contribuabilul american să descopere că numai jumătate din funcționarii departamentali sînt cu adevărat necesari pentru administrarea țării. Am constatat acest lucru plecînd cu mașina spre centru, împreună cu prietenul meu Phil Jaylan, în acea dimineață de luni cînd demonstranții făcuseră prima lor încercare de a împiedica pe funcționarii publici să ajungă la lucru.

Jaylan, care este funcționar la Departamentul Infinității Birocratice, a venit să mă ia la ora 7 dimineața cu Volkswagen-ul lui. Nu l-am văzut niciodată atît de nervos.

— Nu fi necăjit, Jaylan, i-am spus eu. Nu vor fi violențe.

— Nu violența mă îngrijorează, mi-a răspuns Jaylan, transpirînd de emoție. Mă îngrijorează slujba mea...

— N-o să te dea afară pentru că ai întîrziat și tu odată...

— Nu e vorba de întîrziere. S-ar putea să descopere că nu au nevoie de mine.

— Nu înțeleg.

— Uite ce este, mi-a explicat Jaylan, timp de 30 de ani administrația s-a extins într-un ritm feroce. Au fost înființate peste noapte departamente noi, departamente vechi au fost mărite fără nici un motiv. Administrația este atît de umflată încît nimeni nu știe cîți oameni sînt de fapt necesari pentru ca ea să-și continue activitatea.

— Asta cam așa e, am admis eu.

— Ei, să presupunem că demonstranții ăștia reușesc să blocheze podurile și șoselele spre Maryland și Virginia. Aceasta ar însemna că 70 la sută din totalul funcționarilor publici să nu poată ajunge la lucru.

— Ar fi o catastrofă, i-am spus eu.

— Dar să presupunem că nu ar fi o catastrofă. Să presupunem că administrația ar descoperi cu acest prilej că are nevoie de numai 30 la sută din efectivul ei. Care-vasăzică, dacă demonstranții reușesc să blocheze căile de acces spre Washington și administrația continuă totuși să lucreze normal, diseară întreaga țară va ști cît de puțini oameni sînt de fapt necesari pentru a se îngriji de treburile națiunii.

— Nu putem permite să se întîmple una ca asta, i-am spus lui Jaylan, în timp ce ocoleam o ladă de gunoi pe două roți.

— Trebuie să ajung la birou înaintea lui Bradley, mi-a spus el.

— De ce tocmai Bradley ?

— Stă lîngă mine. Dacă el ajunge la lucru și eu nu, vor descoperi că el poate să facă și munca mea și munca lui. Dacă ajung acolo și Bradley nu, pot dovedi că n-au nevoie de Bradley.

— Vai, Jaylan, i-am spus eu, cîtă mîncătorie!

— Nu numai eu sînt așa. Vezi toate automobilele astea, unul lîngă altul ? În fiecare dintre ele se află un Jaylan care încearcă să ajungă la lucru înaintea unui Bradley.

Mergînd mai mult pe trotuar, Jaylan a reușit să ajungă la timp la lucru. În seara aceea, în drum spre casă, mi-a dezvăluit că nimeni nu lipsise de la birou.

— De fapt, mai mulți funcționari aflați în concediu de odihnă sau în concediu de boală au venit și ei la lucru pentru a se asigura că slujbele lor nu vor fi desființate, a adăugat el. A fost desigur greu, a oftat Jaylan. Fără strălucita activitate a poliției și a militarilor, care i-au împrăștiat pe demonstranți, administrația ar fi trebuit poate să-și reducă statele de plată la jumătate...

(După **International Herald Tribune**)

dez, însoțită de reforme social-economice și de organizarea în Ulster a unui referendum pentru a se hotărî în privința reunificării celor două Irlande.

Nu e mai puțin adevărat că, prin înfruntările permanente care se desfășoară acolo, cele șase districte din nord reprezintă o grea ipotecă în legătură cu eventuala aderare la C.E.E. Toate măsurile luate de guvernul lui Lynch în legătură cu criza din Ulster trebuie analizate în această perspectivă. Astfel, organizarea de întrevederi tripartite între Londra, Belfast și Dublin, pentru definirea unei tactici comune privind negocierile cu Piața comună, implică dezamorsarea sistematică a „mașinii infernale" ulsteriene, renunțarea la un anumit număr de revendicări ale republicanilor din Irlanda de Nord și încheierea unui pact, cel puțin tacit, de neintervenție în provincia britanică. Dar marja de manevră a primului ministru irlandez este redusă ; el trebuie, pe de o parte, să fie pe placul cercurilor conducătoare britanice și al reprezentanților lor în cadrul burgheziei irlandeze, iar pe de altă parte, să țină seama concomitent de o opinie publică rămasă foarte receptivă la ideea abolirii împărțirii Irlandei, a reunificării, a luptei republicane. Desigur, gesturile și declarațiile demagogice sînt citeodată suficiente pentru a face față acestei ultime sarcini, dar Lynch știe că, într-o anumită măsură, situația din Ulster și repercusiunile ei în Republica Irlanda îi scapă.

Într-adevăr, elementele motrice ale tulburărilor din Ulster nu apar în dezbaterile din Dail, ci în așa-numita opoziție extraparlamentară. Aceasta — foarte complexă — cuprinde, printre altele, mișcarea republicană, cu o aripă politică cunoscută sub numele de „Sinn Fein" și o aripă militară denumită I.R.A. (Armata Republicană Irlandeză clandestină). Această mișcare abia începe să depășească handicapul absenței ei în 1969 de pe teatrul de operațiuni din Ulster, absență al cărei rezultat a fost o sciziune între „officials", favorabili unei acțiuni strict politice, și „provisionals", care preferă lupta armată de eliberare împotriva trupelor britanice.

Autoritățile de la Dublin n-au văzut cu ochi buni faptul că I.R.A. recucerește în ultimele luni terenul pierdut în orașele din nord, se înarmează și pregătește rezistența împotriva „armatei britanice de ocupație". În decembrie trecut, primul ministru al Republicii Irlanda a amenințat chiar că va redeschide lagărele de internare care existau în anii '50. Pentru a justifica această măsură excepțională, el denunța proiectele de răpire a unor personalități irlandeze și britanice pe care le-ar fi urzit un grup de militanți din sud denumit „Saor Eire" (Irlanda liberă). Acest grup, alcătuit din disidenți ai I.R.A., s-a specializat în atacuri împotriva băncilor din Irlanda. Fondurile astfel obținute i-au permis, susține primul ministru, să furnizeze cea mai mare parte a armelor care circulă în prezent în rîndurile comunității catolice din Ulster.

Din păcate pentru primul ministru, fluturarea amenințării lagărelor de detențiune s-a dovedit a fi o manevră greșită. Pe de o parte, a sporit considerabil prestigiul luptătorilor clandestini din „Saor Eire" într-o țară în care „romantismul revoluționar" are tradiții și se sprijină pe condiții de existență deseori mizere ; pe de altă parte, amenințarea a provocat rezistență în toate cercurile republicane, liberale și sindicale din Republica Irlanda, care s-au simțit vizate. Astfel, la Dublin a fost creată în martie o alianță cuprinzînd membri ai partidului „Sinn Fein", partidul laburist, grupul „Saor Eire", grupul „People's Democracy" și alte mișcări cu orientare de stînga. Această alianță se pronunță pentru o „republică a oamenilor muncii" în cele 32 de districte irlandeze (nord și sud), pentru plecarea imediată a soldaților britanici și împotriva intrării în Piața comună. Va deveni oare, această alianță, în lunile următoare, forța capabilă să preia ștafeta de la I.R.A. pentru a duce la bun sfîrșit ceea ce e denumit drept „a doua luptă pentru eliberarea întregii Irlande" ? E prea devreme pentru a ne pronunța dar, încă de pe acum, este cert că asistăm la începutul unei delimitări mai precise a stîngii în Irlanda.

Marcel BONNANS

ИЗВЕСТИЯ

MOSCOVA

SEUL: SE MIZEAZĂ PE MARIONETE

DUPĂ CÎTEVA runde de tratative între Washington și regimul de la Seul, a fost anunțată reducerea parțială a efectivului trupelor americane din Coreea de sud. Din relatările presei rezultă că ultimele subunități ale diviziei a 7-a americane, cu un efectiv de 20 000 de militari, au părăsit Coreea de sud.

Propaganda americană a făcut o largă publicitate acestei hotărîri, prezentînd-o ca o manifestare a „bunăvoinței" Washingtonului, ca o nouă expresie a năzuinței spre destinderea atmosferei din peninsula coreeană. Este însă absolut evident că retragerea parțială a trupelor americane din Coreea de sud nu are nimic comun cu „bunăvoința" și cu atît mai puțin cu năzuința spre destinderea atmosferei. Nu este vorba decît de o transpunere în continuare în practică a faimoasei „doctrine guameze" a Washingtonului, care prevede trecerea pe umerii aliaților a greului poverii militare. În Coreea de sud, ca și în Indochina, S.U.A. mizează pe armata de mercenari. Retragerea parțială a trupelor din Coreea de sud va permite Washingtonului, în pofida reducerii „prezenței sale militare" să mențină acest avanpost din Extremul Orient.

În schimbul retragerii parțiale a trupelor, Washingtonul a oferit o serie de angajamente președintelui fantoșă Pak Cijan Hi. În particular, S.U.A. își asumă cheltuielile legate de reechiparea cu un nou armament a armatei sud-coreene de 600 000 de oameni. Pe lîngă cele 140 milioane de dolari, acordate anual în

→

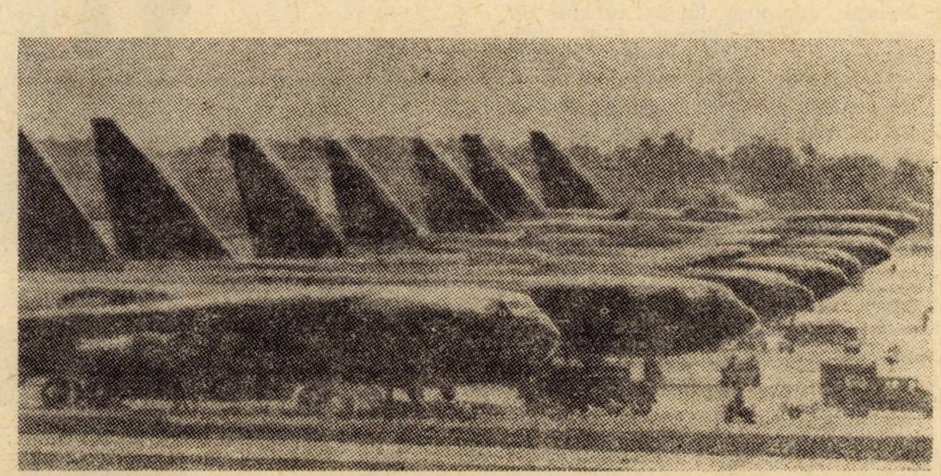

BAZĂ MILITARĂ AMERICANĂ
„Doctrina Guam" în acțiune

VITTORIO WINSPEARE GUICCIARDI

director general al Oficiului Naţiunilor Unite de la Geneva

La invitaţia Ministerului Afacerilor Externe, Vittorio Winspeare Guicciardi, secretar general adjunct al O.N.U., director general al Oficiului Naţiunilor Unite de la Geneva, va face o vizită în ţara noastră în prima jumătate a lunii iunie.

Vittorio Winspeare Guicciardi s-a născut la Catania (Italia), la 19 august 1912. Face studii economice la Universitatea Bocconi din Milano. Ulterior îşi ia doctoratul în litere. În anul 1936 îşi începe cariera diplomatică, funcţionînd succesiv în cadrul misiunilor diplomatice italiene din Brazilia şi Peru. Timp de patru ani (1945—1949) lucrează în cadrul misiunii diplomatice italiene din capitala Marii Britanii, îndeplinind funcţia de secretar de ambasadă. La convocarea Conferinţei de pace de la Paris a fost chemat în rîndurile membrilor delegaţiei italiene. Ulterior reprezintă Italia la reuniunile pregătitoare care au condus la elaborarea statutului Consiliului Europei (Londra, martie 1948), precum şi la prima sesiune a Consiliului Europei (Londra, mai 1949).

Ocupă succesiv posturile de prim-secretar al ambasadei Italiei la Bonn (1951—1954), de consul general al Italiei în Berlinul occidental (1954—1958). Devine apoi secretar general adjunct al Ministerului Afacerilor Externe al Italiei, ocupînd acest post între 1958—1961. I se încredinţează ulterior funcţiuni importante în diplomaţia italiană : ambasador în Irlanda (1961—1966) şi apoi în Cehoslovacia (1966—1967).

Avînd o bogată experienţă în diplomaţia bilaterală şi multilaterală, Vittorio Winspeare Guicciardi avea să fie numit, la 22 decembrie 1967, de către U Thant, secretarul general al O.N.U., la conducerea Oficiului Naţiunilor Unite de la Geneva. Preia propriu-zis această funcţie o jumătate de an mai tîrziu, la 1 iulie 1968, după expirarea mandatului lui Pier P. Spinelli.

În această nouă calitate, Vittorio Winspeare Guicciardi a adus o contribuţie pozitivă la toate activităţile desfăşurate de Oficiul Naţiunilor Unite de la Geneva şi sub auspiciile acestuia. Asociind consecvenţei cu care se dedică traducerii în viaţă a principiilor şi scopurilor înscrise în Carta Naţiunilor Unite un original efort de imaginaţie, acţiunea lui Vittorio Winspeare Guicciardi îşi găseşte o raţiune fundamentală în serviciul pus în slujba comunităţii internaţionale. Ilustrative în acest sens sînt cuvintele rostite la deschiderea celei de-a 27-a sesiuni a Comisiei drepturilor omului : „Este în aceasta o sarcină care merită atenţia noastră şi care reclamă sprijinul tuturor. Căci ştim prea bine că, fără preeminenţa pe care o acordaţi persoanei umane, societatea, atît de dezvoltată cît poate fi, atît de perfecţionată din punct de vedere tehnic cît poate deveni, nu ar constitui încă acea comunitate veritabil umană şi autentic umanistă la care aspirăm".

G. G. P.

---

cadrul asistenţei militare, guvernanţilor de la Seul le vor mai fi alocate în decurs de 5 ani alte 1,5 miliarde dolari. În plus, Pentagonul intenţionează să transmită armatei de marionete mijloacele militare şi de transport, rămase de la divizia americană, în valoare de 100 milioane de dolari. Regimului de la Seul i se vor acorda, de asemenea, credite pentru construirea de întreprinderi militare. Recent, de exemplu, a fost semnată convenţia prevăzînd construirea în zona Pusanului a unei uzine de armament de artilerie.

S.U.A. s-au angajat să asigure Coreei de sud „acoperirea aeriană", adică să-şi păstreze aici forţele aeriene militare, Peninsula coreeană este inclusă în zona operativă de acţiuni a unităţii aeriene americane cu baza la Okinawa. Recent s-a anunţat formarea unei noi unităţi de aviaţie, compusă din 54 avioane de vînătoare şi bombardament F-4, care a fost mutată din Japonia pe aerodromurile sud-coreene. La mijlocul verii se preconizează redislocarea în Coreea de sud, de la bazele japoneze, a unei escadrile de avioane de recunoaştere.

Washingtonul caută să asocieze Japonia la înfăptuirea planurilor sale agresive în Coreea de sud. Între Tokio şi Seul au loc tratative privind înfiinţarea unui aşa-numit „comitet militar de legătură". La Tokio s-au făcut nu o dată declaraţii semnificative în sensul că „securitatea Coreei de sud prezintă o importanţă esenţială pentru securitatea Japoniei".

Este caracteristic că toată această zarvă militară şi politică este însoţită de intensificarea provocărilor împotriva R.P.D. Coreene. În Coreea de sud au fost organizate, cu un scop evident provocator, manevre militare. În cursul acestor manevre au fost aduse din S.U.A. în Coreea de sud, pe calea aerului, două batalioane. Această acţiune a fost concepută ca o demonstrare a capacităţii transportării rapide a trupelor americane în Coreea de sud. Astfel, vorbind despre retragerea trupelor lor din Coreea de sud, S.U.A. îşi intensifică totodată forţa militară în această zonă, sporesc încordarea, amplifică o activitate periculoasă pentru cauza păcii în Extremul Orient.

FOTOCRONICA

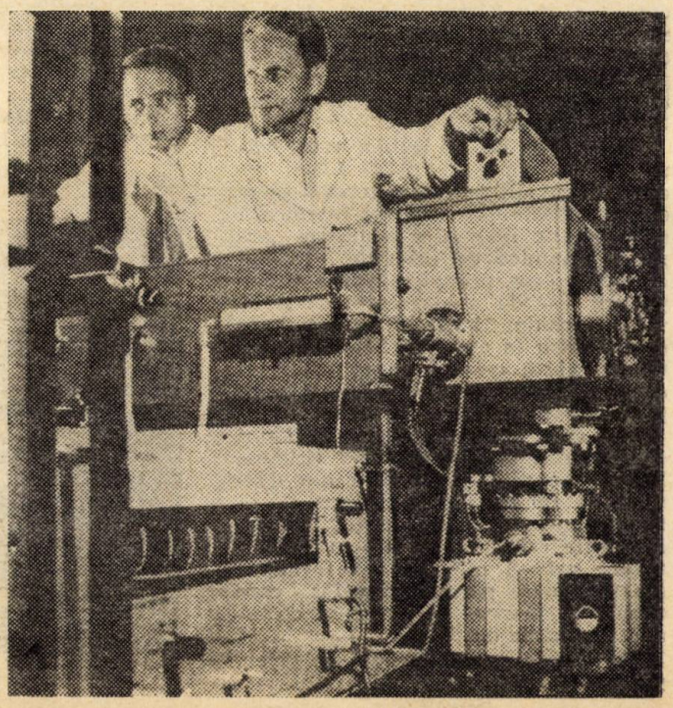

La Institutul de cercetări fizice din Braunschweig (R.F.G.), „ceasul atomic" instalat aci foloseşte de curînd ca unitate de măsură a scurgerii timpului atomul de cesiu. S-a calculat că „ceasul atomic" va devia cu o secundă de la ora exactă într-un răstimp de... 100 000 de ani

POȘTA REDACȚIEI

ALEGERI ÎN ELVEȚIA

N. Stoica, București. Consiliul Federal al Elveției (Bundesratul sau cabinetul elvețian) cuprinde șapte membri aleși de către Adunarea Federală pentru o perioadă de patru ani, fiecare fiind însărcinat cu conducerea unui minister. Unul din ei este ales, de către Adunarea Federală, președinte (în această calitate este atît șef al guvernului cît și al statului), iar un altul e desemnat vicepreședinte — amîndoi pentru o perioadă de numai un an. (În funcțiile respective pot fi realeși numai dacă a trecut un an de la încheierea ultimului mandat). Ultimii președinți ai statului (și guvernului) au fost : Roger Bonvin (1 ianuarie 1967 — 1 ianuarie 1968) ; Willy Spuehler (1 ianuarie 1968 — 1 ianuarie 1969) ; Ludwig von Moos (1 ianuarie 1969 — 1 ianuarie 1970) ; Peter Tschudi (1 ianuarie 1970 — 1 ianuarie 1971) ; Rudolf Gnaegi (1971). Actualul cabinet elvețian este o coaliție compusă din doi membri ai Partidului democrat-creștin, doi membri ai Partidului socialist, doi membri ai Partidului radical și un reprezentant al Partidului agrarian. În toamna acestui an vor avea loc alegeri pentru camerele federale. Activitatea consacrată pregătirii acestor alegeri a început de pe acum în rîndurile partidelor politice. Astfel, la un congres al Partidului democrat-creștin, desfășurat la Lucerna, s-a adoptat un plan de acțiune pentru perioada 1971—1975 și au fost exprimate unele opinii mai puțin conservatoare în raport cu alte orientări ale acestui partid : de exemplu, acordul în legătură cu scăderea vîrstei majoratului la 18 ani, măsură căreia, pînă acum, partidul i se opunea. Congresul socialiștilor a avut loc la Freibourg, prilej cu care a fost elaborat un manifest, fără elemente noi — după cum afirmă comentatorii politici. În același timp a avut loc la Sion congresul Partidului radical, în cadrul căruia atenția a fost concentrată asupra discursului ministrului finanțelor (care aparține acestui partid) în legătură cu reevaluarea francului elvețian. Cu cîteva luni înainte de alegeri nu se înregistrează schimbări notabile în rîndurile partidelor care formează coaliția guvernamentală. Ziarul „Le Monde" afirmă că „exceptînd cîteva nuanțe, programele marilor formațiuni politice helvetice tind din ce în ce mai mult să semene între ele".

Alexandru Lefter, cartier zona Nord, bloc D. 2, scara C., ap. 13, Rîmnicu Vîlcea, dorește să cumpere numerele 1—5 din acest an ale revistei „Lumea".

Dumitru Costea, Bușteni. 1. Forțele Națiunilor Unite din Cipru vor fi menținute în insulă și după expirarea mandatului actual. Secretarul general al O.N.U., U Thant, a motivat prelungirea cu alte șase luni a acestui mandat prin impasul în care se află în momentul de față convorbirile intercomunitare și prin tensiunea existentă în insulă. După cum se știe, întrerupte multă vreme, convorbirile între reprezentanții comunităților greacă și turcă au fost reluate dar nu s-a ajuns la nici un rezultat. Dimpotrivă, observatorii au remarcat atitudini din ce în ce mai intransigente în declarațiile publice ale reprezentanților celor două părți. „Dacă întrevederile dintre cele două comunități — a spus U Thant — ar ajunge la un eșec complet și recunoscut, o nouă criză importantă s-ar produce în Cipru, criză care ar avea consecințe tragice pentru populația insulei și ar putea constitui o gravă amenințare pentru pacea și securitatea din Mediterana orientală". 2. Starea de urgență a fost proclamată în 11 departamente din Turcia la 26 aprilie, inițial pentru o lună. Prelungirea ei cu încă două luni se datorează unor tulburări existente în țară — între care, spre exemplu, răpirea și asasinarea consulului general al Israelului la Istanbul. Vă recomandăm consultarea articolului apărut în nr. 20 în legătură cu situația din Turcia.

EVERESTUL NEÎNFRÎNT

S. Brumărescu, București. În a doua tentativă de cucerire a celui mai înalt vîrf din lume, omul nu a mai obținut succesul din 1953, cînd Edmund Hillary reușise să poposească la 8 848 metri. În cadrul expediției internaționale din acest an s-a încercat nu numai cucerirea Everestului (pe versantul de sud-vest) ci și a altor culmi din Himalaya. Bilanțul expedițiilor a cuprins — pe lîngă numeroase abandonuri — mai multe victime, între care alpiniștii japonezi Tevura, Aoki și Yanagiawa. Prăbușirea lor de-a lungul ghețarului Konabon a determinat restul expediției să renunțe la cucerirea vîrfului Dhaulagiri (7 618 m), deși grupul ajunsese la altitudinea de 7 200 m. Nici în cadrul unui alt grup, care încercase să recucerească Everestul, situația nu a fost mai bună. După ce un membru indian al expediției internaționale a pierit, un vest-german, un italian, un francez și un cuplu elvețian au abandonat ascensiunea. Ulterior, au fost evacuați alți alpiniști care se îmbolnăviseră. Vremea proastă continua să se mențină de-a lungul traseului ales. Și ultimii temerari — doi englezi sprijiniți de doi japonezi — au trebuit să abandoneze, epuizați, la 8 200 m.

SCRUTINUL DIN TRINIDAD-TOBAGO

Gheorghe Duca, București. 1. Alegerile care au avut loc în Trinidad-Tobago la 24 mai nu păreau prea dificile pentru Mișcarea națională a poporului — partidul de guvernămînt — dar primul ministru, Eric Williams, a avut de înfruntat o opoziție mult mai puternică decît în ultimii ani. Partidul său a pierdut o mare parte din sprijinitori în special anul trecut, în timpul revoltelor care s-au produs între februarie și aprilie, revolte generate de divergențele dintre cele două etnii care formează populația — negri și indieni. În urma proliferării manifestațiilor în care se ataca guvernul, la sfîrșitul lunii aprilie 1971, premierul Williams a declarat starea de urgență și a arestat pe liderii cîtorva grupări de opoziție neparlamentare : conducătorul Partidului unit al independenței naționale, conducătorul grupului „Tapis" și o serie de conducători sindicali. După ce, la 4 mai 1970, a fost lansat manifestul „Perspective pentru o societate nouă", privind direcțiile de dezvoltare a statului, Williams a început să recîștige, treptat, pe alegătorii pierduți. La alegerile din 24 mai, Eric Williams a avut drept principal adversar pe Arthur Raymond Napoleon Robinson (fost ministru de finanțe și de externe, care, pînă la evenimentele de anul trecut, făcuse parte din partidul de guvernămînt). Cîștigînd alegerile pentru a patra oară consecutiv, Partidul Mișcarea națională a poporului va forma noul guvern. (După independența obținută în 1962, Trinidad-Tabago a rămas membră a Commonwealth-ului ; guvernator general este sir Solomon Hochoy. Potrivit sistemului electoral, guvernatorul solicită pe liderul partidului victorios să formeze un nou guvern). Eric Williams se află în funcția de prim-ministru de la 20 iulie 1959 ; a studiat la Oxford. 2. Trinidad-Tobago este al doilea producător de petrol din Commonwealth (după Canada) și dispune — între țările latino-americane — de cel mai ridicat venit anual pe cap de locuitor, după Costa Rica și Venezuela.

„TIBÈRE"

I. Vlad, Tîrgoviște. „Tibère" (în fotografie) este numele unei rachete experimentale franceze din cadrul programului consacrat analizei detaliate a fenomenelor electrice care apar în timpul intrării în atmosferă a vehiculelor cu viteză hipersonică. Prima rachetă „Tibère" a fost lansată la 23 februarie de la Centrul de încercări din Landes. Racheta este realizată de Oficiul Național Francez de Studii și Cercetări Aerospațiale (O.N.E.R.A.).

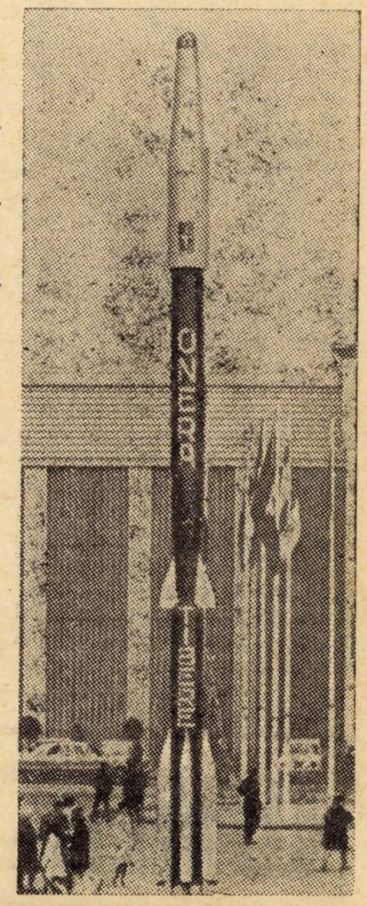

POȘTA REDACȚIEI

LIGA ITALO-AMERICANĂ

Dan Octavian, Cluj. Liga italo-americană a drepturilor civile a fost înființată în urmă cu aproape zece luni la New York, unde își are de altfel și sediul. Cuprinde astăzi peste 45 000 de membri. Rațiunile de la care s-a pornit au fost de ordin moral și social: mulți americani de origine italiană sînt suspectați pe nedrept că ar aparține Mafiei sau Cosei Nostra. Gangsteri și răufăcători de origine italiană — admit conducătorii Ligii — există dar ei nu reprezintă nici pe departe populația italo-americană. Liga italo-americană, care și-a propus drept principal scop apărarea comunității italiene din Statele Unite, militează pentru înlăturarea unor tare ale societății americane (criminalitatea, drogurile) și a inițiat o serie de acțiuni sociale: donări de sînge etc. Autoritățile americane se află încă în expectativă. Activitățile pozitive ale Ligii nu pot fi contestate. Dar, pe de altă parte, conducătorul ei este Joseph Colombo-tatăl (cunoscut ca aparținînd „Cosei Nostra"), la fel ca Frank Valenti, membru al secției locale din orașul Rochester. Se afirmă că ar mai fi membri ai Ligii și alți conducători ai Mafiei americane. Dar, datorită imposibilității de a se demonstra afirmațiile, la intervenția Ligii, radioul și televiziunea americană au renunțat, deocamdată, de a mai folosi termenii „Mafia" și „Cosa Nostra". Ulterior, primarul New York-ului, John Lindsay, a acceptat să fie numit membru de onoare al Ligii care, la 28 iunie, a programat o primă mare reuniune. Ziarele americane precizează că pe lista invitaților se află, alături de Lindsay, și guvernatorul statului New York, Nelson Rockefeller.

CUTREMURELE DIN TURCIA

Ion Niculici, Găești. Dintre cutremurele înregistrate în Turcia în ultimele săptămîni, cel de la Bingöl a făcut cel mai mare număr de victime. După cum se poate vedea din harta alăturată, cutremure se produc cel mai frecvent de-a lungul liniei numite „cicatricea anatoliană". Cîteva exemple: Erzincan (26 decembrie 1939) — cutremur de gradul 8; Ladik-Erbaa (20 decembrie 1942) — cutremur de gradul 7,3; Erbaa-Tosya (26 noiembrie 1943) — cutremur de gradul 7,6; Gerede (1 februarie 1944) — cutremur de gradul 7,4; Yenice-Gönen (18 martie 1953) — cutremur de gradul 7,3; Abant (26 mai 1957) — cutremur de gradul 7,2; Manya (6 octombrie 1964) — cutremur de gradul 6,8; Varto (19 august 1966) — cutremur de gradul 7; Adapatari (22 iulie 1967) — cutremur de gradul 7,3. La această listă se adaugă sute de seisme de intensitate mai redusă. „Cicatricea anatoliană" se explică prin faptul că regiunea respectivă se află la întîlnirea dintre placa Africa și placa Eurasia (în nr. 20, la rubrica „În lumea științei", au fost publicate amănunte în legătură cu deplasarea continentelor). Africa înaintează către Eurasia, determinînd în regiunea Anatoliei falii și fracturări ale scoarței pămîntului care se manifestă la suprafață prin cutremure. Geografii sînt de părere că linia denumită „Cicatricea anatoliană" nu este în Turcia singura zonă de cutremure intense; din Siria urcă o altă linie, prelungire a marii fracturi suboceanice sau a riftului atlantic.

CONFERINȚA C.I.C.R.

Radu Pușcaș, Arad. Conferința Comitetului Internațional al Crucii Roșii (C.I.C.R.), deschisă la 24 mai la Geneva cu participarea a 200 de experți juridici reprezentînd 40 de țări, are drept scop formularea unor propuneri menite să dezvolte Convențiile de la Haga și Geneva în legătură cu victimele războiului. Prima Convenție de la Geneva pentru ameliorarea soartei militarilor răniți a fost semnată în 1864. În 1899 are loc prima Conferință de la Haga, se refac textul Convenției de la Geneva și se adoptă a doua Convenție, referitoare la războiul maritim. În 1907, a doua Conferință de la Haga se ocupă de soarta prizonierilor de război. În 1919 este fondată Liga Societăților de Cruce Roșie, iar zece ani mai tîrziu se elaborează, la Geneva, a treia Convenție, referitoare la tratamentul prizonierilor de război. În sfîrșit, în 1949, Conferința de la Geneva reface cele trei Convenții, cărora le adaugă o a patra, referitoare la protecția persoanelor civile în timp de război. Actuala Conferință C.I.C.R. și-a propus să dezbată probleme legate de protejarea răniților și bolnavilor și a personalului sanitar civil, a victimelor conflictelor armate neinternaționale etc. La Conferința C.I.C.R. participă și o delegație română.

VIKINGII ÎN DAKOTA ?

C. Gheorghe, Cluj. Sistemul de fotografie (aeriană, raze infraroșii) prin care s-au descoperit cu multă claritate urmele unei fortărețe tipice a vikingilor, este folosit frecvent în arheologie. În cazul la care vă referiți, surpriza a constat în faptul că fotografia era realizată în Dakota de Sud, mult mai la vest decît țărmul care se presupunea a fi fost atins în jurul anului 1 000 de vikingii lui Eric cel Roșu (Dakota de Sud se află la 4 500 km de Terra Nova, în miezul continentului nord-american, și mai aproape de Oceanul Pacific decît de Oceanul Atlantic). Deocamdată nu există decît ipoteze. Dacă cercetările arheologice ulterioare vor duce într-adevăr la descoperirea unor urme ale vikingilor în centrul continentului, aureola lui Columb va păli simțitor deoarece ar deveni evident că cu cinci sute de ani înaintea sa, alți europeni nu numai că descoperiseră continentul, ci și înaintaseră departe în interiorul său.

„OCEANOEXPO '71"

Mihai Nițu, Brașov. Expoziția și colocviul internațional „Oceanoexpo '71" au avut loc între 9 și 14 martie la Bordeax. Au participat peste 5 000 de cercetători în domeniul oceanografiei din 43 de țări; lucrările colocviului au fost urmărite de 1 750 de congresiști; expoziția, cuprinzînd 1 200 mp, a fost vizitată de 25 000 de persoane. În rada portului au ancorat navele oceanografice „Akademik Vernadski" (U.R.S.S.), „Elisha Kane" (S.U.A.), „Snellius" (Olanda), „Jean Charcot" (Franța) etc. Au fost discutate probleme privind cercetarea oceanelor, poluarea, exploatarea, pescuitul și comercializarea produselor oceanelor, construcția de nave gigant, viața subacvatică. Au fost prezentate mai multe aparate de deplasare și de cercetare subacvatică, între care și „camioane submarine". Japonia a prezentat un buldozer capabil să lucreze la 50 de metri adîncime, legat de o navă, iar firma engleză „Cammel Laird" — un camion de 50 tone care poate lucra, cu o autonomie completă, la 150—200 metri adîncime.

Din cauza abundenței de material, a doua parte a prezentării volumului „Șocul viitorului", de Alvin Toffler, va apărea în numărul următor.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

din lemn
din răchită
din beton

PENTRU PIAȚA INTERNĂ ȘI EXTERNĂ...

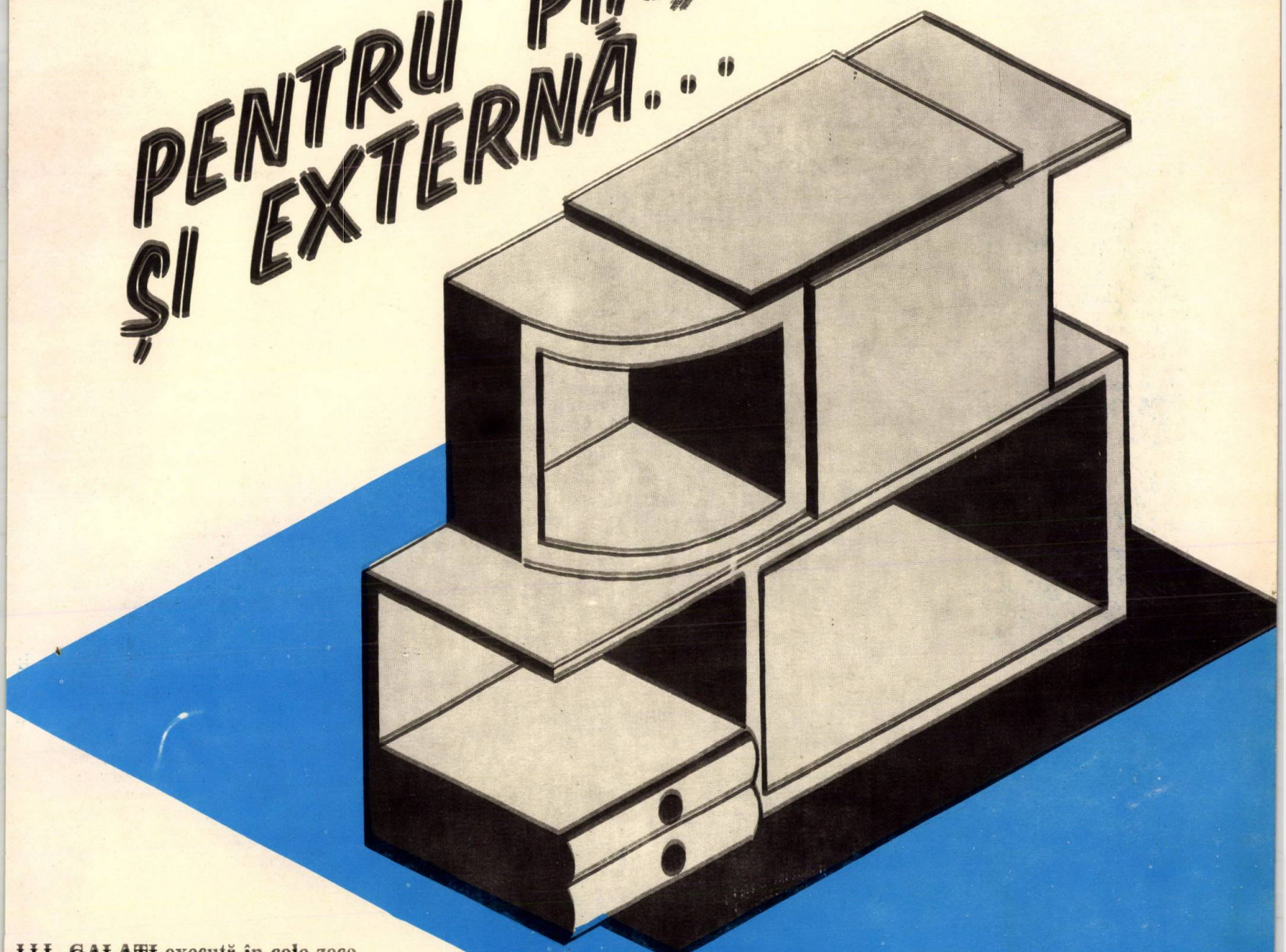

I.I.L. GALAȚI execută în cele zece secții ale sale 17 sortimente de mobilă, 10 sortimente de materiale de construcție și 4 sortimente de împletituri, dintre care amintim: = canapea-pat „STIL-2", cu bibliotecă; dulap cu trei uși „VIOREL"; sofa de o persoană și masă pentru televizor tip „SIGHET"; cameră combinată „MODERN 69", compusă din 6 piese furniruite și lustruite cu nitrolac; birouri „626/9" ; coșuri diferite din împletituri de răchită. De asemenea produce spalieri pentru vie, dale, borduri, elemenți de garduri, grinzi mici, toate din beton.

produse practice,
produse utile
realizate de

INTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ

·MOBILA· *GALAȚI*

PE CINCI CONTINENTE

o marcă mult apreciată:

ELECTROPUTERE – Craiova

DINTRE MAȘINILE ȘI APARATELE ELECTRICE SOLICITATE ATÎT PE PIAȚA INTERNĂ CÎT ȘI EXTERNĂ AMINTIM:

- **Locomotivele electrice, locomotivele Diesel electrice, motoare electrice rotative, aparataj electric de inaltă tensiune.**
- **Transformatoarele cu puteri intre 2,5 pină la 400 MVA, mono și trifazate, transformatoare de 250 și 400kVA, transformatoare de 80 și 125 MVA la 110 kV, echipament de 400 kV pentru dotarea sistemului energetic național.**

GRUPUL DE UZINE PENTRU APARATAJ ȘI MAȘINI ELECTRICE CRAIOVA
Calea București nr. 244

Lei 2